1929

Päewaleht

Tänast lehte 10 külge

Esmaspäewal hinnata kaasandena
pilke- ja naljaleht „KRATT“.

TOIMETUS ja TALITUS: Pikk tän. 2. Kontor awatud 9—5. Arijuhi kõnetunnid 9—11, 4—5. Aadress: „PÄEWALEHT“ Tallinn, postkast 87.

TELEFONID: Peatoimetaja G. E. LUIGA — 23-63. Wastutaw toimetaja L. KENN — 3-47 ehk 23-63. Toimetuse telefonid: 17-96, 3-47 ja 8-51. Juhatus — 31-19. Ärijuht ja kontor 3-11, kassa ja arweosakond 23-54, trükikoja kontor 11-08, raamatukauplused (Pikk t. 2) 4-94 ja (Jaani t. 6) 15-13.

Peatoimetaja G. E. LUIGA.

Üksik numbe

TELLIMISE HINNA

1 kuu postiga	1 kr. 50 senti	1 kuu po	
2 kuud „	3 kr. — —	2 kuud	
3 kuud „	3 kr. 70 senti	3 kuud	

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgnewa kuu eest 1 kr. 20 senti. Wälismaale 4 kr. kuus.

Üle 3 ku iga järgn 5 senti.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel senti, teksti sees 15 senti ja tekstis te mm. weeru laiuses. Kohaotsimise kuulu dini poole hinnaga. Kuulutuste koha wa

Käsikirjad hoitakse alal ainult selle

Nr. 136 Reedel, 24. mail 1929.

Täna wäljapaistew esietendus!!! GLORIA-PALACE Suurepärane kahekordn

LORETTA YOUNG ja NILS ASTHER

METRO-FILM filmis

„Naera pajat

naera purustatud armastu

Suure armastuse kurbmäng David Belasco ja Tom Gushing'i n 9 jaos. — Tuntud lawastaja Herbert Brenon

„Naiste jalgade wõlu“

Suur lõbus ja pikantne farss 10
Käthe von Nagy, Reinhold Schünzel

Seansside algus kl. 5.30, 7.45 ja

T. J. K. wäljal, Kadrioru mererannal, reedel, 24. mail kell 1/2 7 õht.
T. J. K. karikatsüklis jalgpalliwõistlus

Kalew - Sp

Kassad awatud kella 5 peale. Pääsetähed 5

Esietend.-kinoteater Bi-Ba-Bo Wiru tän. 9. Kassa awat. kl. 1/2 5—10 ö.

Noorsoole lubatud. Wilmast päewa! Täna suur ajalooline monum

Habsburgide tragöö

Peaosades: Alfons Fryland, Erna Morena, Maly Delschaft, Frkz Spira, Leni R bert ja teised. Huwitawaim, parim ja põnewaim suurfilm. Keisrikoja elu, kroonprintsi armukesed. Lõpuks armukese, sest keiser ei lubanud, et kroonprints oma naise kõrwal weel elab armukestega. Filmis wandeseltsid, Saraj 2) Nali kahes jaos.

Järgmine eeskawa Wene lõõkfilm „EMA SÜDA“ Maksim Gorki romaa

Kinoteater „ASTRA“ omaniku

Awalik teadaanne. »Päewalehes« 22. skp. oli märkus, et kino »Astra« omaniku peale protokoll tehtud see oli lastud. Isegi suur hulk rahwast olewat seisnud. Nüüd tänawal liikudes, igal sammul mind peetakse kinni film see ometigi oli, mis nii suurel määral rahwast kokku tõmbas?“ Kuna see tõesti imefilm, määratu mina sellest teha mingit saladust, waid teen seega kõigile teatawaks: See on O'ga Tschehowa'ga peaosas parim maailma lõõkpilt emasüdame kurbmängust „Ema arm Film on lawastatud seewõrra kütkestawalt, haarawalt, et sunnib sündmuste käiku jälgima algusest lõpuni hinge aial sellest midagi parimat pole nähtud. Teiseks jookseb sensatsiooniline farss, „Inimene kes pää Richard Talmadge. Proloog: hra Aleksander Tamm kannab ette laulu „Emasüda“.

Kinoteater „Kungla“ W. Pärnu m. 31.

Hiilgaw kahekordne eeskawa kõikide lemmikute Ramon Nowarro, June Collyer, Marcelina Day ja Conrad Nagell kaast. „Kuningl (Kirgede mõll). Draama 10 jaos, peaosas Ramon Nowarro. See suurim kinokunstiteos leiab kõikid kui wana rikkaliku uhke lawastusega ja haruldase köitwa põnewusega.

2) Ainult kord ollakse noor Abielumehe wõrratu lõbusaid seiklusi Peaosas June Collyer ja Conr

Kinoteater „Skala“ Wabriku tän. 8.

Wilmast korda Tallinnas: Iwan Petrowitsch oma nooblin armastusero „TSAREWITSCH“ Osalt raadiomuusika saatel, la Kubani kasakatekoor. Peala ees

Inglise parlamendihoone, kuhu 28 miljonit kodanikku waliwad uusi rahwasaadikuid.

Maarja-Magdalena kogudus hingekarjaseta.

Konsistoorium tagandas prof. E. Tennmani õpetaja kohalt.

Maarja-Magdalena koguduse õpetaja prof. E. Tennmani wastu oli tõstetud rida süüdistusi, mis tulid 15. mail konsistoorinmis läbiwaatamisele. Konsistoorium leidis, et E. Tennmani wastu tõstetud süüdistused on tõestatud ja pole neid T. ise ümber liikanud esiteks makswate kirikuseadluste rikkumises T. poolt, nagu: õp. Tennman wõtab wastu koguduse liikmemaksu, hoolimata sellest, et see temale keelatud. Ta wõtab ametitalituste puhul liikmemaksu ka neilt, kes oma maksud juba koguduse kassas õiendanud. Õpetaja Tennman ei alistu koguduse juhatuse ja nõukogu korraldustele, korraldab omawoliliselt koguduse üldkoosolekuid Maarja-Magdalena üldkoosoleku nime all.

Teiseks on T. hooletu oma ametikohuste täitmisel. Ta wiibib suurema osa ajast kogudusest eemal ja suhtub hoolimatult ja ebakorrektilt ametitalitustele.

Kolmandaks on T. süüdistused tõestatud koguduse nõukogu liikmete auhaawamises sõnas ja teoga. Ta tarwitab haawawaid üteluisi nõukogu liikmete kohta. L. Peetsi on T. haawannd lausa teoga, raputades ja lüües teda, ise seejuures kandes ametikunbe.

Lõpuks on T. haawanud ka konsistoorium kirjaga, mille saatis 24. detsembril 1927. a.

Kõike seda arwesse wõttes otsustas konsistoorium prof. E. Tennmani Maarja-Magdalena koguduse õpetaja kohalt tagandada koguduse põhikirja paragrahw 4 ja kiriku par. 45 punktide 2. ja 12. ning par. 48 punkt 3. ning kiriku seaduse par. 478 punkt 2 ja par. 484 ning 504 põhjal.

Kummaline Ameerika-lend.

55.000 klm. pikkune lend maalennukiga Moskwa, Murmani ja Kanada kaudu New-Yorki. Start Berliinis 29. mail.

Reisiraha kogumine autogrammidega!

(„Pwl.“ Berliini laastöölisleht.)

Berliinist, 21. mail. 29. mail startib Tempelhofi lennuplatsil üks wäike maalennuk lennuks New-Yorki. Lennuki juhiks on endine sõjawäe-lendur Erich Glöde, saatjaks konstruktor Fritz Wenzel. Lennuk jõuab juba homme Berliini ja pannakse laupäewaks ja pühapäewaks Luna-pargis wälja, kus asjahuwilistelt wäikese maksu eest kogutakse autogramme lennuki päewaraamatusse. Samuti wõib hiljem igaüks, samuti jälle maksu eest, oma nime kirjutada lennuki kerele. Sel teel saadud rahaga tahawad lendurid katta osa oma reisikuludest. Lennu õnnestumise puhul kingitakse lennuk ühele selle riigi muuseumile, kelle kodanikkudelt on saadud kõige enam autogramme. Nii tahawad lendurid nähtawasti nimede kogumist jätkata ka Wenes, Kanadas ja New-Yorgis.

Reis läheb üle Königsbergi, Moskwa ja Kaasani Murmani rannikule, sealt üle Behringi kitsuse Alaskasse, Kanadasse ning New-Yorki. 11. augustiks tahetakse Berliinis tagasi olla, kus siin algab rahwuswaheline reklaami-näitus, et lennukit näitusel wälja panna. Kuuldawasti finantseerib lendu üks suur siiditööstus, kelle nime ka lennuk kannab. Nii siis üks puhas reklaami-lend!

Lennu kestwuseks on ette nähtud kaks ja pool kuud, misjuguse aja kestes tuleb katta 55.000 kilomeetrit.

Läti sõjaminister ei saada presidenti.

(„Pwl.“ erikirjasaatjalt traaditeel.)

Riiast, 23. mail. Ühenduses mõnedes lehtedes ilmunud teadetega, nagu saadaks presidenti tema Rootsi sõidul ka sõjaminister, teatab wälisministeerium, et sõjaminister Rootsi ei sõida.

Kommunistid tegutsewad.

Paljastati uus salaorganisatsioon.

(„Pwl.“ erikirjasaatjalt traaditeel.)

Riiast, 23. mail. Hiljutiste areteerimiste tagajärjel waikis kommunistide tegewus Wolmari ja Wõnnu kreisis. Wiimasel ajal märgati, et liikumine uuesti wõtab hoogu. Politsei asus jälgimisele ja paljastas uue salaorganisatsiooni, kuhu kuulus 10 inimest. Kõik osawõtjad on wangistatud.

Woldemarase adjutandi terwis halweneb.

(„Pwl.“ erikirjasaatjalt traaditeel.)

Kaunasest, 23. mail. Atentaadi ajal haawatud Woldemarase adjutandi kapten Werbitzkise terwis halweneb.

28.000.000 walijat Inglismaal.

Londonist, 22. mail. Walijate nimekirjad on nüüd lõplikult kokku seatud. Sedamööda on Suur-Britannias 28.072.795 walijat, nimelt 13.280.982 meest ja 14.791.813 naist.

Spionaash Inglise politseis.

Londonist, 22. mail. Londonis äratab palju tähelepanu nelja politseiametniku ametist tagandamine. Neid ametnikke kahtlustatakse salateadete edasiandmises. Tagandamine on sündinud esialgu juurdluse *ajaks, mis praegu käimas.*

Rootsi kuninga ootel.

Ministrid waatawad tee üle.

Eile kell 3/4 2 päewal waatasid wälis- ja teedeminister need uulitsad üle, mille kaudu Rootsi kuningas sõidab sadamast Kadrioru lossi. Walitsuse esindajaks Rootsi kuninga wastuwõtmise korraldamiskomisjoni on määratud riigisekretär Terras. Jookswa kuu lõpul oodatakse Tallinna meie Stokholmi saadikut dr. Akelit.

Taani saadik Tallinnas.

Eile saabus Tallinna Taani saadik F. E. H. A. de Lerche, kelle alaline asukoht on Helsingis.

Prantsuse-Eesti kaubaleping astub jõusse 29. mail.

21. mail s. a. teatas meie saadik Pariisis Prantsuse walitsusele 15. märtsil 1929. a. Pariisis allakirjutatud Eesti-Prantsuse kaubalepingu kinnitamisest riigikogu poolt 26. märtsil s. a.

Kaubaleping astub seega jõusse 29. mail s. a.

Eesti wälisministri abi Berliinis.

Puudutati kaubalepingut ja mõisate tasuküsimust.

Berliinist, 22. mail. Wälisministri abi hra Schmidt peatus eile ja täna läbisõidul Berliinis. Ta jõudis eile Genfist, kus ta wiibis Eesti esindajana pagulaste küsimust lahendawa komitee istungil, siia ning jatkas täna õhtuse rongiga reisi Tallinna poole. Eile oli hra Schmidti auks korraldatud eine Saksa wälisministeeriumis. Täna olid Saksa wälisministeeriumi idaosakonna kõrgemad ametnikud kutsutud lunchile Eesti saadiku poole. Lunchil wiibis ka Saksa saadik Tallinnas dr. Schroetter, kes täna hommikul ühes abikaasaga oli Berliini jõudnud. Kuuldawasti on neil wastuwõtmistel puudutatud ka kaubalepingu ja mõisate tasumaksmise küsimusi.

7 miljoni eest uusi masinaid.

Ameeriklased asunud Opeli tehaste suurendamisele.

(„Pwl.“ Berliini laastöölisleht.)

Berliinist, 21. mail. Teatawasti läksid Opeli autotehased Rüsselsheimis hiljuti Ameerika autokonserni General Motors kätte, kes nüüd on asunud suurejoonelisele tehaste laiendamisele. Enne pühi telliti selleks Ameerikast hiigla komplekt kõige moodsamaid masinaid — terwelt 7 milj. Saksa marga (s. o. umbes 630 milj. E. sendi) eest. Sakslased rõõmustawad muidugi selle agara ja suurejoone ise tööstuse laiendamise eest, ei saa aga siiski hoiduda kahetsusewaldusest, et see määratu suur tellimine on läinud Ameerikasse.

Wene warustab Boliiwiat tuletikkudega.

Londonist, 22. mail. Buenos Airesist teatatakse: N.-Wenemaa kaubandusorganisatsioonide esindajate ja Boliiwia walitsuse wahel sõlmiti kokkulepe, mille järele Wenemaa Boliiwiale lähema kümne aasta kestes iga aasta 15 miljonit karpi tuletikke müüb, hinnaga 58 senti gross. See on esimene kokkulepe, mis Nõukogude kaubandusorganisatsioonide ja ühe Lõuna-Ameerika walitsuse wahel on sõlmitud.

Rahwamaja „Grand-Marina“
Alaealistele lubatud! Jällegi haruldane, parim eeskawa näitelina
Näitelinal: I. esietendus publ. lemm. Richard Bartheimess'i osaw.
„Wõitmatu esipoksija“
(Ülew hing). Dr. suurep law. wõitmatu esipoksija elust, armastusest ja seiklusist 10 s. j. Haar. stseene poksiwõistlustest, ratsaajamistest, kahewõitlusest, tagaajamisest jne.
II. esietendus Ri Bro
„Naine ja
Lõbus farss 9 j. Ämm elus poissmehe en
Näitelawal: Tunt. näitlejate Wera ja Mihail Brawin'ite wõõrusetendusi. 1) «Boj stseene lauluga ja tantsuga W. ja M. Brawin'ite ettekandel. 2) I korda Tal «Salajane rewisjon». 3) W. Gerin: humoreske, kupleesid, paroodiaid. «Hea bescheiden», «Ein schlankes Bein» ja teised. Algus kell 1/2 6. Ka

Kaitseliidu Tallinna Malewa Eskadron
PIDU
25. mail 1929. a. kell 18.00 E. S. S. „Kalewi“
Kawas: Hüpped, woltisheerimine, suurepärased üksikud numbrid, turniir piikide torked, wehklemine j. n. e. j. n. e. Pääsetähtede hinnad: eraisikutele Kr. 1.50 sõjawäelastele ja kaitseliitlastele wormis Kr. 0.50. Kooliõpilastele sissepääs wõim
Peaproow peetakse E. S. S. «Kalewi» wäljal reedel, 24. mail s

REKORD

Gösta Ekman
Karina Bell
Diomira Jacobini
Fritz Kortner
Walter Rilla

Öö tulwil õnne
(„Rewolutsiooni pulm“) Haruldasemaid suurfilme käesolewal hooajal Sophus Michaelise kuulsa dr. järele 14 waat.
II. Paramounti nädalaringw.

2 minuti jooksul saab keewa wett
elektri kiirkeetjaga!
Saadawal laost
Drommeter & K-o
Lai t. 5.

„Laste Rõõm“
on laste param sõber!

„Last

Mispärast
üle maailma
tusmasinaks
Seepärast,
käik, nägusa
mehhanism on

RO

kirjutusr

W-d Lou

Niguliste tän

21. mail ootamata surma läbi lahkunud

Johann Laar'i

mälestawad

raudtee uue depoo töölised.

---

22. V. 1929. lahkus meie hulgast

Martin Grüner.

Sünd. 7. V. 1849.

Matmine 25. skp. Wana-Roosa surnuaiale.

Sügawas leinas **lesk, lapsed, lastelapsed.**

Antsla-Tsooru.

Estoonia kontsertsaal.
Teisipäewal, 28. mail 1929. a.
läb sõidul Sooma

Glasunowi kwarteti

ainus kontsert.

Eeskawas: Glasunowi IV kwartett, Beethoveni kwartett e-moll ja Kasseli kwartett.

Algus kell 8 õhtul. Pääsetähed Kr. 3.50 kuni 75 s. eelmüügil Estoonia teatri kassas.

Estoonia kontsertbüroo.

Eesti antroposoofiline selts
korraldab

2 loengut

Dr. Roman Boos'l, Dornachist (Schweitsist) poolt aine üle:

„Anthroposophie als Erkenntnisweg des Menschen zum Geist!".

1. loeng: „Goethes Weg zum Goetheanum", esmaspäewal, 27. mail, kl. 8 30 õhtul linna kommertskoolis (Jaani tän. 13);

2. loeng: „Die Rechtfertigung des Abendlandes durch die Anthroposophie", keskndalal, 29. mail, kell 8,30 õhtul linna kommertskoolis.

Pääsetähed 1 kr. ja 50 sendi eest kassa juures.

Jõhwi alewiwalitsus annab wälja 7. juunil 1929. a. kell 11 Jõhwis, alewiwalitsuse ruumes, Turuplats nr.9, **awalikul suusõnalisel**

wähempakkumisel

Jõhwi alewi algkoolimaja ehitustööd.

Esialgseks pakkumise kindlustuseks tuleb igal pakkumisest osawõtjal sisse maksa 10% pakutawast hinnast kas sularahas wõi seadusega lubatud wäärtpaberites wõi esitada «R. T.» nr. 1 — 1927. a. sead. nr.4 ettenähtud garantiikirjad nõuetawa summa peale.

Tööde eelarwe, projektide ja lepingu kawaga wõib tutwuda alewiwalitsuses ametipäewil kella 9—13.

Järelpakkumine on eelnimetatud kohal 10. juunil s. a. kell 11. Alewiwalitsus jätab endale õiguse ehitustöid wälja anda ka mitte-wähempakkujale.

Alewiwalitsus.

Esmaspäewal, 27. mail
algab minu

suur odaw wäljamüük

kiwi- ja portselannõude
wabrikurestidest

Th. Kaarmann
Raatuse tänaw nr. 10.

EHITAJAD!

Head kuiwa **ehitusmaterjali** suures walikus alati saada, samuti soowitame häid kuiwi **lepa- ja kaselaudu.**

Puutööstuse wabrik Konstantin Jürgens Rannawärawa puiesteel 19, telef. 1-53.

Eesti Turistide Ühing
Wiru tän. 26. (torn) Kõnetr. 17-19.

Ringkäik Tallinna linnaga tutwumiseks,

wilunud juhi juhatusel. Esimene ring: linna müürid ja tornid pühap., 26. mail kell 10, 13 ja 17. Algus Turist. büroost, Wiruwärawa tornist, maks isiku pealt 25 senti. Grupis 25 osawõtjat.

TURIST- BÜROO.

Dr. Victor P. Krull.
Naistehaigused. Sünnitusabi.
Kõnet. kl. 11—12 ja ½5—6.
Kaupmehe 19—4. Tel. 23-60.

Palwekirjad

Palwekirjad,
edasikaeb., pärand., abielulahut., põllum., ärimaksu, salak. jne. asjus. Kohtus esinem. (Adw. kontor) **Harju tän. 34.**

Tunnid

Wilunud diplom. õpetajanna annab Prantsuse, Saksa ja Wene keele

tunde.

Kaasani plats (Jmanta) 35—4, hambaarsti korter.

Õpetajanna
kes õpetab koolis, annab Saksa, Prantsl. ja Inglise keele tunde. Tui t. 2—1, rääk. kl. 10—11 ja pärast kl. 7 õhtul.

Preeli, sakslanna, annab

Saksa keele

tunde (kõnel.), soowikorr. wõib käia koju. Tehnika tän. 5—8

Leçons de français
chez une dame vivace et énergique. Methode rapide. Accepterait aussi demi-place dans une famille. Excellentes références personnelles. Maneeshi 10—1. Vis. de 11—12 et de 5—7 h.

Naisüliõpilane (eriala Eesti keel) annab odawasti

Eesti keele tunde

Läbi rääk. wõib Jakobsoni t. 55—2.

Antakse suwel odawamini

klaweritunde.

Apteegi tän. 5—2.

Õpetaja annab

tunde

keskkooli õppeainetes ja walmistab edukalt eksamitele. Eriala matemaatika. Nus t. 32—2, kõnelda kl. 11—12 ja 4—5.

Naisüliõpilane annab odawasti

tunde

Eesti, Inglise, Saksa ja Wene keeles Narwa mnt. 39—4.

Müüakse

Müüa wähetarwitatud

riietekohwer

(wardrobe-trunk). Näha kl. 2—4 Kullasepa tän. 6—3.

Müüa

paksusehõõweldamise masin — 60 sm. lai. Nõmme, Walguse tän. 16.

Maja müüa,

20.000 kr. sissemaks, ülejäänud järelmaksuga. Sissetulek 4000 kr. Soow. sõk. kw. 9518.

Müüa ärareisimise pärast odawasti

sohwa ja 6 tooli

Bekkeri teh. 39—9.

Juhtumisi müüa häid

põrandalaudu

Kristiine tän. 11—4.

Müüa

kaks lapsewoodit

ja lapsejalgratas (3 rattaga). Peska t. 27—3, näha kl. 5—7

Hästihoitud, 6-istmeline

auto müüa

W. Ameerika tän. 12.

Estoonia teater.

Reedel, 24. mail, kl. 8 õht. **rahwaetenduseks** 9. korda

„Gisel'e"

Theophile Gaurhier' ball. 2 w. Adolphe Adam'i muusika. Lawastus ja koreograafia Rahel Olbrei.

Laupäewal, 25. mail, kl. 8 õht. 5. korda **rahwaetenduseks**

„No, no Nanett"

V. Youmans'i operett 3 waat.

Tallinna konserwatoorium.
Reedel, 24. mail, kl. 8 õhtul
Estoonia kontsertsaalis
lõpetajate aktus-kontsert.

Aasta-aruanne, eeskatwa (klawer, wiiul, laul, orkester) ja diploomide ja lõpurunnistuste wäljaandmine.

Sissepääs wabatahtl. annetustena puudustkannatawate õpilaste toetuskassa heaks.

Arstid

Dr. Kamilla Semjonov-Karneol
Naha-, fugu- ja sisehaigused.
Wastuw. kl. 10—12 ja 5—½7
Nõmme,
S. Pärnu mnt. 70. Tel. 127.

Silmaarst

Dr. H. Hoffmann
üle kolinud
Rüütli tän. 14
Wastuw. kl. 11—12 ja 5—7.

Peeter Süda tän. 18—1.
(Liiwalaia ja Süda t. nurgal)

Dr. K. Sibul.
Sise- ja närwihaigused.
Wastuwõtt kl. 9—10 ja 3—4.
Samas wereproowide wõtmine igal teisipäewal kl. 4—8.

Algan haigete wastuwõtmist
laupäewal, 1. juunil.

Dr. H. Fricke

Hambaarst

L- Tooming
Plombeerimine. Kunsthambad. Waluta wäljatõmbamine.
Pikk t. 31, krt. 2.
Wastuw. kl. 9—1 ja 4—½7.

Dr. K. Hallik.
Silmaarst.
Wana Posti tän. 7.
Kõnet. kl. 11—1 ja 4—6.

Dr. Fanny Katz.
Naha- ja suguhaigused.
Wastuw.: 10—12 ja 5—7.
Kaarli puiestee 9—1, telef. 21-23

Hambaarst

E. Määri-Jaks.
Suur Roosikrantsi tän. 15—3.
Wastuwõtt kl. 10—12 e.l. ja 5—7 p. l.

Kaarli koguduse

eragümnaasium,

Süda tän. 9.

Õpilaste wastuwõtt alg- ja keskkooli klassidesse on igapäew kella 10—1 e.l. ja ½3—6 p.l.

KOOLIJUHATUS.

Wõru linnawalitsus annab wälja kinnisel wähempakkumisel **1. juunil 1929. a. kell 1 päewal** Wõrus, linnawalitsuse ruumes **linnahaigemaja uue hoone**

ehitusetööd

Ehitus on kahekordne puust hoone; pindala — 400 rm., kubatuur — 3200 kntm. Wälja antakse praegu ainult katuse alla ehitamine linna mater alist; uksed ja aknad pakutakse pärast eraldi wälja; kõik ülejäänud tööd — tulewal aastal.

Kirjalikud pakkumised kinnistes ümbrikkudes, pealkirjaga „Haigemaja ehitus", anda ära Wõru linnawalitsusele kuni pakkumise alguseni ühes kautsjoniga 1000 krooni suuruses sularahas wõi panga garantiikirjas.

Pakkumise hind tuleb anda üles mitte ühes summas kogu töö kohta, waid töö üksuste eest, nimelt: a) alusmüüride ja betoontööde kohta—iga kantmeetri eest; b) korstnate kohta — iga jooskwa m. eest; c) seinte, mustlagede ja mustpõrandate ning katuste kohta — iga ruutm. eest.

Linnawalitsus jätab omale õiguse anda tööd ka mittewähempakkujale wõi üldse jätta wälja andmata.

Pakkumise tingimused, projekt ja töökirjeldus on näha Wõru linnawalitsuses igal ärtipäewal. Soowijatele saadetakse projekt, pakkumiskirja blankett ja lähemaid teateid postiga 5 kr. eest.

Wõru linnawalitsus.

Kirjutusmasin

„Underwood"

täiuslikuim ja tugewaim maailmas. Ligi **5.000.000** tarwituse l — ütleb kõik!

Arwemasinad

„HANOVERA" ja **„LIPSIA"**

on tänu nende täiuslikkusele lewinud kogu maailmas.

Warga- ja tulekindlad **„Merlwara"** wabriku Soome rahakapid ladus. **Paljundusaparaadid** iga seltsi.

Ainuesindaja Eesti jaoks

PHILIPP SCHAEFER A.-S.
Tallinn, Harju tän. 21. Telefon 12-12.

Parandustöökojad kõiks. büroomasin. tarwis eriteadl. juhatusel. Laos suurim walik kirjutus- ja joonistusmaterjali.

Wiljandi maawalitsus annab wälja kinnisel wähempakkumisel 6. juunil 1929. a. kell 11 maawalitsuse ruumes Wiljandis Pikal tän. 3

Rutikwere uue silla ehitustöö.

Kinnistes ümbrikkudes pakkumised, tempelmaksustatud 50 sendi wäärtuses, milledele kwiitung 10 prots. suuruse kautsjoni, arwatud pakutawast summast, maawalitsuse kassasse sissemaksu üle wõi wastawa summa peale panga garantii juure lisatud, tulewad pealkirjaga »Rutikwere silla ehitus« maawalitsusele ära anda ülalnimetatud ajaks. Projektiga tutwuda, ning tööde kirjeldusi, tehnilisi tingimusi ja pakkumiselehti saab ehitus-teedeosakonnast 50-send. tasu eest, tööpäewadel kella 11—1 päewal.

Ehitus-teedeosakond.

Tallinna linna walgustuse-weemuretsemise csakond

wajab 1. juuliks 1929. a.

Tallinna ja Tartu gaastwabrikutele

2400 lngl. tonni lnglise gaasisütt

Londonderry, Wearmouth wõi Thornley ja tramm osakonnale

200 lnglise tonni lnglise aurusütt

— Best South Yorkshire Hard Steam Coal wõi Poola süsi „Königshütte".

Kinnised pitseeritud pakkumised hindadega Eesti kroonides Inglise tonn iga pakutawa sordi kohta eraldi, franko wagun Tallinna jadam, tollitult, sisse anda walgustuse-weemuretsemise osakonna nimele, Rannawärawa puiestee nr. 27, märgusõna all „Gaasisüsi" uni 7. juunini 1929. a. kella 9-ni hommikul.

Pakkumisele peab juure lisatud olema lepingu korraliku täitmise tagatiseks pangagarantii 10% suuruses tellimise kogusummast makswusega kuni 2 juulini 1929. a.

Tingimused:

1. Müüja laadib sõed sadamas wagunisse ja tollib need.
2. Süte kaal tehakse kindlaks raudtee dokumentidega.
3. Margi- ja tempelmaksukulud kannab müüja.
4. Süte kohaletoimetamisel lisab müüja arwele ligi süte päritolu üle kaewanduse certifikaadi.
5. Maksutingimused:
   1/3 tellimise summast maksab ostja müüjale peale süte wastuwõtmist komisjoni poolt ja 2/3 tellimise summast 2 kuud peale süte wastuwõtmist.

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36 märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud, abielupaar August Jakobi poeg Kebja ja Imanne Joosepi tütar Kebja, sündinud Wilipsoni, kes elawad Tartumaal, Ahja wallas, on Tartu notari A. Siska juures 17. nowembril 1928. a. reg. nr. 6495 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 14. mail 1929. a., nr. 495 — III.

Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretäri k. t. (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36 märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Samuel Tobiase p. Haimann ja tema abikaasa Citty Haimi t. Haimann, sünd. Goldmann, kes elawad Tartus, Turu uul. nr. 20, on Tartu notari J. Kallas'e juures 31. jaanuaril 1929. a. reg. nr. 615 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 30. aprillil 1929. a., nr. 566 — III.

Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretäri k. t. (allkiri).

Odawasti

mööblit müüa,

riietes- ja puhwetikappe, söögilaudu, trümoopeegleid, tammetoole. S. Juhkentali tän. 38, töötoas.

Raudteejaama läheda müüa hea

talukoht

korralikkude hoonetega, 12 tiinu põldu; soowikorral inwentariga. Läh. teat. hra J. Tähe juures, Keilas.

Wähepruugitud

auto taksomeeter

odawasti müüa Wilmsi t. 62, krt. 3.

Sisseröötatud

puuhoov

elektersaega, käidawas kohas, ärarejisimise pärast ära anda. Soowid sõk. „Ärareisija".

4-istmeline, hästi korras, wähesõidetud

auto

müüa — firma „Selbe". — Küsida kl. 2—4 S. Ameerika tän. 31—14.

Müüa

wäike rauatreipink ja spindelpress. S. Laagri tän. 4, töötoas.

Mutulisest odawasti müüa suurt tõugu, puhastwerd walged

Itaalia kanad

haruldaselt ilusad ja wõistlemata munejad, muna kaal 65—90 gr. Samas ka haudumisemune saada. Uus Sadama t. 11-a—1, „Päästearmee" hoowil, puumajas.

Pruugitud, 1 hobuse

kaless

müüa odawa hinna eest. Näha igal ajal Scheeli panga kojamehe juures.

Müüa

wedruwanker

kõlbulik piima- wõi juurwiljaweoks. — Kiwimurru tän. 3, Lasnamäel.

Müüakse

cello, wiiul, meester, jalgratas, wana plüüsmööbel ja suur pilt. Kullasepa tän. 8—3, näha kl. 5—8.

Elegantne

ATLASPESU.

Wabriku ladu
WOLD. KITS,
Uus tän. 18. Tel. 31-68.

Maja

müüa odawasti, päriskrundiga, Nõmmel, Männiku teel nr. 3.

Kirjutusmasin

müüa Õle tän. 36—9.

Pruugitud

jääkapp

odawasti müüa Katusepapi t. 9—5.

Vikateid

suur partii odawasti müüa S. Pärnu mnt. 8—1.

Häid

maasikataimi

müüa Weski tän. 10—1.

Müüa

mootorratas

korwiga, sõidukorras — Inglise firma, 2 silindriga. W. Karja tän. 5—3 (Müüriwahe t. nurgal). dr. Laur, telefon 902, kl. 12—1 ja 5—7.

Odawasti müüa wähepruugitud

puhwetikapp.

S. Pärnu mnt.24—1.

Wäike maja

müüa, asub linna rendimaal, kohane loomapidajale. Punase majaka juures. Kauba tehakse Katusepapi tän. 16—6.

Naister. ja meesterahwa

jalgratas

müüa. Gonsiori t. 14—8.

2jalgratast

müüa — naister. ja meester. Tähe tän. 4—1.

Kaalapaat

müüa (küljest 14 jalga pikk). Samas ära anda maawanikriõjad. Teak. saab Mehaanika tän. 14—3, Lillekülas.

Hobune

müüa Wilmsi tän. 43-b.

Lübeck Linie A.-G. Lübeck.

Korrapärane kaubaweoaurikute ühendus.

Aurik „ESCHENBORG"
kapten SCHÜTZE
laadib umbes 24./25. mail s. a.

Danzig-Neufahrwasseris

Tallinna sõiduks.

Kaubaülesandmisi wõtawad wastu Lübeck-Linie A.-G. esindajad Danzigis H. Lenczat & Co., G. m. b. H. Danzig, Elisabethwall 9. Tel. aadr.: «Lenschat» ja

Harry Christiansen, Tallinnas,
Narwa mnt. 42-a, kõnetr. 42-60. Tel. aadr. „Harsen".

Patendi nr. 155

„küpsetamisenõud ja klaas nende walmistamiseks"

omanik teatab, et ülalnimetatud patendi järele walmistatud saadused on müügil

Tallinnas, Jaani t. 9, o.-ü. **„Embag" juures.**

Eht Jaapani putukapulber

„Destroyer",

walmistatud **Azumi Co. Ltd.** wabrikus, Osakas, Jaapanis, on **ülilatawa mõjuga** wahend **koide, lutikate, kirpude, tarakanide** ja teiste **putukate** häwitamiseks. — Saadawal kõigis apteekides ja rohukpl.

Suurmüük **Mey & Landesen'l** juures, Tallinnas.

Suwekingad beesh,

kummitaldadega ja -kontsaga ilusates fassongides, odawa hinnaga

Kaubanduskontor

„ELGEN" — E. Gendel,
Uus tän. 24, tel. 33-24. Müük ainult suurel arwul.

Waja 4-5 wilunud staabeldajat

tükitöödele, Aegwiidu jaama juure lauatehasesse.

Ilmuda läbirääkimistele laupäewal, 24. mail s. a. kell 11 Tallinn, Falkpargi tän. 4.

Riigi metsatööstus.

Kontoriruum

2 tuba, südalinnas, kohe wälja üürida. Lähemalt: Ulmer & Schmidt Pikk tän. 10.

Harju maawalitsuse ehitus-teedeosakon wajab Raudalu maanteele tükitööli

kraawikaewajaid.

Ilmuda 27. mail wõi järgnewat päewadel s. a. Kohila hobusepostijaam juure.

Ehitus-teedeosakond

Keskilinnas waja 2—3-toalist

kontoriruumi

Pakkumised sõk. „Keskilinn" 9360".

---

30. mail s. a kell 11, järelpakkumisega 3. juunil sam kellaajal, antakse Sonda metsaõlema kantseleis, Uljastel (Son kaudu) wähempakkumisel wälja

Woorse wahtkonnas kraawide nr. nr. I ja ja III kaewamise ja kordaseadmise tööd,

mullatööde üldmassiga 5022,51 kantmtr.

Pakkumistest osawõtjatel tuleb enne pakkumisi kautsjon 10% pakutawast summast esitada Sonda metsaõlemale kas ra wõi panga garantiis.

Lähemaid teateid tööde tingimuste kohta saab Sonda me ülemalt, Uljastel ja riigimetsade walitsuses, Tallinn, W.smari nr. 7, tuba 14, igal tööpäewal kella 10—13.

Riigimetsade walitsus.

Suur ruum

kino «Rekordi» all, kõlbulik suure kaubandus ettewõtte laoks, üürile anda. Küsida majade walitsejalt Wäike Karja t. 1.

„Laste Rõõm" on laste õn

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisuse trükk.

Wene-Balti tehas.

Laewandusele on ta surnud. Wõib elluda põlewkiwitööstusena.

Wene-Balti tehase kurbmängu järgmine waatus on päewakorral. Nagu seisab „Riigi Teatajas" nr. 29 — (lhk. 717) — „müütakse awalikul enampakkumisel 24. juulil s. a. Pikalaenupanga nõudmiste rahuldamiseks obligatsioonide järgi 200.000 kr. suuruses summas ühes % % ja kuludega — Wene-Balti Laewaehituse ja Mehaanika Aktsiaseltsi kinniswara, Koplis, mis koosneb 183.273 r.-s. suurusest linna krundist päraldatawa obrokiõigusega ja merepõhja täitmise teel juure kaswanud 16.381 r.-s. suurusest maa-alast tehaste hoonetega, tööliste ja teenijate koloonia majadega ning muude päraldistega. Sellel kinniswaral on hipoteegiwõlga 7.500.000 rbl. ja 4.093.206 kr. 50 s. Tähendatud kinniswara on hinnatud müügiks 4.060.550 kr., millisest summast algab pakkumine." Nõnda kõlab see kuiwas ametlikus keeles.

Riigikogu poolt 19. märtsil s. a. wõeti wastu seadus, mille järgi wabariigi walitsust õigustatakse omandada Inglise firma Vickers Ltd'ilt nende nõudmised obligatsioonide järgi summas 1.021.111 kr., hinnaga mitte üle 20.000 naelsterlingi, s. o. 364.000 kr. eest, mis peab maksetama kümne aasta jooksul.

Nõnda siis on nüüd Eesti riik Wene-Balti tehase peaomanik, olles matnud tehastesse ligi 3 miljonit krooni. Teisa kreeditore on tehasel ümmarguselt 1,5 miljont krooni eest.

W.-B. t. a.-s. juhatuse aruande järgi (wt. Riigi Teataja lisa nr. 10 — 1929. a.) seltsi aktiwas 1. jaanuari 1928. a. peale seisis: maatükid — kr. 960.000, kinniswara — kr. 9.948.079, raudteed — kr. 385.108, masinad, pingid, sissesead — kr. 5.526.802, inwentar ja tööriistad — kr. 144.859, kokku warandust — kr. 16.964.848. Sarnane arwestus wastaks tegelikule elule siis, kui tehas oleks tellimistega warustatud aastaks neljaks-wiieks. Kuna aga praeguse ajal tehas on tööta ning töö saamiseks puuduwad igasugused reaalsed wäljawaated, siis tehase tegelik wäärtus on palju alla seda hinda, ning kui päewa pealt hakata seda realiseerima — on wäga küsitaw, kas saab kätte poolgi ülalnimetatud müügi alghinnast. Sarnasel objektil nagu suur laewatehas, ei wõi olla „turuhinda", waid ainult juhuslik ostja, kes, kui leiab tehasele õige tarwituse, wõib määrata ta tegeliku wäärtuse.

16 aastat tagasi tehas maksis üle 12 miljoni kuld-rubla. Nüüd on tehase sissesead juba ajast maha jäänud, kuigi wördlemisi wäga heas seisukorras; hooned ja raudteed nõuawad remonti, sadam — kordaseadmist. Kui suur peaks olema see tehase restaureerimise kulu, seda on raske täpselt ütelda; üks on aga selge, et tehase kogumaksumusest see teeks wälja waid üsna wäikese osa, ning oleneb tehase ülesandest. Juhatuse ringkondadest on kuulda, et tehasel kindlasti olewat wõimalus saada mitme miljoni dollari eest tellimisi, wabastatagu aga koloonia sekwestri alt. Loodame, et walitsuse ringkonnad igatahes eelistawad igasuguseid tehase käimalaskmise wõimalusi praegusele lootuseta seisukorrale ning wõtawad kõige tõsisema uurimise alla juhatuse palwe.

Omapoolt peame aga tähendama, et säärase suure tehase käimalaskmiseks ja tehtud kulude amortiseerimiseks tehas peaks olema kindlustatud tellimistega wähemalt 5—6 aasta peale, kusjuures tehase aastane produktsioon ehk tellimiste üldsumma peab ligikaudselt wörduma tehase wäärtusele; see oleks ligi 10 miljonit krooni aastas, ehk teiste sõnadega 8—10.000 tonni terast peab laewadeks tehtama. Niisuguseid aurikuid, nagu meie „Kajak", tuleks iga aasta walmistada wähemalt 3 tükki, ehk 5 aastaga — 15—20 laewa. Suure Wenemaa kohta teeks see arw wälja waid wäikese murdosa selle programmist. Teatawasti N.-Wenemaa 5-aastases (1928—1933) laewaehituse programmis on ette nähtud 187 suuremat laewa, millest peaosa kawatsetakse kodumaal ehitada. Mõõda minnes tähendame, et eelmise 5 aasta programmi järgi N-Wenemaa laewatehased pidid ehitama 84 suuremat laewa, kuid ainult 13 laewa said walmis, 39 laewa on ehitusel, aga 32 pole weel hakatudki. Paistab, et Wene-Balti tehasel, mis omalajal just Wenemaa jaoks eriti oli ehitatud, peaks awanema nii ehk teisiti töötõõmalus idanaabri laewaehituse programmi täitmiseks, seda enam, et wahekord SSSR-iga muutub iga aastaga normaalsemaks ja wäliskapital otsib sissepääsu N.-Wenesse, mida meil oleks ehk kerge kasutada ja Wene-Balti laewatehas käima panna N.-Wenemaa tellimiste täitmiseks.

Kuid SSSR-i walitsus, nagu iga rahwuslik walitsus, katsub peamiselt ehitada ainult kodumaal, andes wälismaale wõrdlemisi pitratud arwu laewu ning ainult mõne uue tüübi, mida kodus ehk ei osata ehitada. Seejuures sünnib tellimiste andmine rahwuswahelise wõistluse kaudu, millest paremad Euroopa laewaehituse firmad osa wõtawad. Eesti tehasel seejuures mingit eesõigust ega soodustusi tellimise saamiseks ei wõi olla, waid kaotami ümberpöördult, arwesse wõttes tehase tööta seisukorda ja tööliste ning tehnilise personali täielist kokkukuiwamist; juba nüüd tuleb ette, et senised laewatehased ei leia hooaegadel katelsepp, aga kui neid on tuhandeid tarwis, kust neid siis wõtaksime?

Nõnda on W.-B. laewatehase käimapanemine N.-Wenemaa tellimiste arwel enam kui kahtlane ja kõik lootused selles suunas tulekski meil maha matta.

Eesti riik enda metallitööstuse tellimistega kaugeltki ei suudaks ülal pidada säärast suurt tehast, olgu ehk waheset siis, kui kõik teised metallitehased üle Tallinna, nii riigi kui ka eratehased „ühte patta" Kopli aetaks. Kuid see on meil täitsa wõimatu, kus isegi ei suudeta mitme aasta jooksul, waatamata riiklikule otstarbekohasusele liita Peetri tehasesse Arsenali- ja Sadamatehaseid, waid näiwalt isikliku jonni ning kitsarinnalisuse tõttu küsimus otsustatakse alati eitawalt. Nii leiaks meie riikliste tehaste koondamine Wene-Balti tehasesse samuti mitte wähemat wastuseisu ja osutuks wastuwõtmatuks ühel wõi teisel põhjusel. Praegused Raudtee-, Sadama- ja Arsenalitehased ei suudaks ära seedida kõiki W.-B. tehase ruume, mille tõttu osa neist jääks kasutamata, sest waewalt oleks siis läbiwiidaw nende wäljaüürimine Nõukogude-Wene ladudeks, nagu seni tehtud. Kui aga küsimuse alla tuleks kogu tehase partselleerimine, nagu see sünnib Bekkeri tehases, siis peab mainima, et selles suhtes Wene-Balti tehased on ebasoodsamalt asetatud kui Bekkeri omad, kus weelgi seisawad kasutamata osalt suured endised mehaanika-, katelsepa- ja laewatöökojad; wäiksemad ruumid on küll wälja renditud, kuid weel on küsitaw — kuiwõrra tasuw see wiimane operatsioon on? Wene-Balti tehase hooned on awaramad, enamasti sobiwad ainult suurte töökodadena ja ladudena. Kuna Bekkeri tehase sissesead 1917. a. ewakueeriti ning ülejäänud osa kohapeal realiseeriti, seisawad Wene-Balti tehase masinad ja pingid paigal, mis samuti natuke takistab töökodade kasutamist muudeks otstarweteks.

Sootu uus Wene-Balti tehase kasutamise wõimalus awaneks meie õlikiwi-tööstuse arenemisega. Nimelt W.-Balti tehast wõiks kasutada meie õlikiwi ja selle saaduste ümbertöötamise tehasena ja laduna, kust aasta läbi wõib oma sadama kaudu kaupu wälja wedada. Eesti tulewane lootus on õlikiwis, mida meil on wähemalt 5 miljardit tonni ning millest saab wähemalt 1 miljard tonni õli, kogumaksumusega praeguse kursi järgi ligi 50 miljardit krooni. Kui kõik õlikiwi 250 aasta jooksul läbi töötatakse, siis oleks keskmiselt igaaastane ainult õlt wäljawedu 200.000.000 krooni, ehk kaheksakümmend korda suurem, kui praegune meie kogu wäljawedu. Niisugusele perspektiiwile wõib juba ehitada suurtööstust. Kui ruttu see sünnib — raske ennustada, kuid üks on selge, et ainult õlikiwile baseerudes wõib Wene-Balti tehast kui suurtööstust otstarbekohaselt kasutada. Näärimata mitmesuguste sisseseadete ehitamisest põlewkiwi ümbertöötamistehaste jaoks, millise puhr rauamehaanika töö juba wõiks anda tegewust Wene-Balti tehase praegusele mehaanika-katelsepa-töökojale, tehase peaülesanne wõiks olla tooröli rafineerimises ning ka põlewkiwi utmises (destilleerimises).

Teatawasti ei ole meie põlewkiwi tooröli weel mitte lõplik turuaine, nagu maaõligi, waid bensiini, asfaldi, petrooleumi ja teiste õlide saamiseks rafineeritakse tooröli. Selleks on olemas suured wabrikud enamasti igas suuremas riigis, kus töötatakse ümber Ameerika, Persia jne. tooröli, mis laewadega kohale toimetatakse. Euroopa rahameeste grupid, kes Eesti õlikiwist huwitatud, kawatsewad ehitada Belgiasse Eesti tooröli rafineerimise tehast.

Kuid palju kasulikum on kohapeal, Tallinnas, ehitada wõimas rafinerii, ning selleks oleks Wene-Balti tehas kõige kohasem paik. Asetatud poolsaare otsas, pealinna külje all, oma sadam, mis ümber aasta wõib lahti olla, awarad ehitused, mis wäga kohased rafinerii jaoks, hulk waba platsi, kuhu wõib asetada õlireserwuaare, oma lai tööliste koloonia, ning lõpuks — soodsaim geograafiline asend Balti meres, — kõik need on wäga kaaluwad omadused, mis ettewõtte kordamineku, üllitähtsad.

Asja warjuküljeks oleks ainult see, et Tallinn on keskmiselt 140 kilomeetrit meie õliwäljadest, kust Soome lahe kaldale waid 14 kilomeetrit, ning paistab, et peaks olema soodsam ehitada Narwa—Kunda wahele õliwäljaweo sadam. Kuid see rand on wäga ebasoodus sadama ehitamiseks, ning teiseks, talweti, jääolude tõttu suletud 4—5 kuud, kuna Tallinn on awatud ümber aasta. Tooröli odawama transpordi eesmärgiga oleks waja wastaw torustik meie õliwäljadelt Tallinna tuua, mille kaudu 1 tonni tooröli transport läheks maksma kalkulatsioonide järgi ligi 1 kroon, kuna raudteed mööda saates — 4 krooni; pealegi meil puudub weel wastaw weerew kooseis.

Mis puutub õlikiwi utmise wõimalustesse Wene-Balti tehases, siis selles suhtes on ka olemas positiiwseid wäljawaateid. Teiselt poolt aga tuleks kaotada raudtee weokulude näol. Näiteks wedu Püssi jaamast Tallinna maksab 1 tonni põlewkiwi pealt — 2 kr., aga 1 tn. põlewkiwist saadud õlide hulga (23 %) wedu — 4,1 × 0,23 = 0,943 kr., mis 1 tn. õlikiwi peale teeb kulu 2 — 0,943 = 1,057 kr.

Seewastu aga langewad ära järgmised kulud, mis tulekski kanda tehase ehitamise korral laewandustes:

1) Tehase hooned ja tööliste ning ametnikkude koloonia;

2) Õlitagawara-reserwuaarid;

2) Söidu kulud;

4) Tuha mahutamiseks maa-ala rentimise kulud, kuna Tallinnas tuhka wõib merre loopida ja uut wäärtuslikku maa-ala juure kaswatada, näiteks madaliku Paljassaare ja Kopli wahel wõiks niiwisi elamiskõlbuliseks muuta.

Kokkuwõttes need soodustused kompenseerikski täiesti weokulu wahe. Arwatawasti inglasel Kempbellil oli kasulik Eestist wedada wälja õlikiwi, kui ta selleks endale palus ainuõigust, ning isegi pakkus riigile 0,3 krooni tonni pealt wäljaweomaksu.

Piiratud ajalehe weerud ei luba tuua laiemat kalkulatsiooni. Meie ainult tahtsime näidata asjaomastele ringkondadele ja asutustele, kes otsiwad Wene-Balti tehase õiget rakenduswiisi, kuidas wõiks lahendada seda Gordiuse sõlme, mis kogu meie iseseiswuse ajal on olnud üheks walusamaks küsimuseks.

A—n.

Seebihelbed

LABORATORIUM Viko TALLINN

Parim abinõu siidi, willase ja teiste peenemate riiete, eriliselt **daamide sukkade** pesemiseks.

Punastes pakkides, hind 20 senti.

Alaline aktsiisiwalwe riigi wiinaladudes.

Piiritusemonopoli ellukutsumisega 1920. a. wõeti selle aluseks endised Wene seadused. Katsuti neid kohandada meie oludele, parandati neid mõnigi kord seadusandliste nowellidega, kuid mõningadki asjaolud on jäänud silmapaari wahele. See sünnitab teatud segadust asjaajamisesse ja on seotud üleliigsete kuludega ja tekitab arusaamatusi ametnikkude keskel ja imestust kõrwaltwaatajaile.

Piirutusemonopoli üheks tähtsamaks teguriks on riigi wiinalaod, kus walmistatakse puhastatud piiritusest wiina isiklikeks tarwitamiseks. Lao nimetus on siin ebakohane. Meil ei ole tegemist mitte ladudega, kus hoitakse wiina tagawaras ja antakse wälja tarwiduse järgi, waid suurema töösturharuga, kus on tööl suurem arw töölisi ja wilunud eriteadlasi wiina walmistamise alal. Õigem on nimetada riigi wiinaladusid — riigi wiinatehasteks. Wastawalt töösturuse nõuetele palgati Wene ajal „ladude" administratsioon wastutawate ametnikkude artellist, kes wastutas kõigi materjaalsete kahjude eest, mis nende ametnikkude tegewuse tagajärjel wõisid töösturuses tekkida. Riig poolt teostas järelewalwet ladude tegewuse üle aktsiisiwalwe oma ametnikkude näol, kes alaliselt asusid wiinaladude juures ja walwasid selle järgi, et kõik seaduse nõudmised täidetakse ja kandsid ka wastutust ladude tegewuse eest.

Meil on aga ladude administratsioon riigi ametis ja nende koosseisud on kindlaks määratud koosseisude seadusega. Need ametnikud kannawad täielist wastutust ja omawad kõik õigused teiste riigiametnikkudega ühisel alusel. Kuid sealjuures on järgi jäänud ladude juure ka alaline aktsiisi walwe. Kuna Wene ajal oli see weel seletataw, kui ladude administratsiooni moodustasid eraisikud, ei saa nüüd kuidagi kujutella, milleks on ühe asutuse juure loodud weel eriline alaline järelewalwe-aparaat, kuna järelewalwe teostamiseks on olemas rewidentide instituut aktsiisi peawalitsuse juures ja riigikontroll?

Nagu eelpool nimetatud, nõuab riigi wiinatööstus, nagu iga tööstus, wilunud eriteadlasi oma alal. Need eriteadlased on palgatud ametisse riigiametnikkudena, juhiwad tööstust ja wastutawad riigiametnikkudena kõigi wõimalikkude kuritarwiduste ja riigi materjaalsete kahjude eest. Wene ajal kandsid nemad wastutust ainult eraisikutena, kuna aktsiisiametnikud kandsid wastutust nende tegewuse eest ametnikkudena. Kui järelewalwet teostawatel isikutel oli nende wõim piiratud. Neil ei olnud õigust segada lao juhatuse tehnilisesse tegewusesse.

Mida teewad siis nüüd need ametnikud ja milliseid ülesandeid nad teostawad.

Nad peawad juures wiibima piirituse ja muude ladude tarwisminewate materjalide wastuwõtmisel, õigeks tunnistama arweid jne. paralleelselt lao ametnikkudega.

Riigi wiinaladudes, nagu igas tööstuses, on sisse seatud 8-tunniline tööpäew ja töötatakse sagedasti kahe ja rohkem wahetusega. Kusjuures töö algab kell 7 hommikul. Aktsiisiametnikkude tööaeg kestab aga kella 8—15. Piirituse wedu ladudesse ja selle wastuwõtmine peaks algama tööstuse algusega laos, s. o. kell 7 hommikul, kuid wõib alata alles peale kella 8 kui aktsiisiametnikud kohale jõuawad. Töölistel tuleb aga asjata oodata, mis seotud ajaraiskamisega ja ilmaegsete kuludega tööstusele. Mitmed tööd, nagu masinate remont, mitmesugused ümberkorraldused tööstuses jne. wõiwad sündida ladudes peale töö lõppu ja siis selgub remondiks tarwisminewate materjalide puudus, mida tuleb kiiresti kohale toimetada, et hoiduda asjatust kulukast tööseisakust. Täiesti lubamatu oleks aga nende töödega oodata kuni aktsiisiametniku ilmumiseni. Kuna aga maksewa korra juures aktsiisiametnikud peawad kõiki arweid kinnitama, siis ei ole neil wõimalik kinnitada materjalide arweid, mis ostetud ja ära tarwitatud ilma nende juuresolekuta. Sarnaseid näiteid, kus praegu maksew bürokraatline kord segab tööstust, wõiks paljugi ette tuua.

Nüüd aga, kus wiinatööstust ei juhi enam eraisikud, waid riigiametnikud, jääwad täitsa arusaamatuks alalise aktsiisi järelewalwe ülesanded, sest nad ei kanna mingit wastutust ladudes tekkida wõiwate kuritarwituste ja riigi materjaalsete kahjude eest.

Milleks on siis tarwis aktsiisiametnikkude juureswiibimine materjalide wastuwõtmisel ja arwete kinnitamine nende poolt, kui nemad sealjuures mingit isiklikku wastutust ei kanna ja toowad ainult segadust tööstusse?

Pealegi mõjub niisugune paralleelne wõim demoraliseeriwalt lao ametnikkude peale, sest omataoliste riigiametnikkude alaline järelewalwe tundub koormawana, haawawana, segab neid otsekoheste ülesannete täitmisel ja wähendab tunduwalt nende töö intensiiwjust.

Alalise järelewalwe alal on praegu ametis riigi wiinaladude juures: Tallinnas 4 ja Tartus 3 ametnikku. Nende palk ulatub 8520 kr. aastas. Kui aga juure arwata laste abiraha, toetused haiguse puhul jne., tõuseb see summa üle 10.000 kr. aastas.

Wiimane aeg oleks alalise aktsiisiwalwe kaotamiseks riigi wiinaladude juures. Arusaamatuks jääb, miks seda seni ei ole tehtud.

Sajandi kardetawam walemängijate bande tabatud.

Lennukitega walemängijaid jälgimas. — Bande saak üle miljoni Saksa marga.

(„Pwl." Berliini kaastööliselt.)

Berliinist, 21. mail. Berliini kriminaalpolitsei läks korda paljastada suuremat walekaardimängijate-bandet, mis oma suuruselt ületab kõik teised omasarnased wiimaste aastakümnete kestes. Bande kujutas endast laiaulatuslikku walemängijate seltskonda, mis tegutses kõige peenemates suwituskohtades ja maal. Mõlemad bande-juhid tabati möödunud pühade ajal Hildesheimis, kuhu Berliini kriminaalametnikud olid lennukiga ootama wälja sõitnud. Ka kaheksal teisel bande liikmel ollakse jälil.

Bande saagiks, kelle tegewus on alanud juba 1908. aastal, on seniste teadete järgi langenud üle ühe miljoni Saksa marga. Rängalt on kannatada saanud keegi Meseritzist pärit olew adwokaat, kellega üks bande liige 1926. a. Kisfingenis tuttawaks sai. Kiires korras sõitis kogu kahtlane seltskond Kisfingeni kokku, ja mõne päewaga oli adwokaat 10.000 marga wõrt waesemaks tehtud. Sellest ajast peale otsisid walemängijad adwokaadi iga kolme kuu tagant üles ja röövisid temalt wahepeal kogutud raha 2—3000 marga suurustes summades. Bande suurem saak oli aga läinud aasta detsembrikuus, samuti Meseritzis. Sinna koondusid selleks puhuks kõik bande liikmed, asudes erihotellidesse, nagu poleks neil midagi ühist. Seekord kaotas adwokaat pokeriga 38.600 marka ja pidi end maksujõuetuks tunnistama. Ühelt teiselt adwokaadilt on walemängijad ühe õhtuga saanud 18.000 marka ja ühelt mõisaomanikult ning töösturilt üle 100.000 marga.

Ametnikud jõudsid lennukiga Hildesheimi hilja õhtul. Bande juhid, keegi Blümel ja Ludwig Gruber tabati ühest peenemast hotellist. Gruber on pärit Berliinist ja siin juba waremalt wale-kaardimängu pärast eeluurimisel kinni istunud, kuid füüsiõenduste puudusel wabaks lastud.

On Teil juba Eesti Kunstimuuseumi loosiläht?

Punane pitsatsõrmus.

E. Phillips Oppenheimi järele N. M.

7.

VII.

Fenella ei kaotanud meelemärkust päriselt. Ta hingas raskelt ja ta silmad ning sõrmed näisid olewat kiindunud Arnoldi, nagu otsides tuge. Fenella puudutamine ja ta ligidus mõjus noormehele nagu mõni uimastuswahend.

„Arwate, et ta on surnud?" kogeles Fenella.

„Ei usu," rahustas Arnold. „Ei näinud mingit sõjariista. Oli ehk ainult haritik ritt."

„Kuuel oli weri," seletas Fenella wärisedes, „ja nägin läbi ukseklaasi terast läikiwat."

„Lähen selgitama asja," esitas Arnold.

„Ei, weel mitte! Arge jätke mind weel üksi! Millest arwasite ära tundwat, et see oli sama käsi, mida eile õhtul nägite aknalaual?"

„Pitsatsõrmusest," wastas Arnold kindlalt. „Kiwi oli helepunane. Eksitus on wõimatu!"

„Nii siis ainult sõrmusest?"

„Jah," wastas Arnold, „täna ei näinud ma kätt küllalt ligidalt. On ehk rumal minu poolt, et mainksin seda, aga siiski — Rosariot ometi otsis too mees eile õhtul. Miks ei wõiks ta ka olla seesama mees?"

„Arge rääkige weel kellelegi oma arwamist. Nii mitmelgi inimesel wõiwad ehk olla juhtumisi ühesugused sõrmused."

Arnold kahtles weidi. Aga ainult silmapilgu. Ta waatas Fenella näkku ja selle ilme oli kasuks noormehele.

„Luban seda," ütles Chetwode. Fenella toibus mõne minutiga. Jõuetus näis möödunwat.

„Minge nüüd," palus ta, „koguge teateid, kuidas seisawad asjaolud. Selgitage kõik täpselt, üksikasjaliselt ja tulge siis tagasi. Ootan siin."

Arnold tõusis püsti. „On teil nüüd parem?"

„Jah," wastas Fenella, „toibun weelgi paremini, kui saan kõik teada, mis on juhtunud. Olge hea rutake, palun... Oodake!"

Juba uksel, pöördus Arnold. Nad olid wäikeses naiste buduaaris, sõõgisaali ülalpool uste juures. Trepi wastas sein oli terwelt klaasist. Keegi mees, kes tuli trepist üles, seisatas ja waatles neid uuriwalt.

„Kes see on?" küsis Fenella. Arnold tundis mehe otsekohe. „See on teie sõber Starling — Lõuna-Ameerika härra.

„Starling", ümises Fenella.

„Ta tuleb wististi sisse," jatkas Arnold. „Ta on märganud teid. On teil midagi selle wastu?"

Fenella raputas pead. Arnold ruttas ukse juure ja kohtas Starlingit läwel.

„Kas pole mrs Waetherling seal sees?" küsis tulija.

„On," wastas Arnold. Proua sõi minuga koos hommikeinet sõõgisaalis — usun, et tal oli kokku räägitud kohtamine Rosarioga — kui juhtus õnnetus.

„Mis õnnetus?"

Arnold wahtis mehe otsa. Tema meelest oli see wõimatu, et keegi wõis olla siin hotellis ja mitte midagi teada sellest.

„Kas teie pole siis kuulnud?" hüüdis Arnold. „Otse praegu tapeti Rosario, silmapilgul, kus ta oli astumas restorani. See oli umbes kümne minuti eest."

„Kes tappis?"

Starlingi küsimus tuli äkki kui püssipauk. Arnold raputas pead.

„Seda ei näinud. Mul oli just kawatsus minna asja selgitama. Kas tahaksite waheset jääda mrs Waetherley juure?"

„Enesestki mõista," wastas Starling, „igatahes. Tulge tagasi niipea kui jõuate — meile uudiseid tooma."

Arnold tuligi pea. Fenella ja Starling waatasid ootuses ta otsa. Mõlemad näisid olewat tugewasti liigutatud.

„Kuidas on Rosarioga?" küsis Starling.

Arnold kahtles weidi. Siiski oli ehk kõige parem öelda tõtt."

„Rosario on surnud, "wastas Arnold. „Ta sai noateraga otse südamesse ja suri silmapilkselt."

Tekkis mõnesekundiline waikus. Fenella waibus tagasi tugitooli tasa nuuksudes, mida wõis ka pidada kergenduse ohkeks.

Starling näis nüüd alles taipawat, mida olukord nõudis. Ta tegi kurwa näo.

„Waene mees!" ümises ta.

„Ja mõrtsukas?"

„Pääsis põgenema," wastas Arnold. „Arwatakse teda jõudnud olewat Strandele ja sealt ehk hüppawat ootawasse autosse."

Taas mõni silmapilk waikust. Selle järel tõusis mrs Waetherley üles, heitis pilgu peeglisse, pöörras ümber ning sirutas mõlemad käed Arnoldile.

„Olete olnud minu wastu wäga lahke," tähendas ta. „Ei unusta seda kaugel. Mr. Starling saadab mind koju oma autos. Nägemiseni!"

Arnold pigistas naise kätt ja waatas talle silmi. Need olid jumalikumad kui kunagi enne. Aga naises oli midagi muud, midagi arusaamatut.

„Mul on pahameel, et saite tunnistajaks nii ebamõnusale, õudsele sündmusele," tähendas proua. „Kas ma wiin teilt terwisi mr. Waetherleyle?"

„Keegi on pidanud teadustama mr. Waetherleyle, mis siin oli kawatsusel," hüüdis Arnold. „Seepärast saadetigi mind siia."

Jällegi waikus.

„See polnud teie süü," tähendas Fenella wiimaks soojalt, südamlikult. „Teid kästi oodata restoranis. Teie ei wõinud toimida teisiti.

Arnold pöörras end ära — wärinaga südames. Tema ülesandeks oli olnud päästa inimese hinge, oli ta talitanud walesti?!

VIII.

Kell oli kaheksakümmend minutit üle kolme, kui Arnold saabus kontori.

Mr Jarvis waatles teda imestunult.

„Ei tea, mida olete teinud noormees," ütles ta, „aga kohtate ülemuse wäga iseärasliku meeleolus. Wiimse tunni jooksul on ta helistanud iga wiie minuti järel ja küsinud teid."

„Olin takistatud tulemast," wastas Arnold lühidalt. „Kas juhataja on üksi praegu?"

Jarvis noogutas.

„Usun olewat kõige parema, et astute otsekohe sisse. Ta jalutab edasi-tagasi."

Äkitselt awanes kabineti uks ja mr Waetherley ise ilmus läwele. Arnolti nähes wäljendas ta nägu ühtlasi kergendust kui ka meelepaha.

„Wõi nii siis, olete wiimaks ometi saabunud, noormees?! Astuge sisse, tulge otsekohe siia! Kas näete ka, palju on kell?"

„Kahetsen wiibimist," wastas Arnold. „Wõin aga kinnitada, et pole raisanud minutitki, nii palju kui ise tean."

„Aga mida imet olete teinud kogu aeg?" küsis mr Weatherley. „Kas kohtasite Rosariot? Teatasite temale, mida palusin?"

„Ei saanud selleks wõimalust," wastas Arnold tõsiselt.

„Wõimalust? Mida mõtlete sellega? Kas teie ei läinud siis Milanosse? Kas te ei näinud teda siis sugugi?"

„Ta tuli sinna," seletas Arnold, „aga ei märganud teda ennem, kui oli juba liig hilja. Arwasin, et olete juba kuulnud sündmusest.

Mr Waetherley kannatus katkes. Ta löi rusikaga wastu lauda.

„Kuulnud," karjus ta. „Kuulnud mida? Põrgut ka, kuidas oleksin mina siin midagi kuulnud? Kui on teil midagi jutustada, miks ei tee teie seda siis? Miks seisate siin ja näete wälja, nagu" —

Äkitselt ehmus mr Waetherley. Ta sai aru teise näoilmest, et on juhtunud midagi õige tõsist.

„Mu Jumal," hüüdis ta. „Mrs Waetherley, mu naine" —

„Mrs Waetherley on terwe," kinnitas Arnold. „Aga mr Rosario!"

„Kuidas on temaga?" katkestas Waetherley. „Mis on temaga juhtunud?"

„Ta on surnud," ütles Arnold. „Wõite lugeda sündmusest õhtulehtedest. Ta tapeti — silmapilgul, kus ta oli astumas restorani."

Mr Waetherley wärises. Nagu langeks ta kokku iga silmapilk. Ometi oli tal weel jõudu esitada üht küsimust:

„Kes tappis?"

„Mõrtsukat ei saadud kinni," seletas Arnold. „Keegi ei pannud teda tähele. Nii kiiresti, nii äkitselt sündis kõik."

Mr Waetherley oli seisnud kogu aeg, kramplikult kinni hoides kirjutuslauast. Äkitselt langes ta tugitooli — täitsa rammetult. Nägu oli tuhakarwa hall ja suu wiltu nagu enne halwatust.

„Mu Jumal, mu Jumal! Rosario surnud! Nad said ta wiimaks ometi. Nad tapsid ta!"

„Kõik olid wäga ehmunud," jatkas Arnold. „Mrs Waetherley saabus sinna weerand tundi enne sündmust. Niipalju kui sain aru, oli tal kawatsus einetada Rosarioga, kui olin aga jutustanud, milleks seal wiibisin, istus proua minu lauda. Ta istus seal ka tapmise ajal ja ärritus wäga. Wiibisin praegu seepärast, et pidin hoolitsema teie abikaasa eest."

Mr Waetherley wahtis üksisilmi noormehe otsa.

„Wäga kahju, et ta sinna sattus. Ta pole tugew. Ta ei peaks läbi elama hirmu, ehmatust."

„Jätsin ta mr Starlingi hoolde," jatkas Arnold, „kes pidi saatma prouat koju."

„Kas mr Starling ka eine tas seal?" küsis mr Waetherley.

„Nägime teda tulewat restorani pärast mõrtsukatööd," wastas Arnold. „Tapmise ajal ei näinud teda olewat sõõgisaalis."

Mr Waetherley toetas end wastu tooliselga ja istus mõni minut liikumatult. Wiimaks kogeles ta:

„Politsei selgitab küll asja."

„Raske uskuda," jatkas Arnold. „Paljud arwawad, et mõrtsukas ei lahkunudki hotellist, ehk kui tegi seda, oli teda ootamas auto. Terwe hotell otsiti hoolsalt läbi."

Uksele koputati. Mr Jarvis, kes ei suutnud kauem waigistada oma uudishimu, tõi mõned kirjad allakirjutuseks.

„Kas tohiksin teid kõilitada weidi?" algas ta andekspaluwalt.

Mr Waetherley oli toibunud wähe. Ta haaras pabereid ja uuris neid tähelepanelikult. Kui Arnold tahtis lahkuda kabinetist, tegi juhataja käega liigutuse, sundides noormeest paigale jääma. Kohe peale Jarvise lahkumist pööras ta uuesti Arnoldi poole:

„Chetwode," ütles Waetherley, waadeldes poisi hästi tähelepanelikult, „wõite olewat wäga tugew mees."

Arnold seisis sõnatu.

Eesti-Saksa kaubaleping surnud punktilt nihkunud.

Saksa walitsus lepingu esitanud riiginõukogule. — Tuleb riigipäewal kõige lähemal ajal harutusele.

„Vossische Zeitungi" wiimane isalik manitsus.

Berliinist, 22. mail. Eesti-Saksa kaubaleping on nüüd ka Berliinis surnud punktilt nihkunud, ja kui nuesti raskusi esile ei tõsteta, mis asjaolude praeguse seisukorra juures on wähe tõenäolik, wõib juba kõige lähemal ajal oodata lepingu ratifitseerimist Saksa riigipäewa poolt. Saksa walitsus on lepingule juba käigu andnud ja esitanud riiginõukogule, kus ta neil päewil läbiwaatamisele tuleb. Riiginõukogu esitab lepingu omakord riigipäewale lõplikuks kinnitamiseks. Kunas leping riigipäewal harutusele tuleb, on mnidugi weel teadmata, kuid kui mingisuguseid kiirema iseloomuga küsimusi wahele ei tule, wõib seda oodata juba kõige lähemal ajal.

Nagu meile hästi informeeritud poolt seletatakse, tuleb Saksa walitsuse poolt lepingule käigu andmist pidada kindlaks tunnistuseks, et Berliin lepingu ratifitseerimisega ei taha enam wenitada. Tagasilükkamine riigipäewa poolt oleks samuti waewalt ettekujutataw, kuigi seal üksikud rühmitused sisepoliitilistel põhjustel wast lepingu wastu kõnelewad.

„Vossische Zeitung", kes kogu aeg endiste mõisnikkude huwides on püüdnud lepingu ratifitseerimist takistada, et sellega Eestile surwet awaldada mõisate tasuküsimuse lahendamisel, toob tänases lehes nue (ja loodetawasti wiimase) manitsuse Eestile. „On ülim aeg weel kord meele tuletada", kirjutab leht, „et Tallinna walitsus wastutasuna nii mõningatelegi Saksa poolt tehtud kontsessioonidele Eesti majandusele wäga tähtsates punktides pole ilmutanud kõige wähematki wastutulekut tasuküsimuse alal, mis Saksa-Eesti suhete kogukompleksi oluliselt puudutab. „Vossische Zeitungi" wõidakse ainult Eesti äärmiselt rahwuslikkudes ringkondades kahtlustada, nagu tahaks ta mõlema maa üldist wahekorda teha olenewaks 120 Saksa mõisaomanikn tasunõudmise rahuldamisest. Just tema on kategooriliselt wastu astunud mõningate „parunite" esialgsetele liigsetele nõudmistele, kuid seepärast on tal ka õigus samasuguse kindlusega kaitsta seisukohta, et seni tasuta wõõrandatud mõisate omanikkude miinimummini wähendatud nõudmised, mis moodustawad wast ainult ühe kümnendiku kahjust, lõpuks ometi kord tulewad rahuldada. Saksamaa on tasumaksmise kõrguse ja wiiside suhtes ilmutanud sedawõrt suurt leplikkust, et kõigi läbirääkimiste absoluutselt eitawad tulemused seda enam kinnitawad hea tahtmise puudumist Tallinnas. Me soowime tõsist sõprust, kuid ainult siis, kui Eesti, nagu meiegi, teoga näitab, et ta seda sõprust samuti soowib".

Liitlaste wastutulek ei rahulda Saksat.

Alandatud reparatsioonimaksud ikka liig kõrged.

Pariisist, 22. mail. Stampi aruanne ja wõlausaldajate riikide memorandum esitati täna hommikul Saksa delegaadile Schachtile. Wõlausaldajad seletawad, et nemad on nõus: 1) et Saksamaa maksab 37 esimese aasta kestes iga aasta keskmiselt 2050 miljonit marka sõjawõlgade ja heakstegemise arwel, 2) et Saksamaa maksab 22 wiimase aasta kestes sõjawõlad. Peale selle peab Saksamaa rahuldama Belgia nõudmised Saksa markade asjus, mis Saksa sõjawõimude poolt okupatsiooniajal Belgias wälja anti. Peale asutamiskapitali rahwuswahelise heakstegemispanga loomiseks peawad asjaomased riigid, nimelt Saksamaa, maksma tarwilikud summad panga funktsioneerimiseks.

Pariisist, 22. mail. Wõlausaldajate riikide memorandumi kohta teatatakse weel järgmisi üksikasju: 37 esimese aasta kestes peab Saksamaa maksma kokku 32.900 miljonit marka. Saksa keskmine aastamaks oleks järelikult 1988 miljonit marka. Sellest summast läheks 20.600 miljonit liitlaste sõjawõlgade tasumiseks. 22 wiimase aasta kohta on Saksa wõlg 2900 miljoni marga peale praeguse rahawäärtuse järele kindlaks määratud. Selle summa järele tuleb 1100 miljonit Dawesi kawa jaoks. Aastamaksud algawad 1550 miljonist margast ja tõusewad 1700 miljoni margani. Kuid kolme wiimase aasta kestes on maksud kõigest 900 miljonit marka. Saksa poolt nõutud moratooriumi wõlausaldajad wastu ei wõta. Tagatised tööstusobligatsioonide kohta kaotatakse, wälja arwatud ainult Saksa raudteede obligatsioonid. Selle uue maksuplaani jõustamise tähtaeg ei ole memorandumis ära tähendatud.

Berliinist, 23. mail. Wõlausaldajate riikide wastus Youngi plaani ja Saksa tingimuste peale esitati eile Pariisis Saksa delegatsioonile. Prantsuse delegatsioonile tehti ülesandeks anda Saksa delegaatidele suusõnalisi seletusi mõningate tumedate punktide kohta. Tärafeks on ette nähtud läbirääkimine Schachti ja Youngi wahel.

Arutades liitlaste nõudmisi jõuawad Saksa lehed üksmeelselt otsusele, et need nõudmised ei ole

Berliinist, 22. mail. „Acht-Uhr-Abendblatti" teatel olewat Saksa heakstegemisekspert Vögler otsustanud oma wolitused maha panna, sest tema arwates ei wõiwat Saksa majandus enda peale wõtta kohustusi, mis üle 37 aasta lähewad. Vögleri asemele minewat Pariisi tuntud rahaasjandusteadlane dr. Kastl.

Berliinist, 22. mail. Wolffi büroo lükkab ümber teate Vögleri lahkumisest.

Berliinist, 22. mail. Kantsler Müller ja wälisminister Stresemann käisid täna president Hindenburgi juures wälispoliitilise seisukorra asjus nõu pidamas. Lehed peawad wälispoliitilise seisukorra õige tõsiseks, kuna Pariisi heakstegemisläbirääkimised uuesti ummikusse wõiwad sattuda.

Pariisist, 22. mail. Nagu täiendawalt teatatakse, peab wõlausaldajate riikide poolt wäljatöötatud makfukawa Saksa heakstegemismakfude asjus 1. aprillist 1929. jõusse astuma.

Kommunistlik wana kaardiwägi tülitseb.

Sõjakomissar Staliniga sõjajalal. — Buharin ja Tomski ei ilmu Nõukogude kongressile.

Rõkowi lahkumine ja haigus.

„Rullj" kirjutab: Saabunud kewad hakkab kigustama ja lahendama pinewaid Moskwa ootusi. RSFSR'i nõukogude kongress lõppes sensatsiooniga — Rõkowi ersusse minekuga. Tema lahkumine oli otsustatud juba ammu, kuid oli siiski täielikuks üllatuseks, sest laialdaselt oli teada, et Rõkow wandus alla ja Stalin andestas temale ning tegi temale koguni ülesandeks arnande kokkuseadmise kongressi jaoks. Sellele waatamata jatkasid Stalini poolehoidjad oma tööd, weendes teda, et mida leplikumaks lähewad waenlased, seda hädaohtlikumad nad on. Eriti nägi waewa seni kõigile tundmatu Söstrow, kes awaldas Stalinile sügawa mulje, tuletades temale meele, et „ära karda seda peni, kes waljusti haugub, waid seda, kes salaja hammustab". Söstrowi weene järgi ajawat kogu parempoolne wastasrind, eesotsas Rõkowiga, kuritahtlist sabotaažhi ja olewat seepärast kardetawam pahempoolsest kallakust.

Rõkowi tagandamine, kelle asemele nimetati sama Söstrow, tähendab nue sensatsioonilise uperkundi algust nõukogude aparaadis.

Kuna RSFSR'i kongress lõppes sensatsiooniga, siis algas SSSR'i kongress kohe enneolemata skandaaliga. Kongressile ei ilmunud ei Buharin ega Tomski ja nende nimede nimetamine presiidiumi koosseisus wõeti wastu surmawaikusega. Kuid weel skandaalsem on Woroschilowi meeleawalduslik puudumine kongressilt.

Woroschilow tunneb end sügawasti haawatuna tema suhtes toimunud „äraandmise" pärast. Tema prowotseeriw kõne 1. mai paraadil oli kokku seatud politbüroo poolt, ja tema oli ainult ettekirjutuse tuline täitja. Pärast aga paigutati see kõne ajalehtedesse pehmendatult, kusjuures „ekstsessid" kirjutati sõjakomissari „ettewaatamatuse" arwele.

Woroschilow teatas, et ta ei ilmu kongressile ja ei pea kawas ettenähtud kõnet. Hoolimata Stalini manitsustest ja ähwardustest jäi Woroschilow kindlaks ja ei ilmunud kongressile. Seetõttu pidi Kalinin tegema kongressile ettepaneku, jätta kawast wälja Woroschilowi ettekanne.

Pärast seda esines ettekandega Rõkow, üllatades kõiki oma haiglase ja rusutud wälimusega. Ta räägis raskesti ja paiguti oli ta kõne täitsa mõttetu. On kuulda, et ta on wäga haige, ja et ta juure on erakorraliselt wälja kutsutud tuntumaid Berliini sisehaiguste professoreid.

Rõkow minewat pikaajalisele puhkusele. Ta kawatseb sõita Itaaliasse ja ajuda elama Maksim Gorki willasse.

Peapostkontor ajakirjandust pidurdamas.

Kas tujud wõi oskamatus?

Postiasutused peaksid olema sidesillaks kodanikkude-wahelises läbikäimises. Peaks kaugused kaotama. Postiametkonna ülesandeks on ka hoolt kanda, et maailma elupeegel — ajaleht — oleks wärskelt kohal.

Meie postiasutused on aga endale nähtawasti wõtnud wastupidised ülesanded. Nad takistawad lausa ajalehe pääsemist kodaniku juure. Kas on see tingitud oskamatusest, äärmiselt pikaldasest asjaajamisest wõi mõnest muust põhjusest, ei ole selge, kuid praegune kord on otse wõimatu.

Faktid: suwise sõiduplaani maksmahakkamisega 15. maist, lahkub Riia kiirrong Tallinnast kell 6.40 min. õhtul. **Selle rongiga tulewad läkitada raja taha minewad Eesti ajalehed. Teisiti jõuaksid need wälismaale terwelt päewa wõrra hiljem.**

Aga Tallinna peapostkontor nõuab, et ajalehed olgu rongile ära antud juba kell 4 p. l., s. o. ligi 3 tundi enne rongi minekut! Mikspärast siis mitte juba wara hommikul?

Tungiwate läbirääkimiste järel lubati siis wiimaks sealt poolt korraldada nii, et 1. juunist hakatakse ajalehti rongile postil wastu wõtma hilemalt kell 5.20 min. Tähendab päewa pealt wõidakse aega ajakirjanduse kasuks 1 tunni ja 20 min. wõrra parandada. Kui mõnes teises ametkonnas nii oleks talitatud, oleks täielik õigus sarnast talituswiisi nimetada tujukuseks. Kuid ka tähendatud aeg — 5.20 min. — ei ole ajalehtedele sugugi sobiw. Wiimaseks ajalehtede wastuwõtmise ajaks kell 6.40 min. minewale rongile peaks olema wähemalt 5.30 min. Siis jõuaksid Tallinna lehed õigel ajal wälismaale. Ei ole kahtlust, et postkontoris nii asja korraldada wõidakse. Seatagu ainult oma talitustempo ajakohaselt. Balti jaam ei asu ju mitte Nõmmel wõi Ülemistel, et waja on ajalehti juba 1 tund ja 20 min. enne rongi minekut postile ära anda. Raudtee jõuab ju pagasit wastu wõtta 10 min. enne rongi minekut.

Banaane

suurel ja wäikesel arwul soowitab

Joh. Luts,

Lai tän. 2, kõnetr. 20—52.

1. juuni tähtaeg 100 kaunile naise

Iluduskuninganna kandidaate.

„Mall" Nõmmelt.

„Klo" Tallinnast.

„Erika" W

Sajale kaunile naisele läheneb tähtaeg. See on 1. juuni. Selleks ajaks peame meie neilt saama nõutud pildid ja täidetud küsimuslehed.

Paljud on juba warakult enne tähtaega uued pildid saatnud, paljudelt ootame aga alles wastust. Neile wiimastele tuletame meele tähtaega.

„Päewalehe" iluduswõistlus, mis kestnud juba pikemat aega, läheneb oma lõpule. Lõppu kroonib ootamatu üllatus. sest teatame hiljem.

Wälisminister poliitilistest päewaküsimust

Eesti-Wene kaubandusleping. — Sõlmimisel olewad lepingud. — Konsulaarwõrk. — tingimused Lätis.

Rootsi kuninga külaskäik.

Wälisministeeriumi tegewuse kaaluwam osa on pühendatud Eesti majandussuhete korraldamisele teiste rahwastega. Sel alal on ministeerium sõlminud wiimasel ajal terwe rea uusi kaubandusleppinguid ja järjekindlalt arendanud Eesti konsulaarwõrku.

Mis puutub kaubalepingutesse, siis on neid wiimasel sõlmitud Saksamaaga, Austriaga, Ungariga ning äsja Nõukogude Liiduga. Neist on kolm esimest riigikogu poolt juba kinnitatud ja tekstid „Riigi Teatajas" awaldatud. Usun, et ka wastaspoolte ratifikatsioonid lähemal ajal järgnewad ja et nende maksmapanek juba lähemas tulewikus teostub. Järgmine leping — kaubaleping Ungariga — kuulub harilikkude enamsoodustusel põhjenewate kaubalepingute hulka ja tema sõlmimine oli tingitud soowist kohandada makswusel olewat lepingut praeguse aja nõuetele.

Kõige suurema huwi osaliseks on saanud kaubandusleping Nõukogude Wenega, mille sõlmimine sündis alles möödunud 17. mail. See leping oli ettewalmistamisel juba celmise walitsuse ajal moodustatud erikomisjonis.

Põhjenedes selle komisjoni eeltöödel ja kooskõlas riigikogu wäliskomisjoniga, töötati Eesti poolt wälja lepingu kawa, mille kohta weel enne läbirääkimiste alustamist wahetati mõtteid Nõukogude Liidu kohaliku saadikuga. See eeltöö ja walitsuse poolt moodustatud lepingu sõlmimise komisjoni piisiw töötahe on kaasa aidanud läbirääkimiste wõrdlemisi kiirele käigule, mis täiesti loomulik, kui arwesse wõtta asjaolu, et lepingu alused on juba rahulepingus ette nähtud.

Rõõmustawal wiisil on ka ajakirjandus lepingu sõlmimise kawatsust läbirääkimiste ajal toetanud. Pärast lepingu sõlmimist mõnelt poolt tehtud etteheited, nagu oleks lepingu sõlmimist toimetatud saladuse katte all ja erilise kiirusega, on asjatud. Kõigile on teada, et lepingu sõlmimisest on osa wõtnud asjatundjad ja asjast huwitatud ringkonnad ja et põhjalikud ettewalmistused wõimaldasid läbirääkimisi mitte liig pikale wenitada. Kaubalepingu sõlmimise kestwusel ei ole wõimalik üksikasjaliselt jookswa töö käiku awalikkuse ette tuua.

Sisult põhjeneb leping enamsoodustuse põhimõttel, nagu see juba rahulepingus ette nähtud.

Asumise õiguse kohta käiwates lepingu eeskirjades wõiksid awalikkust eriti huwitada aktsiaseltside kui ka riiklikkude majandusettewõtete tegewuse alustamisse puutuwad eeskirjad; nende kohta lepiti kokku alal hoida praegu kummaski riigis maksew lubaandmise kord. Järelikult ei saa arwata, et Wene riiklikkude majandusettewõtete tegewus wõiks omandada Eestile soowimatu ilme, kuna kontroll nende tegewuse kohta allub Eestis makswatele seadustele.

Kaupade wahetuse kohta käiwates eeskirjades on samuti alal hoitud praegu maksew kord,

nii et need eeskirjad ei loo praegu midagi uut. Uusi soodustusi toowad aga kahtlemata kaasa transiidi kohta käiwad lepingu eeskirjad, eriti mis puutub transiidisse läbi Nõukogude Liidu territooriumi ja millest awalikkus juba informeeritud.

Erilise tähtsusega on Nõukogude Liidu kaubandusliku esinduse kohta käiwad eeskirjad, mis esmakordselt normeeriwad selle asutuse töötamise tingimusi Eestis. Siinjuures wõiks juba praegu rõhutada, et

kaubanduslikule esindusele ei ole lepingunga antud suuremaid õigusi,

kui need, mis on tingitud tema erilisest iseloomust ja mis tunnustamist leidnud ka Liidu ja kolmandate riikide wahel sõlmitud lepingutes *).

Ajakirjanduses on korduwalt puudutatud rahulepingu n. n. täitmata jätud punkte.

Wõin kinnitada, et nende kohta kestawad läbirääkimised weel praegu ja et minu arwates oleks ebakohane kaht hoopis isesugust küsimust üksteisega siduda. See oleks waewalt soowitawaid tagajärgi annud. Wastuokfa, wõiks loota, et kaubandusleping sõlmimine aitab kaasa heatahtliku õhkkonna tekkimisele, mis nende küsimuste lahendamiseks on erilise tähtsusega.

Puudutan lühidalt ka sõlmimisel olewaid kaubandusleppinguid. Nende hulka kuuluwad lepingud Leeduga, Hispaaniaga, Portugaliga, Jaapaniga, Hiinaga ja üksikute Lõuna-Ameerika riikidega.

Leping Leeduga on see leping, mille sõlmimist mina kõige lähemas tulewikus kõige parema meelega näeksin,

sest kokkuleppe puudumist Leeduga, kes kuulub Balti riikide hulka, tuleb lugeda ebaloomulikuks.

Konsulaarteenistuse alal jatkab wälisministeerium konsulaarwõrgu laiendamise ja konsulaartegewuse organiseerimise töid. Meie konsulaarwõrk näitab järjekindlat kaswu.

Kahe wiimase aasta jooksul on awatud 22 uut aukonsulaati.

Nende hulgas on 7 aukonsulaati riikides, kus Eestil seni ühtki esindust polnud, nii Kreekas, Hispaanias, Portugalis ja Rumeenias. Lähemal ajal awatakse konsulaadid Stambulis ja Belgradis.

Täiesti asjatult tehakse mõnelt poolt katseid uute aukonsulaatide sisseseadmist wälisministeeriumi poolt kiirustada. Kui minewikus paratamatult tuli rutata Eesti konsulaarwõrgu loomisega, siis ei jätnud see konsulaar nõrgestawat mõju awaldar

Praegu makswat w arendamise kawa on kordu witatud organisatsioonide j Wiimane neist nõupidamis a.; siis määrati kindlaks wate konsulaatide asukohad ministeerium seni teostam suure programmi läbiwii kohaste isikute leidmisega teerium teotsenud suure et ka edaspidi.

Mul oli hiljuti mee Läti ametwenda minister tada mõningaid Eestile ja Nende hulgast on

wiimasel ajal kõige rohke wälismaa kodanikkude töö Läti

On teada, et Lätis hiljut maalaste tööloa seaduse p maalased Lätis tööle asum teeriumi loa. See seadus danikkude kohta. Kui wi nister Balodisega seda küsi nitas Läti välisminister, sed Lätis seni tööd leidnu loa nõutamisel kõige was ning et Eesti kodanikkude dagi takistusi ei taheta te kud on ka meie asutused L andmisel olnud. Ma ei t tastikkus on kõige parema hendamisele mõlema riigi t

Lõpuks mina ei saa peatam tawa sündmuse juures, m sel oli wõimalik neil päe T. M. Rootsi kuninga e meie riigiwanemale hinnat selt kui uut tõendust selles

mis Eestile Rootsi rahwa osaks saab. Juba riigiw wõtt Stokholmis, mis kand isicloomu, kujunes Eesti-R awalduseks.

Eestit seowad Rootsig med ja Eesti aateline läh tuurriigile. Ka Balti mer lahutanud, wõib osutuda m Meil on ühiseid regionaali tusel wõiks eriti suureneda Rahwasteliidu orgaanides alalhoidmise kui ka rahwa huwides.

Seda silmas pidades kuninga wiibimine Tallinn linna elanikkude soojaks s nii meeldiwate ühiste mäl sõprusidemete waral seotu

Soomes areteeriti kommuniste.

(„Pwl." erikirjasaatjalt traaditeel.)

Helsingist, 23. mail. **Poliitiline politsei on areteerinud wiimaseil päewil rea kommunistlikke noorsootegelasi. Areteerimisi on toimetatud Kotkas, Turus, Onlus, Tamperel, Lahdes, Mikkelis ja Poris. Kinniwõetuid on kuuldawasti 13.**

Poola-Ungari sõprus.

Berliinist, 22. mail. Nagu Budapestist teatatakse, andis Ungari peaminister krahw Bethlen Poola wälisministri Zaleski auks külaskäigu puhul pidusöögi. Oma lauakõnes seletas Bethlen, et Poola ja Ungari wahel on juba aastasadasid otsekohene sõprus walitsenud. See sõprus ei ole kunagi pettumust tunnud. Oma wastuses seletas Zaleski, et Poola püüab neid sõprussuhteid mõlema maa wahel weel rohkem süwendada.

Granaat plahwatas laste käes.

Pariisist, 23. mail. Furnes'is plahwatas granaat mängiwate laste käes. Üks laps sai surma ja kaks raskesti haawata. Lapsed olid **granaadi leidnud.**

O.-ü. „Wennad Nobel" likwidee

Hooldajad ei saa ettewõtteid tegewusse p

Warandusi seitsmes linnas.

Majandusministeeriumis tuli neil päewil otsustamisele end. weneaegse osaühisuse Wennad Nobel Eestis asuwate waranduste saatus. Hooldaja poolt oli waestelaste kohtu kaudu esitatud tegewuskawa. Tõeliselt osutub see kawa nende waranduste rentimiseks, sest hooldajal ei olegi wõimalik kapitali punduisel õlipaakisid jne. tegewusse wõtta. Et aga waranduste korrashoid nõuab kulusid, siis tuli neid wälja rentida. Hoolekande poolt renditi osa ettewõtte warandusi, mis asuwad Tallinnas, Tartus, Rakweres, Pärnus, Wiljandis, Narwas ja Kuressaares Emil ja Gustaw Nobelile, kes omakorda nad edasi rentis „Eesti Petrolile". Majandusminister A. Oinas seda tegewuskawa läbi waadates jättis selle kinnitamata, sest see ei ole tegewuskawa, nagu põhikiri seda ette näeb. **Eesga tulewad ettewõtte warandused likwideerimisele.** Kuuldawasti jandusministri sellekohase o

Likwideerimisküsimusele nen kohta on seaduses ette näht Nobelite osatähtede omani nud, ei peaks nad ka nüüd warandused waestelaste ko kaudu enampakkumisel müü nis peaks üle jääma nõu kantakse waestelaste kohtu

Need warandused koos test naftapaakidest (reser on 150.000 punda ne 100.000 pd mahutaw paak Paakide juures on tarvi aamitöökoda jne.

Praegu on käsil nende

*) Lepingu kestwus on kolme-aastane, wastuwõetud wiie asemel, mida soowitas N. W.

„LASTE RÕÕM“

on ilmunud. nr. 5 Hind 25 snt.

Saada ajalehemüüjailt.

Sisu: Ema surmatuba — emadepäewaks luuletanud Jaan Rool. Meister Saamuel ja tema seltse selli. — Mild Kiwikilla muinasjutt. Kewadele — Endel Annuse luuletus. Imelik wiiepill — Aadi Virgese muinasjutt. Jutt Simmust ja wägewast merejumalast, põnew jutt poisist ja rööwlist. Tasumine — J. Ollik-Andewei jutt kahest üleannetumast poisist. Charlie puu — ajalooline jutustus. Luule — Madis Reimani muinasjutt.

Rohkesti huwitawaid pilte. Kabe, küsimused, wastused j. n. e.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Jüri Parik †.

Venit mors velociter,
Rapit nos atrociter,
Nemeni parcetur...

Täna sängitawad Tartus kaaswõitlejate käed Eesti Üliõpilaste Seltsi wana ajaloolise liipu all Jüri Pariku maamulda. Kõiki lepitaja kodumaa muld wõtab wastu ja annab oma rüpes wiimase puhkuse mehele, kes oma lühikesel elueal iial puhkust ei näinud. Täna anname igaweseks sellegi ära, mis meile ootamata surm Jüri Parikust weel järele jättis, anname maamulda ta elutu keha.

Mida tähendab meie awalikkusele ja meie tõuswale enda eluõiguste eest wõitlewale majandusele Jüri Pariku ootamatu ja äkiline surm, seda näitab juba ehk lähem tulewik.

Jüri Pariku surmaga oleme hulga waesemaks jäänud. Oleme kaotanud hea inimese ja suure töömehe. Meie majanduslik maailm on pidanud oma paremate jõudude hõredatest ridadest ära andma kõige filmapaistwama, kõige tugewama, kõige kaaluwama.

Meie awalikkusest on wälja kistud tähtsam liige, keda raske asendada teistega. Kisti wälja filmapilgul, kus teda ehk kõige enam tarwis oli. Purustati pooleli olew lootusrikas elutöö.

Jüri Parikuga oleme kaotanud hea inimese, lahke, wastutuleliku ja alati abiwalmis südame, inimese, kes aru sai teiste muredest ja hädadest, kes kõikjale, kuhu tarwis, sirutas oma abiwalmis lahtise käe, küsimata ja hoolimata sellest, kas seda talle pärast tagasi tasutakse wõi ei.

Täna maetakse maamulda tardunud süda, mis weel mõne päewa eest tuksus maailmale wastu täis inimlikkuse paremaid tundeid.

Kui suwistepühade wiimasel päewal lewis kulutulena sõprade ja tuttawate hulgas teade Jüri Pariku surmast, tundus see otse uskumatu, niiwõrra oli see masendaw. Ja tahtmata tõusis kõigil hinges küsimus: „Miks? mispärast? mida on ta süüd teinud? Ja millega oleme meie saatuse wastu eksinud, et ta meile nii ränga hoobi annud?“ Ei ole teist wastust sellele peale ühe: „Ei mingit. See on ülekohus, teenimata karistus!“

Tahes ehk tahtmata tõusis kõigil mõte: „Mis kasu on kõigest tööst ja rühkimisest? Tuleb ju halastamatu surm ja häwitab nagu nii kõik ja purustab algatused, mis ei ole weel õiget wiljagi kandma hakanud.“ Ja waimusilmi ette tõusis Jüri Pariku kuju — elawana ja... surnuna. „Milleks õieti midagi ette wõtta ja teha, sest ei tea kunagi, kunas halastamatu surm sinu töö jäädawalt katkestab?“ Jüri Parikule oli see mõte wõõras. Jüri Parik tegi tööd töö pärast, tähtis oma kohust inimese ja kodanikuna, küsimata, mis tasu ta selle eest saab, kui kaugele ta oma tööd wiia saab ja millega see kõik lõpeb. Kõik saatuse löögid, pettumused ja raskused wõttis ta wastu stoilise rahuga, kui paratamatud, mõõdapäästmatud, kuid wõidetawad takistused. Oma tööst ja tegewuses nägi waid kaugeid sihte, mille poole peab püüdma kogu oma jõukulutusega, wõideldes, wääramata.

Niisugune oli Jüri Parik ja niisugusena jääb temast mälestus sõpradele ja tuttawatele.

„On wendadest meil lahkund üks siit ilmast...“, selle üliõpilaste igiwana ja südamesse tungiwa leinalaulu saatel kantakse Jüri Parik wiimsele puhkusele. Langewad lahtisse hauda kuumad leinapisarad. Mattub kääpaküngas lillede ja pärgade alla. Jääb järele waid waikne lein ja paremad mälestused. Troostiks teadmine, et kääpa all puhkab mees, kes jättis oma elu wõitluses maa ja rahwa parema tulewiku eest, keda murdis raske töö, mida ei waheldanud kunagi puhkus. Jääb teadmine, et siin puhkab wiimast und mees, kes iial ei alistunud saatusele, waid temaga halastamata wõitlust pidas kuni lõpuni ja kes kõigile järelejäänuile pärandas parema ja õilsama, mis inimene enesest iial järele jätta wõib, oma eeskuju.

Olla nii, nagu oli Jüri Parik, olla inimene, täita oma kohust hoolimata kõigest, anda ennast ainult tööle, jättes teistele waid abiwalmis südame ja käe.

See on pärandus, mis lahkunu jätnud kõigile. Olla inimene, olla sõber.

Sit tibi terra levis, confrater!

L. K.

Eesti kodukäsitöö wõidab wälisturgusid.

Prantsusmaal! saabus suurem tellimine.

Uusi instruktoreid ametisse pandud.

O.-ü. „Kodukäsitöö“ sai mäletatawasti 7500 krooni riiklikku toetust. Toetus anti selleks, et korraldada käsitöö arendamiseks nõuandepunkte ja katsuda wiia kodukäsitöö ala üldse tasapinnale, mis aitaks suurendada walmistust ja wähendaks tööpuudust.

Nüüd ongi juba o.-ü. „Kodukäsitöö“ awanud Tallinnas nõuandepunkti ja ametisse wõtnud 3 instruktorit, nimelt tikanduse ja kudumistööde alal. Instruktorid annawad nõu siin ja sõidawad ka kohtade peale. Näiteks tahetakse warrastel kudumise alal tegutsew instruktor saata Haapsallu ja saartele, kuna seal kudumistöö ala juba ennegi elanikel koduseks käsitööks ja wõib tunduwalt areneda, kui asja korraldab ja juhib asjatundja.

Instruktorite ametisse panemisega tahab „Kodukäsitöö“ wõimalust luua käsitöö walmistamiseks senisest suuremal määral, seda tingib juba Eesti kodukäsitöö jõudus lewing wälisturgudel.

Weel neil päewil sai „Kodukäsitöö“ ühelt Prantsuse firmalt suurema tellimise spordiröiwastuse peale. Esialgselt tõuseb tellimine poolele miljonile. Firma esindaja juhtunud ühes suuremas spordi-keskkohas (Savoy mägedes) Eesti mustriga spordiriideid nägema. Arwatawasti wiibisid seal talisspordi harrastamisel kas ameeriklased wõi inglased, kes kodumaal, kus Eesti kodukäsitööd juba müügil, need rõiwastus-attribuudid ostnud.

Prantsuse firma esindaja küsinud, kus sellised riided walmistatud ja pöördunud kohe järelepärimisega Eesti saatkonda Pariisis. Saatkond teatas asjast ja „Kodukäsitöö“ saatis proowid, mispeale juba paari nädala pärast tellimine järgnes.

See näitab, et Eesti kodukäsitöösaadustel wälismaal hea kuulsus ja peab katsuma waid niikaugele jõuda, et oleks wõimalik alati suuremaid tellimisi täita. Seepärast tahetakse nüüd kohtade peal walmistajate arwu suurendada ja ette walmistada. Praegu annab „Kodukäsitöö“ talwekuil juba paarisajale inimesele tööd ja tööjuhatust. See arw suureneb aga kindlasti praeguse seisukorra ja wäljawaadete juures, ehkki pikkamisi, sest pitratud aineline jõud ei luba tegewuses järske ja suuremaid hüppeid teha.

Kaksikõed ujuwad üle kanali.

New-Yorgist, 28. mail. Õed-kaksikud Zittenfeldid algasid eile õhtul sõitu Euroopasse, et katset teha Inglise kanalist üle ujuda.

Üüri Parik †.

Wäikeliidu wälisministrite konwerents.

Parisist, 23. mail. Belgradist teatatakse: Pärast Wäikeliidu konwerentsi lõppu wõtsid wälisministrid ajakirjanduse esindajad wastu. Tschehhoslowakkia wälisminister Benesch seletas, et konwerentsil walitses südamlik meeleolu. Kõik Wäikeliidu poliitika olewat rajatud Rahwasteliidu põhimõtetele. Üldpoliitilise seisukorra üksikasjalisel uurimisel olewat jõutud otsusele, et kõigist raskustest hoolimata wõidawat seisukorda Euroopas konsolideerituks pidada. Wäikeliidu suhted naabritega olewat normaalsed ja paranewat järjekindlalt. Benesch tuonitas Wäikeliidu rahupoliitika tähtsust ja selgitas eile allakirjutatud lepitus- ja wahekohtulepingu olatust. Lõpuks seletas Benesch, et Wäikeliidu suhetes Wenemaaga muutust ei ole. Igale maale jäetakse wabadus ajada Wenemaa suhtes nõutugust poliitikat, nagu seda temu huwib nõuawad.

Kindral Feng „päästab“ Hiinat.

Uusi segadusi segastes oludes.

Londonist, 22. mail. Schanghaist teatatakse: Kristlik kindral Feng-Yu-Hsiang awaldas manifesti Nankingi walitsuse juhi marsjal Tschiang-Kai-Scheki wastu. Feng teatab, et ta on walitud „päästewägede“ ülemjuhatajaks. Tema ülesandeks olewat Tschiang-Kai-Scheki wõimu häwitada. Tschiang-Kai-Scheki langemine ei olewat enam kaugel. Feng nõuab riikidelt erapooletust ja teatab, et tema rewolutsiooniline armee ei tunnista ühtki laenu ega ühtki lepingut, mis „Nankingi seadusewastane walitsus“ on sõlminud sõjawarustuse ja lennukite saamiseks. Lõpuks lubab Feng wälismaalaste elu ja waranduse kaitsta.

Londonist, 23. mail. Nankingist teatatakse: Tähtew kesskomitee, kes on Hiina rahwusliku walitsuse kõrgem organ, otsustas kindral Feng-Yu-Hsiangi Kuomintangi erakonnast jäädawalt wälja heita. Tõrkuwa kindrali ja tema käsilaste wastu otsustati surweabinõusid tarwitusele wõtta. Täna õhtul on uodata walitsuse teadaannet selle kohta, misugused surweabinõud kindral Fengi wastu tarwitusele wõetakse.

Berliniist, 23. mail. Hongkongist teatatakse, et Kwangsi wäed on Kantoni wägedeli rängasti lüüa saanud. Kantonlaste peaketnngi toetajad lennukid.

Trahwimäärusi riigiwarade omawolilise kasutamise eest.

Neil päewil awaldatakse „Riigi Teatajas“ põllutööministri poolt ühenduses meetrimõõtude maksmahakkamisega kinnitatud trahwitaksid omawolilise metsaraiumise ja metsa kõrwalkasutuste ja maapõue waranduste omawolilise kasutamise kohta. Wastawalt ümbertöötatud trahwitaksid hakkawad maksma „Riigi Teatajas“ awaldamisega ja näewad ette üksikasjalisi trahwimäärasid nii omawolilise metsaraiumise kui ka metsa kõrwalkasutuste nagu turba-, mättalõikamise, samblawõtmise, puudekoorimise jne. eest.

Asunduskohtadele soodustuse arwel juurelisatawa protsendi määra küsimus.

Teatawasti lisatakse asunduskohtade müügi puhul kohtade hinnale juure 5, 10, 20 jne. protsenti, arwesse wõttes turu lähedust ja koha iseloomu ühenduses turu kasutamise wõimalustega. Sel alal on esile kerkinud küsimusi, kas suuremate linnade läheduses turu läheduse protsendi määramisel turu lähedust arwata linna serwast wõi turust, — missugune wahe mõnel juhul kuni paar kilomeetrit wälja teeb. Mitmesuguste isearwamiste ärahoidmiseks on põllutööminister ringkonnawalitsejatele teatada lasknud, et talu kaugust turust tuleb lugeda mitte linna alewi äärest, waid kohast, kus tegelikult kilomeetreid lugema hakatakse.

5000-krooniline raiskamine Kloostri majandusühisuses.

Ametiwõimudele sai teatawaks, et Kloostri majandusühisuses on ilmsiks tulnud 5000-krooniline raiskamine. Asja juurdleb kriminaalpolitsei.

Piirituse tarwitamine aprillis.

Wähem müüdud kui läinud aastal samal ajal.

Tänawu aprillis on piritust (wiina) müüdud märksa wähem kui aasta warem samal kuul. Aprillis müüdi hariliku hinnaga 1.740.131 kraadi, alandatud hinnaga 219.647 kraadi, wäljaweoks 3862 kraadi ja jätteid 1000 kr. Kokku 1.964.640 kraadi (läinud aastal 2.253.662 kraadi. Denatureeritud piritust müüdi 26.045 toopi (l. a. 26.155 toopi). Piirituse-müügi wähenemises wõiwad olla kaks põhjust, esiteks piritusehinna kõrgenemine, mis salaja piirituse wabrikust wäljawalgumist wõi wälismaalt wedu suurendanud, wõi et rahwal wähem raha joogi peale kulutamiseks.

Mees ootas rongi ees surma.

Ja oli wihane, et ta päästeti.

Kolmapäewa õhtul kell 6.50 min., kui Tallinnast Pääskülla minew elektrirong jõudis 101. kilomeetril Tallinna ja Järwa jaamade wahele, märkas mootorwaguni juht Jänes roobastel lamawat meesterahwast. Mees oli paigutanud pea roopale ja ootas nähtawasti surma. Wagunijuhil läks korda rongi peatada, kui wagunirattad olid mehe peast waewalt 10 sammu eemal.

Selgus, et teellamaja oli Nõmme kodanik August Teder, 53 a. wana, elukoht S. Pärnu mnt, nr. 22. August Teder seletas, et tema lamanud raudteel enesetapmise otstarbel. Ta oli üpris wihane, et teda takistati surma minemast. Mees oli täiesti kaines olekus. Nüüd tuleb tal wastust anda raudteel lamamise pärast.

Ettewalmistused Läti presidendi sõiduks Rootsi.

Riiast, 23. mail. Läti Stokholmi saadik Sarin, kes ühenduses Läti presidendi eelseiswa Stokholmisõiduga Riias wiibis, sõitis täna hommikul aurik „Njordiga“ Stokholmi tagasi. Temaga sõitsid kaasa wiis Läti ajakirjanikku, kes presidendi külaskäigu ajaks Stokholmi jäämad. Eile oli saadikul läbirääkimine president Semgalsiga ja wälisminister Balodisega. President Semgals sõidab 25. mail kell ½9 õhtul sõjalaew „Wirsaitisega“ Riiast wälja. Dünamünndes läheb president jäälõhkuja „Krishjanis Waldemarsi“ pardale. Edasisõit Stokholmi sünnib jäälõhkujaga.

Prof. Tentelis Läti ülikooli rektoriks.

Riiast, 23. mail. Läti ülikooli rektoriks waliti eile end. haridusminister professor Tentelis.

Wihterpalu mehe kummaline paat.

„Püüdis“ merest 90 liitrit piritust.

Sõidasõ tunnil märkas Kibro kordoni piiriwalwur (Paldiski lähedal), et randub kahtlane purjepaat. Piiriwalwur läks paadi juure. Lähemal järelewaatusel selgus, et ongi tegemist salapiiritusega. Paadi tüüri külge oli seotud nöörigа 9 plekknõu wälismaa piiritusega, kokku 90 liitrit. Paadis istus Wihterpalu walla Keibo küla kodanik Rudolf Sagesström. Ta seletas ülekuulamisel, et temal ei ole aimugi, kuidas nöör wõis merel sattuda paadi tüüri külge ja piiritusnoosi kaldale sõidutada. Mees wõetakse wastutusele. Ühtlasi konfiskeeritakse ka tema paat kui salapiirituse wenwahend.

Pikne surmas kalastaja

Labaritsa järwel.

Suwiste teisel pühal oli Petserimaal äge äikesеilm. Parajasti äikese ajal oli Labaritsa järwel kalastamas Wilo walla kodanik Th. Leegi. Äkki käis tugew kõuekärgatis. Ja peale seda nähti kaldalt küll weel kalastaja paati, kuid mitte enam kalastajat. Kui paat kaldale jõudis, lebas selle põhjas surnuna Th. Leegi. Tema näo pahem pool oli mustjas-sinine ja tulehaawades; samuti olid laibal juukseid ja habe kõrbenud. Isegi särk oli osalt põlenud. Ei jäänud kahtlust, et Leegi on langenud pikselöögi ohwriks. Ta oli poissmees, 43 a. wana.

Sõjariistade leid Walgewase tänawalt.

Eile leiti Walgewase tän. nr. 1 keldrikuurist 1 laetud schrapnell ja 3 Wene püssitääki. Kuur, kust relwad leiti, on samas majas üürilisena elawa Huuki kasutada. Ta seletas, et leitud sõjawarustus on paigutatud kuuri juba maailmasõja päewil ühe tema sugulase poolt. Huuk wõetakse wastutusele. Leitud artiklid anti kaitseministeeriumile üle.

Läti kitsendused wälismaalastele.

Tööd saawad ainult eriteadlased, ettewõtete kaasomanikud ja needkel sugulased Lätis.

Läti walitsus on awaldanud järgmise instruktsiooni wälismaalastele töölubade andmise kohta.

1. Tööload on tarwilikud kõiksugu palgalise töö saamiseks. Töölubasid ei nõuta wälisriikide laewade meeskonnalt.

2. Tööload antakse sarnastele wälismaalastele, keda loetakse eriteadlasteks, kooskõlas wastawa asutuse otsusega, wõi neile wälismaalastele, kes kaua Lätis elanud, kellel siin sugulased, wõi kellel teised suhted Lätiga. Samuti antakse tööload ka neile wälismaalastele, kes tegutsewad wastawates ettewõtetes kaasomanikkudena.

3. Tööload antakse wälja siseministeeriumi poolt tööandja wõi töösaaja kirjalikul palwel. Palwed esitatakse siseministeeriumi administratiiwse departemangu wälismaalaste osakonnale. Töölubade küsimusi otsustab administratiiw-departemangu abidirektor, wõi wälismaalaste osakonna juhataja, koos hoolekandeministeeriumi töökaitse departemanguga, nõutades tarwiduse korral wastawa asutuse heaksarwamise. Heaksarwamise wõib saata siseministrile.

4. Lubades wastawale wälismaalasele töö õigused, annab siseministeerium temale erilise töökaardi.

5. Wälismaalased, kes kuni 1929. a. 1. maini on saanud aastase peatusloa, saawad töökaardid prefektilt wõi maakonnaülemalt aastase peatusloa uuendamisel, kui hoolekandeministeerium wõi kohalik tööinspektsioon ei waidle selle wastu.

6. Kuni peatuslubade lõpuni § 5 nimetatud wälismaalastel on õigus oma seniseid töökohti edasi pidada. Teised wälismaalased, kes sisse sõitnud enne 1929. a. 29. aprilli, peawad töökaardid wälja wõtma kuni 1929. a. 1. juulini.

7. Eelmises paragrahwis nimetatud töökaartide eest wõetakse kantseleimaksu ühe lat suuruses.

8. Tööload antakse mitte kauemaks ku üheks aastaks. Uuendades tööluba antakse wälja uus kaart. Isikutel, kel on aastased peatusload, uuendatakse töökaardid prefektid wõi maakonnaülemate poolt, ilma mingisugu otsuse nõutamata, wälja arwatud isikud, ke petnud wastawaid asutusi ja esitanud waletec teid sisseõõdu põhjuste kohta ja peale selle o saanud palgalist tööd, wõi wahetanud ameti wõi jälle annud wale- wõi puudulikud teate wastawatele asutustele.

9. Tööload on makswad ainult selles töö kohas wõi sel ametalal, mis nimetatud töö kaardis.

10. Wälismaalastel hooaja põllutööliist pole tarwis igaühel eraldi tööluba. Sellele töö liste kategooriale lubatakse töötada siseministeeriumi üldmääruste alusel, kui hoolekandeministeerium on konstateerinud kohaliku tööjõ puudust, kusjuures hoolekandeministeerium mä rab kindlaks sisselastawate wälismaalaste-põllutööliste arwu kogu riigi wõi üksikute ma kondade kohta.

11. Töölubasid peawad wõtma ka wäli maalased lawakunstnikud, lauljad, muusikud loengute pidajad, sportlased j. t., kui nad o sisse sõitnud Läti töö saamise otstarbel w kui nad on siin üles astuwad eraldi wõi ko Läti kodanikkudega.

Märkus. Üksikutel juhtumitel, kui w lismaalased esinewad riigi kunstiasutustes, selt kondlikude organisatsioonide poolt wõi isesei walt korraldatud kontsertidel, loengutel jne. wõib siseministeerium neid lubada esineda ilm erilise töökaardi wäljaandmiseta.

12. Wälja andes tööloa wõi esinemisl wälismaalastele lawakunstnikkudele, nõuab si ministeerium haridusministeerlumi heaksarw mist.

Suured rahwuswahelised wõimlemispidustused Helsingis.

Esindatud Põhja- ja Lääne-Euroopa woolud.

Eesti osawõtt wälisriikidest kõige elawam.

Soome Naiswõimlejate Liit korraldab Helsingis suured rahwuswahelised wõimlemispidustused 27.—30. juunini.

Neist wõtawad osa ka Eesti naiswõimlejad. Sellekohase kokkuleppe saawutas wõimlemisõpetaja hra Idla, kes nüüdsama Soomest tagasi jõudis ja meie esindajale seletas:

Seni on wõimlemispidustustest osawõtmiseks endid üles annud järgmiste riikide wõimlemisgrupid: Rootsi, Norra, Taani, Saksa, Hollandi, Inglise, Itaalia, Šõweitsi, Poola, Läti ja Eesti. Nagu sellest näha, esineb Helsingi pidustustel Euroopa wõimlemine kahes osas — Lääne wool, mille edustajaks on Saksamaa, ja Põhja wool, mille esindajaks — Rootsi. Selles ongi kõnesolewate pidustuste üks peamõte.

Uue momendina on neil pidustustel ka, et esmakordselt esinewad Eesti, Poola ja Läti wõimlejad rahwuswahelisel. Kõige suurema grupi wõimlejaid saadab wäljastpoolt Helsingisse Eesti — 50 wõimlejat. Soome ise paneb wälja üle 5000 wõimleja.

Kuid erilise huwiga ootawad Soome wõimlemise eriteadlased Saksa osawõttu. On ju Saksamaa wiimase 5-e aasta kestes tugewalt mõjutanud rahwuswahelist wõimlemist uute woolude sihis (dr. Bode, K. Loges, Fr. Groh, Günther jne.). Saksamaa saadab Helsingisse kuni 50 wõimlejat. Seal hulgas on esitatud 5 wõimlemiskooli.

Eesti ei saa Soome pidustustel muidugi erilist pakkuda. Kuid ta esitab seal kawakindla töö tulemusi.

Peale wõimlemise esineb Eesti grupp ka rahwatantsudega. Wõimlejaid juhatab hra Müür ja rahwatantse preili Raudkats.

Wõimlemisgrupis esinewad wilunud wõimlejad (endised kalewlased), kellest osa war on esinenud mitmesugustel pidustustel ja monstratsioonidel kodumaal. Kindlasti on ee lased Helsingis esikohal lihtja ning puhta esi misega ning harjutuste sisu kawakindluse ja sioloogilise järjestusega. Huwitawalt algupära on ka meie wõimlejate rõiwistus — kombine walged püksid, sinine pluus ja Eesti wärwid lint üle rinna. Pidustuste ajaks ilmub Eesti eribroschüür, mille sisu on kokku wõet sellesse — kuhu siin on wõimlemise alal jõ tud ja kuhu edasi minnakse.

Helsingisse jõudes korraldawad Eesti wõi lejad rongkäigu presidendi maja juure. Se minnakse meie wabadussõjas langenute Sõ me suguwendade hauale, kuhu asetatakse pä

Eesti wõimlemisgrupi toimkonda kuul wad: pr. Kallas-Poska, prl. Käppa, prl. Ra kats ja hra Müür.

Niipalju on juba nüüd selgunud, et ü meie wõimlejatega sõidawad Soome ka 3 laen täit turiste, peaasjalikult wõimlemisõpetajad asjasthuwitatud.

Wõimlemispidustuste huwi keskpunktik kujunewad kahtlemata kõige uuemate wõim misvoolude demonstratsioonid järgmiste erite laste wõimlemisgruppide poolt: Elsa Plat (Norra), Rud. Bode, Karl Loges, Dora Men ler ja Günther-Schule (Saksa), Agnete Bertr (Taani), Elli Björksten, Ilma Ilkanen ja H wi Salminen (Soome).

Helsingi wõimlemispidustustel pannak kahtlemata wälja see kõige parem, mida E roopa naiswõimlejad pakkuda suudawad. H singis näeb kõrgekooli wõimlemist ja wiim sõna sel alal ühtlasi. On ju wõimlemise ta pind Euroopas tunduwalt kõrgemal kui ooke taga.

Kaswatamise

Abitabel arwelauale

10.000 × 10.000

Kokku seadnud

A. Kuddu.

Hind 1.35

Pealadu

Tall. Eesti Kirj.-Ühisuse „Päewalehe“

raamatukauplustes

Suur Karja t. 23. Pikk t. 2.

Saksimaal ei ole sotsialistide käsi hästi käinud.

Saksimaa on ikka olnud marksismi kindel kants. Juba keiser Wilhelmi ajal olid kuulsad sotsialistide juhid Bebel ja Liebknecht Leipzigis suure eduga tegewad, ja rewolutsiooni järel wõis kommunistide pealik Hölz Plauenis mängida mitu nädalat hirmuwalitsejat, ja sotsialistide juht Zeigner peaministrina wiia maa peaaegu hukatusse.

12. mail peeti Saksi wabariigi maapäewa-walimisi, mis näitasid täiesti muutunud poliitilisi pilti. Sotsialistid kaotasid 77 tuhat ja kommunistid ligi 17 tuhat häält, see on marksistid kaotasid kokku üle 94 tuhande häälе. See on seda tähelepandawam, et eelmised walimised olid alles aasta eest. Näib, et Euroopa töölised ajuwad korraldama oma asju Ameerika eeskuju järele ja pöörma selga majandusküsimustele, mis juba ammugi on ohustunud elutõetuseks.

Kas purjek „Pauline“ ohwer

Wiru ranna läheduses, Palmse walla joonis on Hulkuri saar. Neil päewil leitti se meesterahwa laip, mis oli juba üsna laguner seisukorras. Arwatakse, et leitu kuulus pur „Pauline“ meeskonda, mis 1928. a. detsemb Eesti wetes hukkus.

Tallinna börs 23. mail.

Diskonto	Waluuta	23. mail Ostjad	23. mail Müüjad	19. mail Ostjad	19. mail Müüj
5	New-York	3.7465	3.7565	3.7455	3.7
5½	London	18,17	18,22	18,17	18,2
6½	Berlin	89,20	89,80	88,90	89,5
7	Helsingi	9,40	9,45	9,40	9,4
4½	Stokholm	100,10	100,70	100,05	100,6
5	Kopenhaagen	99,80	100,40	99,80	100,4
5½	Oslo	99,75	100,45	99,70	100,4
3½	Paris	14,65	14,90	14,65	14,9
5½	Amsterdam	150,60	151,40	150,55	151,3
6	Riia	72,05	72,55	72,05	72,5
3½	Zürich	72,10	72,70	72,15	72,7
4	Brüssel	52,00	52,50	52,00	52,5
7	Milano	19,60	20,00	19,60	20,0
5	Praha	11,10	11,30	11,10	11,3
6½	Wiin	52,60	53,20	52,60	53,7
7	Budapest	65,25	65,95	65,25	65,9
8	Warsaw	41,60	42,80	41,60	42,8
7	Kaunas	36,95	37,55	36,95	37,5
8	Moskwa (tschekk)	192,25	193,75	192,25	193,7
	Danzig	72,70	73,30	72,65	73,3

Wäärtpaberid	Nominaal wäärtus	Wiimane dividend	Tehtud	Lõp Ostjad	Lõp Müüjad
Obligatsioonid					
E.W. wõidulaen	1,—	—	—	1,60	
8% Eesti hüpoteegipanga pantlehed	1,—	—	—	—	
7. 7% wälislaen (dollarites)	$ 500	—	—	1,650	1,

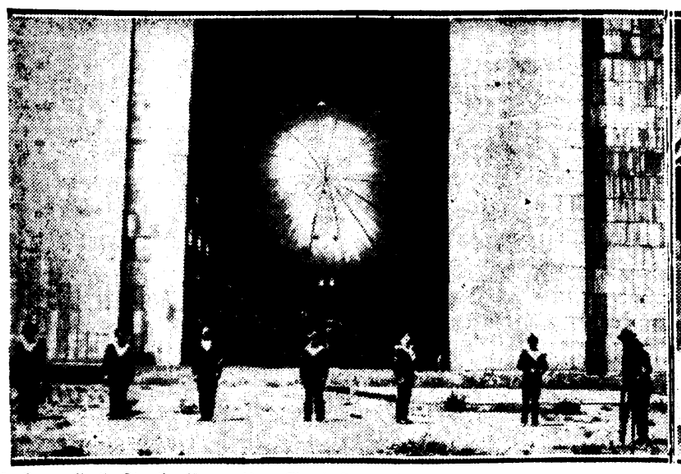

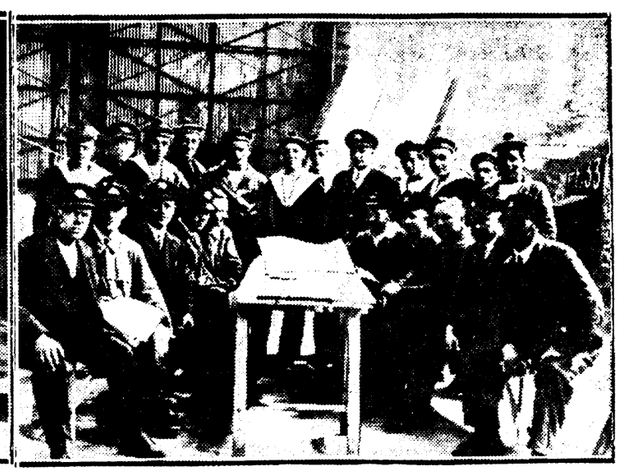

„Graf Zeppelin" Toulon'is. 1) „Graf Zeppelin" Prantsuse angaaris, mida walwawad Prantsuse madrused. 2) Dr. Eckener „Graf Zeppelini" ohwitseridega. Dr. Eckener loeb Toulon'i saabunud telegramme. 3) Endised waenlased — ühises grupis. 4) „Graf Zeppelini" reisija — gorilla „Susy" — kes Chicago loomaaia asemel sattus ootamata Toulon'i aerodroomile.

Paljude soowile wastu tulles jätkame Rakwere R. Haridusseltsi loositähtede müüki 23. juunini s. a.

Rakwere R. Haridusseltsi juhatus.

Klimpidega gulasch inimlihast.

Moldawa inimsööjate mustlaste protsess Kaschau kohtus.

Kaebealuseid ootab poomissurm.

Moldawa inimsööjad mustlased.

21. mail algas Kaschau linnakeses suurim protsess Tschehhoslowakkia wabariigi ajaloos — 19 mustlase (17 mehe ja 2 naise) wastu, keda süüdistatakse reale isikutele kallaletungimises, nende tapmises, röövimises ja — osalt ka ärasöömises.

See wiimane kahtlustus ongi witnud asja niikaugele, et protsess ka wälisspidiselt on wäljaspool tawalikkuse piire — arwatawasti kolmenädaline kestwus, 250-leheküljeline süüdistusakt, 19 kaebealust, niisama palju kaitsjaid, kaks kurttummade tölki, üks kohtutölk Ungari keele jaoks, arstlikud, kohtukeemilised ja weel mõned asjatundjad, sada tunnistajat ja suur hulk sandarme, kes eeskätt peawad hoolitsema selle eest, et ümbruskonna talupojad ei mõistaks omakohut mustlaste üle.

Hiigla süüdistusakt ise ei sisalda punkti, mille ümber haritud maailma jaoks keerleb kogu see protsess:

19 mustlase wastu ei ole tõstetud süüdistust inimeste söömises.

Süüdistus köneleb kuuest kindlakstehtud ja omakswõetud röövmõrtsukateost ja ühest röövimisest. Mitmesugused wähemad warguised ei ole ühes arwatud.

Aastaid kardeti Filke Schandori bandet wäikestes külades ja üksikutes taludes Kaschau ümbruses. Filke Schandor, või nagu teda süüdistuses nimetatakse „kodanlise" nimega Jano, on 28-aastane. Pärast sõda, kui Ungari punawägi ja hiljem Horthy ohwitseride wäesalgad selle piiriäärse maakoha kindlusetuks muutsid, kujundas ta oma käe peal wäikese wäesalga. 25 mustlaspoissi, kirjaoskamatud, puruwaesed ja tulinäljased, hiilisid läbi metsade ja tapsid paari Tschehhi krooni, paari muna, paigatud kuue, kullast uuriketi pärast.

Alul oli 22 nelst mustlastest, kelle laager asus Moldawa kaldal, kust nad wälja minnes kord Ungari, kord Tschehhoslowakkia maa-alalt oma ohwreid töid, luku ja trellide taga, kuid kolme päästis tiisikus silmusest, millele 17 meest kahtlemata langewad ohwriks. Mõlemad mustlasnaised, pealiku Filke Schandori armuke ja asepealiku Rybar-Eleki naine, peawad ütlema, kuidas **nad inimlihast walmistasid klimpidega gulascht,** nagu tunnistas Filke, irwitades saatanlikul mõnutundel.

Millel toetub kahtlustus inimsöömises?

Kui bande wangistati ja Slowakkia sandarmid neid üle kuulasid, küsis üks, kuhu on jäänud selle ja teise tapetu laip. Seal tegi siis üks noorematest kurttummadest mustlastest mitte sugugi kahemõttelise liigutuse suu suunas ja tõi kuuldawale segaseid häälitsusi nagu „hamham".

Kaschau kohtu-uurija läks edasi neid jälgi mööda ja Filke, kes kõiki oma kuritöid kirjeldas sadistliku rahulolemisega ja awameelselt, andis järele, et naised eriti noorte laipu laagrisse tirisid ja üksikutest kehaosadest toitu walmistasid. Kondid maeti maha laagris.

Igatahes ei ole inimsöömise küsimus sugugi weel selge. Sest sama walmisolewalt nagu Filke kirjeldas kannibalismi mustlaste laagris, sama walmisolewalt on ta seda ka eitanud; arwatakse ka, et kõrgemal pool heameelel nähakse, kui Kaschaus puuakse üles mitte inimsöjad, waid ainult röövmõrtsukad.

Nii on siis süüdistusakt piirdunud süüdistusega röövmõrtsukatöödes.

„Inimsöömisest ei könelda", ütles kohtuesimees protsessi eel. Näib, et siin on tegemist halwasti warjatud rahwusliku kartusega, et inimsöömise fakt wõib kahju teha riigi huwidele.

Protsess algas hommikul. Selgus, et ainult üks kaebealune oskab lugeda ja kirjutada, ning kirjutada aga ainult oma nime. Suur osa mustlastest on juba warem karistatud wähemate warguste ja muude sarnaste süütegude pärast. Kui wähe nad puudutatud kultuurist, näitab see, et küsimusele, kunas sündinud, wastas üks, et 1928. aastal, ise ta on ago 19-aastane.

Peasüüdlane Rybar-Elek wastas küsimusele usutunnistuse kohta, et mis asi see on. Lõpuks wõttis omaks rooma-katoliku usu.

Peaaegu kõik kaebealused on kaheaastase wangistuse jooksul haigestunud tiisikusse.

Wapustaw on Joseph Rybari esinemine, kes on kurttumm ja mitteinimlikke hääli suust wälja tõukab, jättes looma mulje.

Algas süüdistusakti ettelugemine.

Paanika-katastroof New-Yorgi Yankee-staadionil.

Üle saja wigastatu ja kaks surnut. — Äkiline wihmahoog tegi inimesed meeletuks.

(„Päewaleht" Berliini kaastööliselt.)

Berliinist, 21. mail. New-Yorgist teatatakse raskest õnnetusest sealsel Yankee-staadionil, kusjuures kaks inimest surma ja üle saja haawata said. Staadionile oli ühe basepalliwõistluse puhul kogunenud määratu rahwahulk, umbes 50.000 inimest, kui äkki wihma nagu oawarrest maha kallama hakkas. Rahwa hulgas tekkis paanika, kuna kõik tahtsid wihmawarju pääseda ja tuhandetena tormasid wäheste wäljakäikude poole, mis ei suutnud seesugust rahwahulka kuidagi läbi lasta. Metsikus tungis tõugati nõrgemad pikali ja tallati lihtsalt jalgade alla. Politsei katsed korda luua jäid tagajärjeta, ja kui manitsused midagi ei eidanud, tuli kordnikkudel haarata rewolwrite järgi. Kuid ka sellest oli wähe, kuna politseinikkude hulk oli liig wäike. Neil löödi lihtsalt relwad käest ja tõrjuti kõrwale.

Kiires korras kutsuti kohale tugew politseipatrull, kuid see saabus liig hilja. Üle saja inimese olid raskeid wigastusi saanud ja tulid haigemajja toimetada, kuna üks noor tüdruk ja noormees surnult maast leiti. Nad olid hirmsasti ära tallatud.

Kommunist Strassburgi linnapeaks.

Pariisist, 22. mail. Strassburgist teatatakse: Kommunist Hueber waliti Strassburgi linnapeaks. Walimine sündis 18 häälega 7 wastu

Belgia walimised.

Inglismaal on walimised 30. mail, Belgias juba pühapäewal, 26. mail.

Belgias olewat walimiskihutustöö wäga rahulik. Rahwas näiwat olewat wäga üksköikne walimiste wastu. Nii kirjutab „Journal des Débats".

Kuigi erakondi Belgiaski on rohkesti, tuleb siin arwestada ikkagi ainult kolme suurega. Need on: katoliku, wabameelsed ja sotsialistid. Seekordsed walimised wõiwad aga üllatusi tuua kahele äärmusele: katoliiklastele ja sotsialistidele, kel kummalgi oma walulaps olemas. Katoliku erakond kaotab arwatawasti mõningad kohad wahepeal kaswanud Wlaami aktiwistide erakonnale, n. n. grootnederlander'itele. Sotsialistid jälle peawad leppima kommunistliku rühma kaswamisega. Mis puutub wabameelsetesse, kes kaotasid 1925. a. walimistel üle kolmandiku oma kohtadest, siis arwatakse, et nad niiid paar kohta tagasi wõidawad. Kriitilistel silmapilkudel, mis maal tuli läbi teha, on liberaalid õige hästi tabanud maa meeleolu.

Üldine mulje aga on, et uued walimised ei muuda senist parlamentlikku situatsiooni. Siin-seal mõnekohaline wõit wõi kaotus, ja see oleks kõik.

Wäikestest erakondadest nimetame: radikaale, wabameelseid töölisi ja kaupmeesie erakonda, kuid nende poliitiline mõju on null.

Pilkeleht

„Kratt"

1928.

I (IV aastakäik).

Köites 2 kr. 75 s.

Soowitawad

Tallinna Eesti Kirj.-Ühisuse raamatukauplused

Suurel Karja t. 23. Pikal t. 2.

Rootsi troonipärija tütar — tulewane Inglise kuninganna.

Rootsi troonipärija Gustaw Adolfi ainus tütar, 17-aastane printsess Ingrid, wiibib praegu Londonis, kus ta külastab Inglise kuninglikku perekonda. Eile sõitis Londoni ka Rootsi troonipärija, kusjuures Rootsi lehed teatawad, et sõit pole sugugi juhusliku iseloomuga. Räägitakse, et printsess Ingrid kuulutatawat juba lähemal ajal Wales'i printsi mõrsjaks.

Kinnitatakse, et just sel põhjusel wastu ei wõetud ühe Euroopa troonipärija kosjaettepanekut. Rootsi printsess Ingrid olewat praegu ainus mittekatoliku printsess Euroopas.

Rootsi troonipärija jäi hiljuti ise leseks ja kosis Inglise printsessi, nii et Rootsi ja Inglise kuningakoja wahel on lähedasi suhteid.

„Graf Zeppelin" jälle k

Lendab tagasi Friedrichshafeni. — Seitse Prantsu külalistena kaasas.

Berliinist, 22. mail. Nagu Friedrichshafenist teatatakse, tõuseb „Graf Zeppelin" homme hommikul Cures'is Touloni lähedal õhku, et Friedrichshafeni tagasi lennata. Õhulaewa juhib tagasilennul kapten Lehmann. Külalistena sõidawad kaasa seitse Prantsuse mereohwitseri.

Pariisist, 22. mail. Toulonist teatatakse: Prantsuse merewalitsus andis „Graf Zeppelinile" wesinikku, mida õhulae Söösel saadetakse Cuers'i abiks olla õhulaewa õh

Pariisist, 22. rele tõuseb „Graf Zepp kell 20 õhku, et Fried Berliinist teatatakse, et õhulaewa isiklikult Fri

Schaulis maha lastud neli terroristi.
Neid süüdistati terroristliku akti ettewalmistamises Tauroggeni mässumees Laual — terroristide käest wõetud pommid, relwad, kuulid ja põran

Kondlite ja kaanalite linn

Weneetsia nulitsate labürindis. — Pilte Markuse platsilt. — Kõikjal seren Tühi Liido.

(„Päewaleht" toimetuse liikmelt.)

Sügawa pimeduse katte all poeb elektrikiirrong tunnelisse, jättes heledalt wilkuma Tirooli Alpide köisraudteejaamade ja mägionnikeste tulesid. See luuleline öine waatepilt sunnib weel kaua mõlgutama mõtteid mägede salapärase wõlu, nende massiiwse ilu üle. Weel kord wiibides pealpool pilwi Hafelekari jäisel turjal, wõtab wõimust pikkade matkade wäsimus, ja alles paar jaamawahet enne Weneetsiat ärkame raskest unest. Kahjatseme tõsiselt, et õise aja tõttu jäid nägemata Dolomiidid, mida nimetatakse teemantideks Alpide ilu-kroonis. Troostime end lootusega, et tagasisõit sünnib päewal.

Loodus on üleöö muutunud lopsakamaks. Kõikjal õitseb nagu lõputa lilleaias. Sirelid, akaatsiad tüübiliste Itaalia taluhoonete ümber, ääretud wiinamarja-istandused ja õitemerre uppuwad õunapuud põldude serwal, on silmale armsaks tunnuseks suwe lähedusest, kuna kodus ja osalt isegi weel teel puhus winge warakewade-tuul. Kell on alles kuue paigu, kuid juba on põldudel näha tegewuses inimkäsi. Ei kaswa siingi midagi iseendast ilma waewata. Kõige eest tuleb kanda hoolt, et kindlustada head lõikust. Ja hoolitsewat kätt on näha igal pool. Põllulapikesed mäeserwadel kui ka puud-põõsad nõlwakutel on hästi hoitud korras.

Pisut kummaline on tunne, kui rong wurab mööda pikka silda, näib nagu tahaks ta joosta otse merre. Kuid warsti selginebki silmale Wahemere hommikusest udust Weneetsia kuplite ja tornide siluett. Mõne minuti pärast olemegi kaanalite ja gondlite rägastikus, keset omapärast askeldamist ja hääli. Kõik könelewad nagu läbisegi, sulle pakutakse midagi müüa, weendutakse selle hinna odawuses ja jälle sekka kostab gondlimehe hoiatushüüd: A—a—a—o—o—o—o—...

Pead end õige tõsiselt wõtma kokku, et läbi wiia oma tahtmist ja rahuliku ilmega tagasi lükata tuhandeid abipakkumisi, mis muidugi on sihitud ilusale jootrahale. Pääsedes „puhtalt" wälja esimesest ataagist ja seades sammud uulitsate labürinti, et teed leida wõõrastemajja selgub, selgub warsti, et pakutud abi, eeskätt teejuhi suhtes, üsna tarwilik oleks olnud. Kõik katsed oma jõul pääseda Markuse platsile, lõpewad ikka sadamas, kuhu Markuse kiriku auwäärne kuppel ainult kaugelt üle suure kaanali paistab. Alles pika ringi järele kaanali äärt mööda pääseme sinna.

Peab kohe mainima, et Markuse plats ja selle ümbrus on Weneetsia omapärase elu tuiksooneks, selle keskuseks. See on ka loomulik, sest see silmipimestaw ilu, mida pakub awarat platsi ümbrisew Markuse kirik, dooshidepalee ja küljelosid oma marmoriga, tõmbab sinna kokku kümneid tuhandeid wälismaalasi. Markuse plats on kujunenud nagu mingiks palweränmaku kohaks, kuigi seal mõõtmata ajalooliste kunstiwäärtuste keskel peamiselt tehakse äri. Suurte muuseumide alumised korrad ongi muudetud luksuslikkudeks kaubaladudeks ja kohwikuteks, kus teotseb peamiselt Ameerika ja Inglise aristokraatia, tehes odawaid oste ja mõnuledes klaasi wein wajuwa päikese wiim haruldase waatepildi rele pidusaalile, kus r sikahelidel lainetab m kuplitelt wastuhelkiw

Suurt lõbu Weneet lasile pakub tuwide Selle kohta on kõne anekdoote ja joonistat uustulnukat tabab see widele kotikese täis liira eest lugematutel lasta end sel puhul p kesed otse kobaras r ja kätel. See on üliw linde niiwiisi ühe sü gade ette rändamas. nii palju, et kui neid siis hele Weneetsia p taha kaob.

Eluwiiside omapä giti wäga huwitaw. J aprillis-mais. Sel aja linna tähtsama ja p wõrgu kujundawad, mille üle nurisetakse k sünnib gondlitel, nen weetakse kõik tarwili da. Dieti suurte wedu me, kuid liikuda wäh nendega kerge. Uhtki neetslased, mõned no hobust üldse näinudki. sest piirdub waid se kunsti-kujudes ja -ma

Weneetsia on tõel jõuwankrit ega liikum ole, siis mängiwad l niihästi Markuse pla likkudel paikadel.

Selle saarelinna rahuarmastajad. Igal Kõlarikast ja ilusawiisi poisikeselt, kes ruttab ajab suurt kaubaraam tanud wanalt mehelt, eide kotat.

Weneetsia wõõras mine üldiselt sama ka

Maailmakuulsas neetsiast ainult 10-ne ei kee seal elu. Sumi supelwõõrad weel tule merele palmide ja wahelt, mida Liidol l sub selle wäikese sõid

Ei tahakski la riigist, kus mõne pä seks ja armsaks, kus jakordselt suurem ku asi pakub uusi üllatu

Kuid kõik teed tuleb meilgi rühkida. S tõmbejõud maailma-

Tallinna teated.

Rukkileib ja jahud odawamaks läinud.

Leib odawam isegi enne kõrgendamise ajajärku.

Põletispuude hinnad lõdwenewad soodsa meretee tõttu.

Rukist on rohkesti sisse tulnud ja hinna lõdwenemine ka kohapealsele turule mõju awaldanud. Eile alandasid Rotermanni leiwatehased leiwa hinda ja ühes sellega tuleb ka wäiketöösturitel alandada, mis ka enamalt jaolt ongi sündinud.

Rukkijahu hind turul kotiwiisi (à 65 kilo) on nüüd 1. sordil 12 krooni 50 senti (end. hind 13 kr.), 2. sordil 11 kr. 70 s. (end. 12 kr. 40 s.) ja Extral 13 kr. (end. 13 kr. 35 s.).

23. maist alates müüb tarwitajateühisus „Oma" oma kauplustest leiwa järgmiste hindadega:

4-kiloline leib 79 senti (end. 82 s.) ja 2-kiloline leib 41 senti (end. 43 s.). Sellega on leiwa hind isegi madalam ajajärgust, kus öötöökeelu maksmahakkamise puhul hindasid järsku kõrgendati.

Leiwahindade langemisele aitas kaasa ka põletispuude hinna lõdwenemine, sest sadam on puulaewu täis ja leiwaküpsetajatel pole põhjust nuriseda puude puuduse ja hinna tõusu üle. Kui mõnedes toiduainetepoodides leiwa eest endist hinda wõetakse, siis oleneb see kaupmehest enesest.

Ühes sellega langeb ära ka tarwidus nõupidamise järele, mis linnawolikogu soowil lähemal ajal kokku astuma pidi. Samuti ka mõned teised nõupidamised leiwahinna reguleerimise küsimuse selgitamiseks.

Jälgides hinna kõikumist jääb kodanikule siiski mulje, et leiwa hinna kõrgendamisega ülearu rutati ja toimetati ka nende wilja- ja jahutagawarade juures, mis tol ajal Tallinnas olid.

Harjumaa kooliõpilaste laulupäew läheneb.

Ka rahwatantsud wõetakse eeskawasse.

Neil päewil käisid Harjumaa kooliwalitsuse esindajad ja laulupäewa toimkond laulupeoplatsil, et selgusele jõuda, kas on wõimalusi peoplatsil ka rahwatantse korraldada. Selgus, et laululawa ees ruumi leidub umbes 30 paarile tantsijale.

Lõpuotsuse tegemine rahwatantsude paigutamises laulunumbrite wahele jäeti laulupäewa toimkonna hooleks.

Mälestusalbum, mis Harjumaa laste laulupäewa puhul wälja antakse, on juba trükis.

Albumis leidub hulk üleswõtteid Harjumaa koolide elust-olust, laulupäewa eelproowidest, Tallinna kaunimatest kohtadest, Harjumaa maastikud j. m. Ka on albumis kõigi koorijuhtide näopildid.

Laulupäewa korraldamine on seotud suurte kuludega ja et neid kulusid tagasi saada ja ka wäikest ülejääki saawutada kauniks otstarbeks — Harjumaa koolide kehwematele õpilastele abiandmiseks — selleks on peale ilusa ilma weel waja, et laulupäewaks määratud päew — 9. juuni — oleks kasutada ainult laulupäewa korraldajatele, et sellel päewal Tallinnas teisi pidustusi ei korraldataks.

Pirita elanikkude päewamured.

Mitme maja elanikud peawad otsima uut kodu.

Pirital asuwad 8 maja asutis „Sanatoorium Kloostrimetsa" kasutada olewal maa-alal. Nende majade omanikele on rendilepingud üles öeldud ja majad tulewad sügiseks maha kiskuda. Apteegi wastas olew maja on alles uus ehitus (10 aastat wana), see tuleb samuti mahakiskumisele, kuna asemele tahetakse ehitada suurem suwila klaasrõõdudega. Enne pühi käis põllutööministeeriumi esindajaist komisjon kohal ja selgitas, millal majad ehitatud ja mis materjalist.

Elanikud on mures, et ei tea kuhu uue asukoha saawad. Wanad majakesed, kui neid maha kiskuda, ei kannata enam teise kohta üles ehitada, kuigi linnawalitsus mujalt ehitusplatsid wastu peaks andma. Ka juhtwad elanikud tähelepanu sellele, et riigikohus pole weel oma sõna öelnud, kellele kõnealune maa õieti kuulub.

Huwireis juubelipidustustele Turusse.

15.—23. juunini pühitseb Turu linn Soomes oma 700-a. kestmise päewa. Sel puhul peetakse Turus Soome laulupäewa, messi, spordiwõistlusi ja lennupäewa.

Eesti turistide ühing korraldab huwireisi Turusse. Wäljasõit Tallinnast 15. juunil Helsingi ja sealt raudteel Turuni. Tagasisõit 19. juunil. Piletid 20 ja 23 krooni.

Elamiswõimalusi invaliididele.

Töö-hoolekandeministeeriumis on kapital, millest antakse invaliididele laenu tööriistade ostmiseks jne.

Neil päewil määrati sellest kapitalist toetust ja laenu ligi 60 invaliididele. Toetussummad ulatawad 100 ja 150 kroonini, laenud 250 kuni 300 kroonini. Tähelepanu äratab, et paljud invaliidid, kel maad, on toetust palunud ja saanud aianduse ja mesinduse sisseseadmiseks. Teised jälle said toetust lehma ostmiseks, õmblusmasinate muretsemiseks jne. Sellised toetused ja laenud wõimaldawad õpetöökodades õppinud invaliididele iseseiswalt töökodasid asutada ehk aianduse wõi mesilaste pidamisega endile ülespidamist hankida.

Budapesti ekskursioon lükatagu edasi.

Eesti Turistide Ühing ja Fenno-Ugria Liit korraldawad ühiselt ekskursiooni Budapesti. Wäljasõit 19. juunil Tallinnast ja wältab 2 nädalat.

Selle tähtaja kohta on tulnud lugejaskonna poolt rida soowiawaldusi, et wäljasõiduaega lükataks wähemalt 10 päewa wõrra edasi.

Rootsi kuningas tuleb 27. juunil Tallinna külla ja sel puhul peetakse pealinnas rida pidustusi. On loota, et seks puhuks ka teistest linnadest rahwast kokku tuleb. Siis on weel üleriiklik kaitseliidu paraad.

Nendest pidustustest ei taha keegi puudu da, ka need mitte, kes healmeelel ka Budapesti reisi kaasa teeks. Edasi ei ole paljudel weel juunis puhkeaega ja seega wõimalust kaasa sõita. Juulis oleks loota palju suuremat osawõttu ekskursioonist ja seepärast soowitakse mõlema ühingu juhatustele kaalumisele wõtta küsimust, kas ei tuleks mitte ekskursiooni juulikuu peale edasi lükata.

Linnakodu ehitamine päewakorras.

Tallinna linnawalitsus otsustas korterist wäljatõstetud ja teiste peawarjuta kodanikkude jaoks ehitada sellekohase maja ja esitas toetuspalwe hoolekandenõukogule, kus toetuse andmist aga ei otsustatud.

Nüüd esines linnawalitsus kordusalt sama palwega, kuna peab ülalmainitud maja ehitamist hädawajaliseks.

Asfalt-sillutuse parandamine.

Päikesepaisteliste ilmade kättejõudmisel asuti linnaümbruse teede asfalt-sillutuse parandamisele.

Mitmele teesale pannakse suwe jooksul uus kate, esimeses järjekorras aga Sadama uul. ja puiestee Pika uulitsa otsani.

Kõik arukamad lapsed loewad
„Laste Rõõmu"!

Johann Laar †.

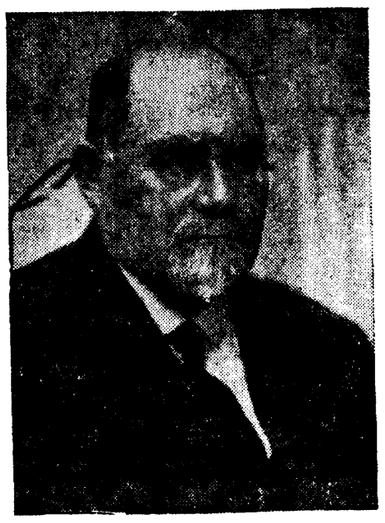

Wiimasel nelipühi hommikul tabas südamerabandus Johann Laar'i, kes oli seltskonnategelane, armastatud oma otsekohesuse ja sõbralikkuse tõttu. Teda austasid kõik, eriti pealinna raudteelaste pere.

Oma ametialal oli Laar Tallinna Balti jaama raudteedepoo korraldaja. Seltskonnategewuses seisis Laar mitmes kristlikus organisatsioonis juhtiwal kohal ja wõttis osa paljudest C. E. noorte konwerentsidest rajariikides. Pidi sõitma lähemal ajal raudteewalitsuse esindajana Bukaresti raudteelaste karskuskongressile, kuid ootamatu surm tõmbas sellest kriipsu läbi. Laar oli ka tubli basisilaulja Sinise Risti kooris, kus ta oma häälega tähelepanu äratanud naabrimaadeski.

Johann Laari surmateade mõjus põrutawalt tuhandetele, kes wiibisid pühade ajal alliantskonwerentsil. Pidi ta ju weel samal päewal esinema kõnega, kuid kodus walmistudes konwerentsile minekuks, suri ta äkki.

Elu ja liikumine Kalarannas.

Kalarand on juba muutunud kohaks, kus alati inimesi askeldamas ja liikumas. Oodatakse Piritale sõiduks mootorlaewu ja harrastatakse paadisõitu. Ohtuti wõib näha paadisõidul eriti rohkesti poisikesi. Ei paku ju poisikesele miski muu asi nii suurt lõbi kui paadiga lainete wahel õõtsuda. Sageli unustatakse aga seejuures ettewaatus ja wõib juhtuda õnnetus.

Paadiüürijad olgu nii walwel, et õnnetuse puhul kohe abi käepärast olgu. Joobnuid ei tohiks üldse merele lasta. Nelipühi wiimasel päewal hakkas üks ülewas meeleolus meeskodanik paadis charlestoni tantsima, kuni kukkus üle ääre merre. Tragid poisid, kes juhtusid oma paatidega lähedal olema, päästsid mehe, aga paadisolijad naisõitjad elasid üle hirmu- ja ehmatushetki.

Perekonnateateid.

Registreeritud linna perekonnaseisuametis.

Sünde: Helmi Murd, Rudolf Uulman, Meida Simson, Pilsangia Wilberg (ka Pauls), Oie Maasik, Günther-Ernst Höhne, Ireene Bauer, Aleksei Roterman, Oie Kangur, Wello Mändwere, Taimi-Elisabet Ein, Lembit Remmelgas, Kruno Blumfeld, Waike Robam, Harri Soasepp.

Abiellumisteated: Jaan Anniko ja Salme Preis, Robert Gernhardt ja Barbara-Rut Ströhm, Alesander Tüll ja Alide Meiusi, Rudolf Porkon ja Salme-Emilie Nilisk, Georg-Ernst-Ferdinand Friedman ja Lea Strascheffski, Georg Sibul ja Maria Ennik, Emil-Eduard-René Bokownew ja Karin-Selma Mertzlin, Woldemar Rabenbaum ja Miina Weel, Reinhold Mägi ja Hilda Klauberg, Jaan Koch ja Agnia (Agnes) Grönfeld, Nikolai Trasman ja Maria Motschalow, Woldemar Lahe ja Marie Edal, Gustaw Lakk ja Liidia Truman, Nikolai Jürisson ja Harriette Martpuu, Iwan Arinuschkin ja Liidia Söber, Iwan Andrejew ja Maria Gladõschew, Julius-Nikolai Talpsepp ja Hilda Warju, Eduard Kasemets ja Linda Kirusk, Oskar Kingsepp ja Ella Apollo, Artur Tiideman ja Hilda-Elwine Krais, Mihkel Pärt ja Ella Bundberg, Jaan Mumme ja Aloni-Elfriede Kana, Aleksander-Aleksei Saar ja Alida Palm, Dimitri Baumgarten ja Anastasia Petrow.

Abiellumisteated: Eduard Luuken ja Jida-Maria Lõuke, Aleksei Seema ja Maria Kawa, Johannes Sõõ (ka Sooba) ja Helene-Marie Nork, Konstantin-Edmund Erman ja Alide Kerner, Edgar Reinwaldt ja Adele Offenbach, Eduard-Johannes Meos (ka Klaus) ja Melanie Kurg, Eduard Notta ja Maria-Elisabet Kruuber, Johannes Tiks ja Helmi-Juliane Mühlner, Heinrich Heinman ja Emilie-Johanna Kolostow, Leo Pinkowski ja Klaudine-Helene Kübar, Aleksei Trasman ja Aliide Piht, Wassili Murd ja Alide-Rosalie Sang, Johannes Toom ja Elwine-Rosalie Waher, Kaarel Erman ja Helmi Umberg, Aleksander Filippow ja Katariina Konoschin, Georg Puusild ja Alide Markus, Aleksander Olkapuu ja Dagmar-Luise Ilmus, Hindrek Kaus ja Elwine Wõsa, Oskar Eek ja Maria Alekjejew, Paul-Rudolf Kleinberg ja Mili-Hermanda Laidorf, Alfred Eichelman ja Tatjana Stepanow, Heinrich Hagelberg ja Anette-Elisabet Birkwald, Friedrich Leppik ja Janina Habrowski, Rudolf Waher ja Ernestine Wau (teisiti Pflau, ka Fau), Eduard-Rudolf Rätsep ja Olga Lokna, Karl-Richard Trik ja Helmi-Johanna Peterman, Aleksander Lepik ja Alide Grosstein, Jüri Roos ja Alwiine Riik, Eduard Nestra ja Anna Makarow.

JAAN KÄGU haruldased juhtumised homses „UUDISLEHES".

Põllumajandusliku nõuande korraldamine.

Talumajandusnõuande-büroo sihtjooni ja ülesandeid.

Põllutööminister kinnitas neil päewil riigikogu poolt (R. T. nr. 29 — 1929. a.) wastu wõetud talumajanduse nõuande korraldamise seaduse alusel moodustatud talumajanduse nõuande büroo kodukorra. Büroo kinnitatud kodukord näeb ette tasuwa maatulunduse tingimuste ja wõimaluste selgitamist, kusjuures eestkätt kasutatakse kodumaa uurimis- ja katsetöö tulemusi. Samuti on büroo töölesanneteks maatulunduskultuuri edendamine ja ratsionaalse maatulunduse organiseerimine ning wastawa nõuande korraldamine. Põllutööministri poolt kinnitatud talumajanduse nõuandebüroo kodukorras on büroo juhtiwate organite ja eritööjõudude, maa- ning jaoskonna-agronoomide ülesanded wastawalt ära jaotatud ning kindlaks määratud. Nii on büroo juhatuse ülesannetena ära märgitud kohtadel asuwate tööjõudude maa- ja jaoskonna-agronoomide tegewuse juhtimine.

Eritööjõudude ülesandeks on maatulunduse ja selle üksikute alade uurimise ja arendamise kawade koostamine ja sellekohase nõuande ning katsetegewuse jälgimine, töömeetodite uurimine ja arendamine. Wastawaid ülesandeid kohtadel teostawad maa- ning jaoskonna-agronoomid tarwilise nõuandmise alal talumajapidamise korraldamisel jne., kusjuures nende tegewuses rõhku on pandud kontakti loomisel kohalikkude maa- ja wallaomawalitsuste ning maatulunduslikkude ühistegeliste ja seltskondlikkude organisatsioonidega. Talumajandusnõuande büroo tegewuse põhimõtete määramine ja tegewusjuhiste andmine büroo juhatusele kuulub büroo täiskogu wõimupiirkonda. Samuti büroo eelarwete, aruannete wastuwõtmist kui ka jaoskonna-agronoomide tegewuspiirkonna kindlaksmääramist toimetab büroo täiskogu, kusjuures tegewuskawade ja sel alal ülesseatud põhimõtete kinnitamine kuulub põllutööministrile. Teatawasti koosneb büroo täiskogu peale põllumeeste keskseltsi, põllumajanduse liidu ja põllumajanduse peawalitsuse esindajate weel mitmesuguste katseasutuste eriorganisatsioonide, nagu sookatse, sordikaswatuse, agronoomide seltsi, maatöörahwa ja Tartu ülikooli ning maawolikogude esindajatest.

Rohaline kitsitus Harjumaa rahwaülikooli ellukutsumise takistajaks.

Rahwaülikooli seltsi juhatuse otsused.

Neil päewil peeti Harjumaa Rahwaülikooli seltsi juhatuse koosolekut.

Õppekäigu kohta Wirumaa rahwaülikoolis

andsid seletusi Harjumaa Rahwaülikooli-seltsi esimees G. Ollik, J. Rummo, A. Meikop ja E. Wender, kes hiljuti Kundas käisid sealse Wirumaa rahwaülikooli oludega tutwunemas.

Õppereisilased saatsid Kundas kaks päewa mööda ja sealne rahwaülikool, kui ainuke sarnane Eestis, jätnud neile wäga hea mulje.

Korjanbus Harjumaa rahwaülikooli asutamiseks.

Harjumaa rahwaülikooli jaoks soadi hiljuti põllutööministeeriumilt krunt Kehras, ja selts wõib seal wajalikkude ehitustega algust teha niipea, kui ainelised wõimalused lubawad.

Kuna seltsil ainelised wõimalused praegu on üsna kitsad, otsustati Harjumaa rahwaülikooli ellukutsumise mõtte elustamiseks korjandus korraldada ja 300 korjanduslehte wälja saata. Esialul aga, kuni seltsil hoonete ehitamiseks wõimalus awaneb, antakse seltsi krunt kasutamiseks ühele kohapeal asuwale seltsiliikmele.

Otsustati korraldada pühapäewal, 16. juunil, tulewases Harjumaa rahwaülikooli asupaigas, Kehra koolimajas, suurem kõnekoosolek.

Soome rahwaülikooli tegelased tulewad.

Lehti teatawaks, et 26. juunil ühenduses Rootsi kuninga külaskäiguga jõuawad Eestisse ka Soome rahwaülikooli juhatajad, et meie oludega tutwuda.

Otsustati sel puhul kokku kutsuda seltsi liikmed, üldtoimkonna liikmed, Kunda rahwaülikooli juhatajad ning haridusliidu j. t. haridustegelased ühiseks kooswiibimiseks wennasrahwa esindajatega.

Harjumaalt.

Kloostri majandusühisuse waremetel tärkab uus elu

Lihawõtte pühade eel sattus Kloostri wallas asuw majandusühisus maksuraskustesse, mille tagajärjel ühisuse kauplus pitseeriti ja ühisus ise likwideerimisele määrati.

Majandusühisuse pankrott löi tol ajal suuri laineid ja ähwardas nii mõnegi kohaliku põllupidaja, kes majandusühisuse ärijuhte ja tegelasi oli usaldanud, puupaljaks teha.

Nüüd aga tootab endise Kloostri majandusühisuse ruusudel uus elu tärkama hakata.

Nagu kuuldub, olewat Kloostri tarwitajateühisusel kawatsus kõik majandusühisuse wõlad, mis kaupmeestel saada, üle wõtta ja ka majandusühisuse suletud kauplused uuesti awada.

Sarnasel teel muutub majandusühisuse likwideerimine hulga hõlpsamaks ja endise majandusühingu liikmetel läheb korda osa oma waranduseest päästa.

Kloostri tarwitajateühisus on tegutsenud juba üle kümne aasta.

Ülikooli teateid.

Suweülikool Ungaris.

Debreceni ülikooli korraldusel on sama ülikooli juures juba kolm aastat korraldatud suwekursusi. Käesolewal aastal peetakse need 1.—31. juulini. Et wälismaalastele kursustest laialdasemat osawõtmist soodustada, selleks peetakse loenguid ka Lääne-Euroopa keeles. Peale õppetöö korraldatakse ka wäljasõite ning hoolitsetakse sportimiswõimaluste eest. Eesti õpilastele on direktsiooni poolt lubatud prii ülespidamine ühes korteriga terwe kursuse ulatuses. Peale selle on Ungari piirides ka sõit ning wiisumite muretsemine hinnata. üles anda tuleb kuni 15. juunini s. a.

Prof. August Paris.

Ülikooli nõukogu walis oma wiimasel koosolekul füüsikalise-keemia dotsendi dr. phil. nat. August Pariisi samale õppetoolile korralisels professoriks. Prof. A. Paris on lõpetanud Tartu Aleksandri gümnaasiumi, õppinud Tartu ülikoolis keemiat ning oli peale ülikooli lõpetamist Moskwas Ferreini wabrikures ametis. 1920. aastast peale tegutseb ta Tartu ülikooli juures, olles järgimööda ajutiseks abijõuks, assistendiks, keemia instituudi abijuhatajaks ja dotsendiks. Haridusministeeriumi poolt on dr. A. Paris ametisse kinnitatud.

Uued eradotsendid.

Ülikooli nõukogu walis uueks eradotsendiks normaalanatoomia alale dr. med. Ernst Weinbergi ja ortopeedia ning ortopeedilise kirurgia alale dr. med. Bernhard Jürgensi.

Ülikooli lõpetanud.

Tartu ülikooli õigusteaduskonna lõpetajaid: Heinrich Wiidekop, Karl Soonberg, Endel Mõru ja Mait Nurk, wiimane cum laude.

Doktori promotsioon.

Möödunud laupäewal kaitses ülikooli filmakliinikuga wanem assistent Jaan Uudelt oma wäitekirja arstiteaduse doktori astme omandamiseks. Wäitekirja teemiks oli: „Trahoomtõbiste werepildist. Lisatis konstitutsiooni küsimusele trahoomi puhul, waatlewalt trahoomi Eestis." Ametlikkudeks opponentideks olid prof. E. Blessig, prof. A. Rammul ja dotsent W. Wadi.

Esimesel juunil on Terwisholu Muuseumi kallihinnal. preem. loosimine. 10 pileti tasumine annab wõiduwõimaluse.

Balti kirjanduse ajalugu.

Grundriß einer Geschichte der baltischen Dichtung. Herausgegeben von Arthur Behrsing unter Mitarbeit von André Favre, Otto Greiffenhagen und Arthur Knüpffer. Leipzig, 1928. Institut für Auslandkunde, Grenz- und Auslanddeutschtum. 130 lkt. Hind?

Selliste raamatu järele tundus ammugi juba wajadus ja mitte üksi Balti sakslaste ringkondades, waid sama huwitawa käsiraamatuna oleks kulunud ka eestlastele ja lätlastele Balti sakslaste waimlisest loomingust ülewaader pakkuw teos, eriti neil sagedastel juhtudel, kui tekkiid waielused selle kultuurilise osa kohta, mis kohalikud sakslased on etendanud oma kitsamal kodumaal ja selle ulatusest Saksa üldisesse waimuilma. Kuna sakslased, muidugi kohalikud, alla kriipsutawad oma suurt missiooni maa pärisrahwaste waimuelus, olid wiimaste esindajad selles suhtes märksa skeptilisemad ja kui siis mõni, nagu aastaid tagasi nende ridade kirjutaja, julges awaldada mõtet, et Balti sakslaste osa üldises Saksa waimuelus ei ole tajakaalus selle erakorralise olukorraga, milles nad on aastajadu wõinud kaswada ja areneda majanduslikult, administratiiwselt ja waimliselti walitsewa rahwana Balti tolleaegses kolmes kubermangus, siis sai sellise keiserliku mõtte väljendajale osaks erakorraline mõnitus. Juba üksi see asjaolu tegi wajaduslikuks Balti sakslaste waimlise bilansi ja olgugi et käesolew raamat käsitleb üksi kirjanduslikku loomingu osa, kuulub wiimasele ometi esmajärguline tähtsus, sest sel alal on annud Balti sakslased oma wõimiste maksimumi. Ja kuna tuleb see bilanss just sakslastelt eneselt, wõi wähemalt neilt, kes end selleks peatwad, sest raamatu neljast autorist wõiks kahest nende nimede järele otsustades pidada üht ümberrahwustatud lätlaseks ja teist oma rahwuslikult algupäralt prantslaseks, on siis ainult kaks tõelist sakslast, siis tohiks see olla seda huwitawam.

Raamat wõtab oma aine õige ulatuslikult, alates Balti Saksa kirjanduse ülewaadet juba sakslaste meie maale tulekust, seega siis kaugemale füüsiliselt, kui see wõimalik tohiks olla 130 lehekülgel, kuid igatahes ulatuslikumalt kui see mahub raamatu pealkirja ja on üldie sobiw tõelisele kirjandusloole selle tänapäewa arusaamise seisukohalt.

Kõnealuse raamatu eelajalise osa kolmeteistkümnendast sajandist kuni põhja-sõjani on kirjutanud Tallinna linna arhiiwaar Greiffenhagen, kes on hoolega koostanud kõik, mis kuidagi laseb wiia end kirjutatud sõnana kirjanduse raamistikku wastawalt juba wananenud kirjandusloo mõistele, tuues sinna mitte üksi rohkem ajalolise tähtsusega riimikroonikad, waid ka puht-ajalolised ja õiguslikudki teosed. Nii leiab siin mainimist muidugi ka Russowi kroonika, mille puhul autor konstateerib ekslikult, et Russowi kroonika olewat ainus waneim ajalooline teos, mis olewat tõlgitud ka Eesti keele. Kuid Läti Hindreku kroonika? Huwitawam peatükk Greiffenhageni ülewaates kuulub Baltimaade teatri idanemisele. Mainimist leiab ka see Tallinna gümnaasiumi professorite luuletuslik tegewus, mille klassikaliseks näiteks on muutunud Eestigi kirjandusloos alates dr. Hermanni omaga:

„Andre mögen andres treiben:
Ich hab' wollen estnisch schreiben".

Üldiselt peab aga ütlema, et Greiffenhageni kirjutatud osa ei anna küllaldast ülewaadet, waid ähwardab uppuda üksikasjusse, olles neist ülekoormatud, pealegi sellistest, mis ei taha hästi mahtuda ilukirjanduse ajalukku, nagu juba eelpool tähendatud. Aga huwitatud lugeja wõib sellest siiski leida mõnegi silmapaistwa üksikasja. Sellepoolest ongi see osa raamatust arwesse tulew rohkem materjali koguna, kui just oma läbitöötuselt.

Raamatu parim osa on André Favre'ilt, kes käsitleb kogu Wene walitsuse ajal tekkinud Balti Saksa kirjandust, seega siis selle ligi kahesaja-aastast ajajärku, mis oli ühtlasi Balti Saksa kirjanduse täisõitsengu-ajaks, kuna suurema osa mainitud ajast olid ju sakslased siin walitsewa kihina maa täielikud peremehed.

Favre'i kirjutatud osa on kõige rikkalikum üldistest waatekohtadest ja pakub huwi mitte üksi raamatu tawalisele lugejale, waid ka kirjandusteadlaselegi, kuna autor toob siin esile huwiwäärikaid asjaolusid. Sellisena olgu esile nihutatud kas wõi see kirjutist sisekuhataw osa, milles Favre näitab, milline waesus walitses maamõisnikkude keskel peale põhja-sõda, kus maa-mõisniku elu-olu waewalt erines meie tänapäewa waesema ajaniku omast. Alles Wene walitsuse ajal kojub meie maa Saksa saost mõisnik ja jõuab sellele majandusliikuse hiilgusele, milles elati enne maailmasõda.

Favre wiipab küll neile waheseintele, mis eraldasid Wene walitsuse aegadel aadlikke nõndanimetatud literaatidest, kuid ta jääb selles nagu poolele teele seisma ega julge teha lõpptulemusi. Kuid siiski ei saa tunnistamata olla, et aadlikud on mõõduandwamad ka kirjanduslikus loomingus kui literadid, mis on wast olenew sellestki, et wiimased olid liiga liikuwad ja wähem paigal püüwad, kui oma mõisate taudu maaga tihedamalt seotud aadlikud. Aga siiski on näha, et 18. sajandil on literaatidel olnud märksa tähtsam koht Baltimaade elus ja mitte üksi waimlisel alal, waid sellest jatkus ka wõitluseks, mis pidas näiteks Riia linn maa-mõisnikkude seisusega neil aegadel, kus see polnud jõudnud omandada weel nii kindlat kastilisit kuju ja mõjuwõimu, nagu mõnikümmend aastat hiljem.

Favre on Wene walitsuse aegse kirjanduse kujutusel wõtnud kasutusele jaotuse, mis on laenatud nõktawasti Wene kirjandusloolastelt, kes jagawad oma kirjandust ajajärkudesse Wene keiserite walitsuste järele, nimetades wastawaid ajajärke Balti Saksa ji kirjandusloos: peale-Peetri-aegseks, Katariina 2., Aleksander 1., Nikolai 1., Aleksander 2. ja wiimast ajajärku wenestuse-ajaks. Selline jaotuse wastu ei ole just põhjust waielda, kuna ei tohi unustada, et Balti Saksa waimuelu oli samal määral olenew Wenemaast nagu oma emamaast — Saksamaastki, olles ühtlasi peaaegu kõigi selles küsimuses kirjutajate arwates wahemeheks kahe nimetatud maa wahel.

Favre näitab, kuis seisid Wene ajal alul eraldatud Kura-, Liimi- ja Eestimaa ja toob ette, et alles 1848. a. leiawad need kubermangud ühise nime krahw Rehbinderi wäljaantud „Balti albumis", jätab aga mainimata selle nime esimese tarwitajanna inglanna lady Elisabeth Eastlake'i nime, kes ristis juba 1842. aastal oma reisikirjades nimetatud kubermangud Baltimaaks, kasutades seda nime nende ridade kirjutaja arwates esimesena selle maa-ala kohta.

Nagu Greiffenhagen, nii ka Favre ainult paaris kohas riiwab nende maade päriselanikkude kirjanduit, mis omakorda tõendab, kui wähe kokkupuute-punkte neil on olnud teineteisega. Igatahes näiteks wähem kui Poolamaal juudi kirjandusel poolakate omaga. Nii eskluiiwselt oleme elanud ja mõõduud teineteisest, ja sellest hoolimata ja nagu selle kiuste kõnelewad kõik Saksa kultuurpoliitika teoreetikud suurest kultuurilisest mõjust, mis nad on avaldanud eestlastesse ja lätlastesse, aga kui meie jõuame mõjutuse nähiste konkreetsemale waatlemisele, siis oleks raske, kui mitte täitsa wõimatu, tuua wastawaid näiteid. Nii puuduwad need näited ka kirjanduses, aga milles need ei puuduks?

Kõnealuse raamatu huwitawam osa oleks tõhtinud olla nusima kirjanduse ülewaade, kuid kahjuks peame tunnistama, et see on kindlasti kõige ebaõnnestunum ja ebakirjandusloolisem osa kogu raamatust. Selle osa koostaja on laiknud end juhtida ajakirjanduslikust pealiskaudsusest, kuna tal enesel näikse puuduwat sellised kirjandusloolised aluseed, nagu näeme neid André Favre'i juures. Wäga paljude kirjanikkude iseloomustamisel on kasutanud Arthur Knüpffer meile M. Kampmannilt nii hästi tuntud meetodit, mis seisab selles, et lastakse küsimusse tulewat kirjanikku ise ennast iseloomustada ja lisatakse sellele juure waid weidi omapoolset würtsi. Selliste käsitlustest leiame mitme kirjaniku iseloomustusel.

Sarnase sisemise puudusega liitub kõnealuses osas weel paljude kirjanikkude wahelejätmine. Täiesti arusaamatu, kuidas wõis ometi mainimata jätta sellist Balti Saksa kirjanikku nagu Peter Zoege von Manteufel, kes on äratanud tähelepanu Saksamaal ja kelle teosed, nagu „Das estnische Bauernbuch", käsitlewad just siinseid aineid. Meie wõitsime wäljajäänute nimestikku täiendada weel paljude teistegi nimedega, nagu Luois Burlandt, Oleg Berting ja rida teisigi, kuna aga üleswõetutena leiame arwuka pere teisi kaugelt wähem silmapaistwaid Balti Saksa kirjanikke, kes olessid wõinud rahulikult ka puudu da käesolewast kirjandusloost.

Silmapaistwaim Balti Saksa filosoof Hermann krahw Keiserling lausub oma ühiskondlikkudes harutustes, et selles seisab kogu baltluse tragiism, et nad on pidanud selle maa walitsejate ja walitsuste muutustega ühes muutma ka oma seisukohti ja wastawalt walitsustele ümberorienteeruma. Praegu seisawad nad muidugi jälle uue orientatsiooni muutuse eel, mida aga raamatu autorid ei taha nagu hästi näha wõi tahawad sellest kuidagi mööduda. Kerge wiibe sinna poole leiame kõnealuse raamatu lõpust, kus küsitakse kahtlewalt, kas ei pea Balti Saksa kirjandus tulewikus piirduma wäikese prowintsi kirjaraamistikuga, mis ei wõimalda sellele kirjanduisele cnam olulisemat ja ulatuslikumat tähtsust Saksa üldises kultuurelus. Teiseks aistatakse küsimus, kas ei peaks Balti kirjandus seadma end täiesti teadwalt Euroopa kultuurringi teenistusse. Juba neist küsimusist ja nende asetamisest wõib wälja lugeda seda weel tänapäewal wõimast ja iseteadlikku kultuurmissioonilist ülesannet, mis arwatakse olewat Balti sakslaste õlgadel, nagu oleks nad ka praegu weel eelsammuwad prohwetid ja maa pärisrahwad wõikid ikka weel moodustada leplitu proselüütide karja, kelle ainukeseks karjasek olekid nad nagu loodud juba 18-da sajandi alul. Kuid sellise missiooni ettekujutused tulekid nurka heita, nagu on nende maade pärisrahwas oma intelligentsemas osas juba kaesolewa sajandi alul pöörnud teiste rahwaste kultuurradadele, otsides neilt uusi waateid ja sihte, erinewaid Balti sakslaste omadesi, ja sellisedi, mida ei suuda kunagi pakkuda oma arengus liiga konwensionaalseis keiskärafustes onibiw baltlus, kelle oma orjiwamad waimud püüawad wälja sellest nõiaringist.

Muidugi on kõnealusel raamatul teatud wäärtus, eriti kui kõrwutame seda tema eelkäijate Rehbinderi ja Siversi Balti kirjandusloo katsetustega, kuid siiski ei suuda seegi raamat rahuldada nõudlikumat tarwirajat, kuna ei ole oldud igakord käitletud kirjanikkudegi teoste loetelmisel küllalt täielik, jättes mainimata isegi sellised teosed, mis ei ole pärit mitte üksi Balti Saksa kirjanikult, waid käsitlewad pealegi meie maa ainet, nagu näiteks ei tunne nimetatud raamat Mia Munier-Wroblewska „Sankt Brigitten. Eine alte Geschichte aus Reval", kuigi autor on mainitud, aga unustatud see juba 1912. aastal ilmunud teos, kuna teiste kirjanikkude weelgi nõrgemad jutustused on leidnud nimetamist. Paljus ei suuda meie pooldada üksikute kirjanikkude loomingu hinnangut, nagu on mitmegi kirjaniku loomingu waatluste proportsioonid wäga kahtlust tekitawad. Näiteks kas on luuleraja Mickwitz tõepoolest ainult nimetamist wäärim? Kas poleks kuulunud temale weidi ulatuslikum käsitlus?

Puudustest hoolimata jääb sel raamatul wajaliku käsiraamatu tähtsus, kuna selles leidub hulk materjale koostatult, mis mujalt on raske leida, eriti kui mõelda selle tarwitajana ka Eesti kirjanduslikke tegelaii. Selleti seisukohalt wäärib raamat huwi Eestigi publiksu, kuigi meie ei jaga kaugelti baltluse kultuurmissioonilii lähiekohti, millelt waatlewad selle raamatu autorid ühiskondliku ja kirjanduslikku elu üldnähtusi ja nende saawutusi.

Bernhard Linde.

Miljoni, suwila, auto, traktori wõib saada ainult Terwishoiu Muuseumi loteriil. Preemiate loosimine

Karawell „Santa Maria".

Kristof Kolumbuse laewa koopia Sevilla näitusel.

Juba mõnda päewa seisab Sevillas Guadalquivirt jõel Hispaania laewastiku kõrwal huwitaw wäike laew, mis on kuulsa karawelli „Santa Maria" täpne koopia. „Santa Marial" sõitis nimelt Kristof Kolumbus Uue Maailma awastamisele.

See järeleaimus kuulub kahtlemata Sevilla näituse kõige huwitawamate attraktsioonide hulka. Ta ehitati Cadiz'i laewatehases parimate ajalooliste tõkumentide põhjal merewäe kapteni Guillen'i poolt. Guillen ongi nüüd tema komandör. Wette lasti ta 26. jaanuaril. Puu, mida ta ehituseks tarwitati, on Hispaania kuusk, s. o. sama puu, millest walmistati laewu Kristof Kolumbuse päewil. Nii näeme, et pole midagi unustatud, et saada täpset koopiat karawellist, mis lahkus Palose sadamast 14. augustil 1492.

„Santa Maria" on 24 meetrit pikk, 7 m. 90 s. lai. Ta siwis on 2 m. 25 s. ja ta suurus on 170 tonni. Tal on neli masti ja kaks päästepaati: üks suur ja teine wäike (ühte mahub 10, teise 50 inimest), mis võiwad päästa terwe meeskonna. Ta purjed on kanepiriidest. Ta laele on üles seatud kaks telki: üks damastriidist, teine puuwillariidest. Tal on neli suurtükki ja mitu mörserit. Ta päras lehwib katoliiklikkude kuningate plagu ja sinisiidist Kolumbuse lipp, millele on joonistatud Kolumbuse wapp. See lipp on õige ja kuulub praegu Kolumbuse järeltulijale hertsog de la Veragua'le.

Laewa sõimus pakub elawat huwi suure meresõitja tuba. Siia on koondatud: aparaat, millega Kolumbus päikese kõrgust mõõtis, ta sulg, ta teepäewaraamat, ta woodi, raudkapp, sööginõud, peekrid jne. Kõik need asjad on õiged wõi jälle ned on uuesti walmistatud tolle aja asjade kohaselt. Keset tuba seisab komandotooli koopia, millel Kolumbus istet wõttis, kui ta maal wiibis. Siis ehtis ta end oma kolme wõimu tunnustega. Ta oli admiral, Kastiilia-Leon'i kuninga ja kuninganna saadik ja paawsti nuntsius. Et illusioon oleks täielik, on 8 ohwitseri ja 40 madrust, ka moodustawad laewa meeskonna, riietatud tolleaegsetesse riietesse. Madrused peawad wahti kirwes õlal, ja komando sõnnib just nii, nagu seda nõuti Ameerika awastamise ajal.

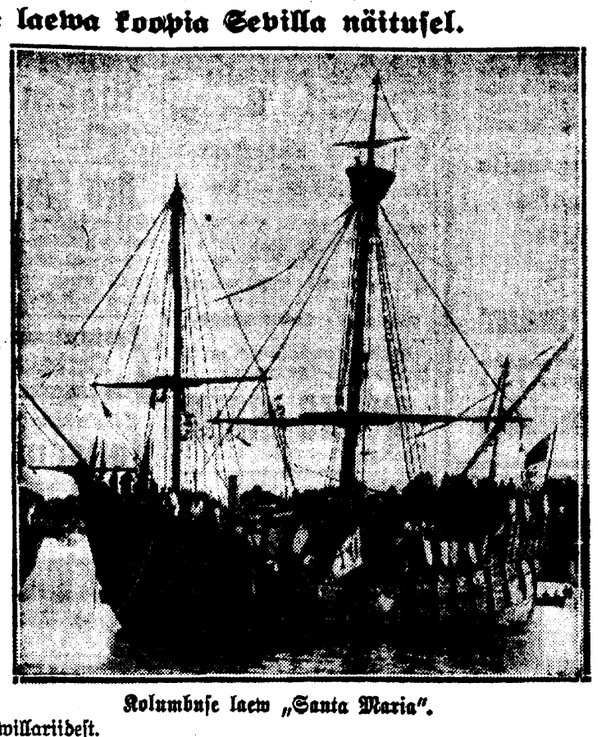

Kolumbuse laew „Santa Maria".

Kui kuningas Alfons 13. külastas „Santa Mariat", siis küsis ta kapten Guillen'ilt kawalalt, sest Alfons on wäga sarkastiline härra:

„Ja wein, mida teie pakute, kas on ta ka pärit Kolumbuse ajast?"

Kahjuks oli selleks wahepeal küllalt aega, et 15. sajandi weini ära juua!

Narwast.

Ekskursantide hooaeg Narwas alanud.

Narwas on juba ekskursantide hooaeg alanud. Pühade eel külastasid Soome üliõpilased Narwa linna ja ümbruskonda ja kes siin wiibisid 3—4 päewa. Läinud aastal esimeseks ekskursiooniks oli Tallinna seminar.

Nelipüha kolmandal pühal teise ekskursioonina külastas Narwat Lüganuse täeinduskool 15 õpilasega.

Kodumaa koolide ekskursantide jaoks on Narwa linnawalitsuse korraldusel õõruumid muretsetud, Narwas, Suur tän. 18.

Poisikeste ulakus pani 5 päewaks 2 wagunit paberit seisma.

18. mail saabus Narwa jaama Wenemaale edasisaatmiseks kaks wagunit ajalehe- ja trükipaberit. Narwa jaama jõudnud wagunid olid raudteewalitsuse plommidega kinni pitseeritud ja Narwa jaamas pandi weel wagunitele tollplommid peale. Mõni tund hiljem enne wagunite Wenemaale saatmist pandi tähele, et ulakate poisikeste poolt on niihästi raudteewalitsuse kui ka tollplommid wiimase üheni wagunite eest ära kistud. Sel põhjusel pidid need wagunid Wenemaa kaubarongist maha jääma ja wagunid wõeti uuesti rewideerimisele, kusjuures ka wastawad aktid tulid kokku seada. Kõige selle tõttu on nende wagunite edasisaatmine wiibinud 5 päewa wõrra. Ulakate poisikeste tabamiseks on politsei poolt abinõud käsile wõetud.

Roopaseadja poeg jäi 10 waguni alla.

17. mail leidis Sonda jaama juures aset omapärane sündmus. Roopaseadja Jaan Nulleri 1½-aastane poeg Meinhard oli wanematele tähelepanemata tulnud raudtee peale sel ajal kui sealt kaubarong nr. 238 mööda sõitis. Wedurijuht ei märganud wäikest meest enne kui ta oli weduri alla jäänud ja peale weduri läks weel roopaseadja pojast üle 10 kaubawagunit ja alles siis jäi kaubarong seisma. Niiüb mindi furnud lapse laipa rongi alt wälja tooma, kuid suureks üllatuseks selgus, et laps täiesti terwe ja aimult weduri kett oli talle õrme suurusе muhu päha löönud, mille mõjul ta lühemaks ajaks oli uimaseks jäänud. Järelewaatusel selgus, et laps oli sel põhjusel terweks jäänud, et ta oli rongi pealetulekul kest roopaid istunud, nii et wagunite ratastest puudumata jäi.

Merekanali süwendustööd Narwa-Jõesuus alanud.

Narwa-Jõesuus algasid merekanali süwendustööd, mis kauemat aega kestawad. Merekanalis on wett keskmiselt umbes 10 jalga, kuna süwendada kawatsetakse wähemalt weel 6 jalga, nii et kanali sügawus oleks 16 jalga. Süwendustööde läbiwimiseks saadeti mereasjanduse peawalitsuse korraldusel kohale süwendaja „Siid", end. „Pärnu". Mõne päewa pärast jõuab kohale ka teine süwendaja, „Maaimeja", mis samuti kohe tööd algab. Kuuldawasti on merekanal käesolewal aastal rohkem umbe läinud kui läinud aastal.

Soome pastor Narwas.

14. mail jõudis Soomest Narwa Helsingi pastor Elias Simojoki, kes üksikasjaliselt tutwunes ingerlaste elu-oluga Kulla ja Kalliwere külades Narwa wallas.

Soome aumärk Narwa-Jõesuu sadamakaptenile.

Soome aukonsuli õpetaja Slöörі poolt antі Narwa-Jõesuus ametlikult Narwa-Jõesuu sadamakaptenile A. Peterfile Soome Walge Roosi esimese klassi aumärk Soome laewameeskondade merehädast päästmise eest. Teatawasti on Narwa-Jõesuu sadamakapten päästnud ülbarwult umbes 500 merehädalist, kelle hulgas leidub ka palju soomlasi.

Töö algab Narwajõel.

Suwe jooksul parwetatakse umbes 500.000 palki.

Narwajõel algab juba palgiparwetus. Narwa sadama juures ollakse praegu palgitõkete tegemisega kibedasti ametis, millega loodetakse ka lähemal ajal lõpule jõuda.

Tänawu on oodata õige elawat palgiparwetust. Kõik a.-ü. „Silwa" tahab oma weski jaoks 250.000 palki kohale toimetada, kuna mõned wäiksemad ettewõtted loodawad suwe jooksul umbes 100.000 palki parwetada. Peale selle tahab N.-Wene Piitsa jõest Narwajõge mööda Rossoni jõkke 150.000 palki saata.

Kõikides saeweskites pole weel töö täiel määral käimas, sest suurweest ja jääst purustatud sadamad nõuawad enne kordaseadmist. Suwel tahetakse ainult hädawajalikud paranduſed läbi wiia, kuna sügisel suurem kordaseadmine algab.

A.-ü. „Silwa" saeweskis algas töö juba enne pühi, kus praegu teenistust leiab 200 inimest. Kui parwetus täiel hool algab, suurendatakse tööliste arwu kuni 600. Ka Siiwertsi lauawabrikus algab töö lähemal ajal.

Narwa-Jõesuus suwitushooaeg algamas.

Narwa-Jõesuus on juba suwitushooaeg algamas. 22. mail oli alewitwalitsuse poolt suwitajaid registreeritud 21 isikut, kellest üksikud wälismaalt.

Ühes sellega tuleb wäga kahetseda, et Narwa-Jõesuu heakorra-komisjon pole weel suwituskoha kordaseadmise töid lõpule wiinud. Mererand, pargid, puiesteed, tiigid ja teised jalutuskohad on alles kordaseadmisel, samuti tehakse ka alles kuursaalis remonttöid, missuguste tööde lõpulewiimine nõuab wähemalt 1½—2 nädalat. Seeläbi läheb tükk suwitushooaega kaduma, ja esimeste suwitajate elu pole kuigi mugaw. Suwitushooaeg, kui ilmad wähegi lubawad, wõiks alata juba 15. maist. Läinud aastal tulid esimesed wälismaalased isegi juba maikuu alul.

100 Soome õpetajat Narwa-Jõesuhu suwitama.

Neil päewil saabub Soomest Narwa-Jõesuhu 100 kooliõpetajat, kes kawatsewad siin suwepuhkust mööda saata. Suwilate üürimine on alanud.

Laip laewa põranda all.

21. mail leiti Narwa ja N.-Jõesuu wahet sõitwa aurik „Paweli" põranda alt poisslapse laip. Juba mõnda aega tunti wänget haisu 1. klassi ruumis, kuid kindlaks ei saadud teha, kust see tuleb. Kolmandal pühal hakkas laewa masinist uuesti haisu põhjust uurima, kuni lõpuks leidis laiba. See oli asetatud esimese klassi kõrwal olewa wäljakäigukoha põranda alla, kus oli seisnud nähtawasti kauemat aega. Arsti tõenduse järgi olewat laps enne furmatud ja siis põranda alla pistetud.

Narwa-Jõesuus laewasõidu hooaeg alanud.

22. mail saabus esimese mereaurikuna Narwa-Jõesuhu Saksa aurik „Kaethe Cristophersen". See esimene laew wõtab peale Narwa-Jõesuust propse ja wiib laadungi Inglismaale. Laupäewal jõuab teise laewana Narwa-Jõesuhu kodumaa aurik „Järwamaa" metsamaterjali laadima.

Tartust.

Muusika Toomemäel.

Ketwade tulekuga on Tartus juba sageli wälismuusikat kooraldatud, milline publiku poolt alati sooja poolehoidu on leidnud. Senised ettekanded olid suuremalt osalt Raekoja platsil, kuid et rahwast rohkem wabasse loodusesse wiia, selleks on ka Toomemäel mõningaid ettekandeid korraldatud. Üldiselt pooldab kuulajaskond Toomemäge, kuna seal ümbrus muusikale kohasem on. Raatuse platsil osutuwad suuremad rahwakogumised pealegi hädaohtlikuks, kuna seal elawa mootorsõidukite liikumise tõttu kergesti õnnetusi wõib juhtuda. Nii oleks, soowitawam, kui Tartu oma suwemuusika kesklokaks waliks Toomemäe.

Ülikoolilinn tühjeneb.

Ühes nelipühadega möödus ka elewus Tartu ülikooli kuluaarides. Eksamite tähtpäewad on mõnel teaduskonnal juba täielikult lõppenud, ainult mõningatel aladel wõib weel filmata wiimaseid toiminguid, kuid ka need ei kesta enam kaua, sest selle kuu wiimaste päewadega lõpetatakse käesolewa semestri töö täielikult. Ühes eksamite möödumisega wõib ka linnas näha aeg-ajalist tühjenemist, lahkuwad ju niiüd kõik need üliõpilased, kellel Tartus kindlat paika ei ole. Peale selle komandeeritakse teaduskondade poolt kaunike hulk üliõpilasi mitmetesse paikadesse teaduslikul otstarbel. Mõned neist lähewad kaewama wanu hauakambreid, et pöörata tagasi ajalooliste leidudega, millele järgnewatel semestritel rajatakse arenewat teadust, teised korjawad keelemurdeid, kolmandad rahwaluulet, neljandad uuriwad taimestikku jne. Üliõpilastega ühes lahkuwad ka ülikooli õppejõud. Suur osa neist komandeeritakse teaduslikul otstarbel wälismaadele, kuid ka teised ei mõtle kogu suwet weeta linnas, waid sõidawad maale ning teistesse linnadesse. Kõige selle tagajärjel tühjeneb aga Tartu ning asub oma ärklikambritega mingisse sügisel ootawasse seisukorda, sest siis on Tartus alati hoogsam elu, kui ühelgi teisel aastaajal.

Pühade-eelne turg ja äritegewus.

Tartu turg, mis aprilli ja maikuu esimestel päewadel wõrdlemisi elaw oli, muutus pühade-eelseil päewil märksalt hõredamaks, mille mõju kohe ennast tunda andis mõningate ainete hindade tõusus. Pühade eel, mil toiduainete nõudmine harilikust suurem, kerkisid kõigepealt piimasaaduste hinnad, eriti tunduwalt wõi hind. Nii kerkis wõi hind 15—20 senti kilogrammilt. Samuti tõusis ka piima hind 1 sendi wõrra liitrilt. Turu hõredamaks jäämist põhjustab see asjaolu, et maainimesed, nüüd kus põllutöö neid enese külge õõidab, enam mahti ei saa nii sageli turul käia kui kewadel, mil põllutöö weel hoos ei olnud. Jõeäralist pühade meeleolurikkust ja wärwingut andis pühade-eelsele turule traditsiooniline noorte kaskede turg. Wiimastel pühade-eelseil päewil uppus turg roheliisesse. Äriellu, mis muidu nii waikne oli, tõid aga pühade-eelsed päewad rohkem elu ja tegewust.

Enne pühi olnud soojad suweilmad meelitasid inimesi rohkem rõhku panema ilmastikuoludele wastawale riietusele jne., mille tõttu eriti elaw tegewus oli riide- ja walmisriide äridel.

Perekonnaseisu teated.

Möödunud nädala jooksul on Tartu perekonnaseisuametis registreeritud järgmised perekonnaseisu muudatused: sünde — 10, abiellumisi — 13 paari, abiellumiseks soowi awaldanud — 5 paari ja surnud — 16, nende hulgas üks tundmata meesterahwas.

Nakkawad haigused Tartus.

Pühade-eelse nädala jooksul on Tartus registreeritud 24 nakkawate haiguste juhtu. Neist oli kõhutüüfõe 2, sarlakeid 10 ja suguhaigusi 12 juhul. Nagu andmetest näha, on ka Tartus sarlaki levimist teatud määral karta.

Ekskursioonide hooaeg.

Kuna Tartu Eesti waimlise elu tsentrumiks on, siis püüawad ka kõik noored teda wähemalt lühikest aegagi filmitseda. Kõneldakse ju sageli Tartu ülikoolist, tudengitest, Emajõest ja Toomemäest, ja see piitsutabki iga noort Tartu poole. Selle tagajärjel on igal kewadel suur ekskursioonide hooaeg, mis käesolewal aastal nelipühadega algas. Ekskursioone korraldawad peamiselt teistes linnades asuwad kesk- ja algkoolid, kes mõnepäewase peatusega linna tähtsamate ja waatamiswäärsemate kohtadega tutwuwad. Käesolewal kewadel on oma tulekust teatanud juba Tallinna, Haapsalu, Rakwere ning Pärnu koolid, ja linna koolivalitsusele teeb sageli tõsist muret nende äramahutamine, kuna mõnede osawõtjate arw kuni sajani küünib.

Kadunud kirjaniku wõlad.

Kesknädalal tuli Tartu-Wõru rahukogu administratiiw-osakonnas harutusele Eesti Maapanga nõudmine maaparanduslaenu pärast Mart Kiiratsi wastu 2.718 krooni 28 s. suuruses. Nagu teada, on Kiirats, kirjaniku nimega Mats Mõtslane, juba aprilli algusest peale kadunud ja tunnistati mõni aeg tagasi Tartu-Wõru rahukogu poolt teadmata äraolijaks, ühtlasi seati ka tema warandusе üle hoolekanne. Niüd oli see aga rahukogul juba ununenud, ja kohtusaalis hõigati mitu korda Mart Kiiratsi nime. Siis aga tuli ühel rahukogu liikmel warem sündinud otsus meele ja seisukorrast aru saades pandi akt sõna lausumata kõrwale.

Hiiumaalt.

Uued laewad ehitusel.

Praegu on ehitusel Emmastes, Haldi rannas, mootorpurjek, mille pikus 24,25 meetrit, mahutus oleks ligi 100 reg.-tonni brutto. Laew ehitatakse tamme- ja männipuudest wastawalt praegusaja nõuetele. Kuuldawasti loodetakse tulewal talwel laew jääd mööda merre wiia. Laewa ehitajateks on wennad Koolmeister ja Ko.

Peale selle on weel ehitusel kaks mootorpaati, üks A. Meinsi ja teine A. Kalda oma.

Lühike ülewaade kindral Laidoneri nimelise kapitali komitee tegewusest.

1921. a. asutati kindral Laidoneri nimeline invaliidide kapitali komitee, mille kooseis, siht ja otstarwe on näidatud wabariigi walitsuse määruses, mis awaldatud „Riigi Teatajas" nr. 15 — 1921. a. ja nr. 17 — 1929. a.

Kindral Laidoneri nimeline invaliidide kapitali komitee on asutus, kes wõimaldab seltskonnale täita oma aukohut wabadussõjas langenute ja invaliidide wastu, kes, jättes oma elu ja terwise, aitasid luua Eesti rahwale iseseiswa ja rahuliku kodu, kus töötamine ja edenemine, haridus ja kultuuritöö on wõimaldatud igale Eesti pinnal asuwale kodanikule. Need parimad ja wapramad isamaa pojad ja kaitsjad tema raskemail wõitlusepäewil ei tohi kunagi ununeda.

Iga-aastased kindral Laidoneri nimelise invaliidide kapitali korjandusepäewad on ühtlasi meie rahwuskangelaste-invaliidide ja sõjas langenute austamisepäewad, mil iga kodanik tuletab tänutundega meele neid, kelle ohwrid rajasid Eesti rahwa wabaduse ja iseseiswuse.

Et kogu rahwas soojalt peab meeles wabadussõja kangelasi, näitawad kujukalt alljärgnewad arwud.

Nii on kapitali heaks toimepandud iga-aastastel korjandusepäewadel linnapeade ja maawalitsuste esimeeste juhtimisel korjatud:

1921. aastal kogusummas Kr. 91.179,57, 1922. aastal Kr. 66.381,57, 1923. aastal Kr. 63.312,32, 1924. a. Kr. 81.994,85, 1925. a. Kr. 39.406,54, 1926. a. Kr. 21.940,40, 1927. a. 37.036,64, 1928. a. Kr. 27.321,87. Kokku Kr. 378.573,26.

Komitee on püüdnud olla abiks wabadussõjas terwise kaotanud ja puudustkannatajatele invaliididele ja langemute lastele ning parandada nende aimelist ja terwislist seisukorda seltskonnalt saadud annetustega.

Abirahasid ja toetusi on komitee annud, alates 1921. aastast:

Järjekorralisi toetusi määranud igal aastal kaks korda, kogusummas: invaliididele 4147 otsuse põhjal — Kr. 150.841.— ja langenute lastele 2643 otsuse põhjal — Kr. 90.481.—. Seega kokku on tehtud 16 üldisel toetusmääramisel 6790 toetusemääramise otsust, mille järele antud toetusi Kr. 241.322.—

Erakorralisi toetusi invaliididele tööriistade jne. muretsemiseks ja iseseiswa elujärje asutamiseks on komitee määranud 75 isikule, kogusummas Kr. 10.837.50.

Et wõimaldada neile noortele, kes koolipingilt läksid relw käes kaitsma kodumaad ja laotasid sõjas terwise, jätkata oma haridust, samuti ka andekamatele wabadussõjas langenute lastele omandada haridust, on komitee stipendiumide näol annud toetusi järgmiselt:

1922./1923. õppeaastal — 13 ülikoolis õppijaile ja 18 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — kokku Kr. 5.590.—. 1923./1924. a. — 19 ülikoolis ja 24 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — Kr. 8.630.65; 1924./1925. a. — 21 ülikoolis ja 19 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — Kr. 9.998.48; 1925./1926. a. — 19 ülikoolis ja 18 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — Kr. 9.371,73; 1926./1927. a. — 12 ülikoolis ja 16 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — Kr. 8.182,26 ja 1927./1928. a. — 9 ülikoolis ja 13 kesk- ja kutsekoolis õppijaile — Kr. 5.342,80; 1928./1929. a. — 10 ülikoolis ja 9 kesk- ja kutsekoolis õppijaile Kr. 4.545.—, 51.660,92.

Stipendiumide saajatel kooli ja keskkooli ning alan

Samal ajal on komite käsitöö õpilastele wigastat — Kr. 3.860.—

Wabadussõja invaliidi kondadele raiumise wõimaldo ti Punase Ristiga asutanu neri nimelise sanatooriumi korda endise „Wene rahwa majad. Majade remondik seks on komitee kulutanud Rist maksis juure sama pa tes 1922. a., olnud rahwim deministeeriumi, Punase R melise invaliidide kapitali on komitee kulutanud Kr.

Peale selle on komitee miseks teistes sanatooriumi lastele toetusi 26 juhul, ko

Wigastatud sõjameeste toetuseks invaliidide kultuu dade toetamiseks jne. — K

Invaliidide surma pu matmise kuludeks 30 korra

Kõigiks ülalnäidatud kuluſid 1921. a. aprillist k 363.052,87.

1929. a. tegewuse kul mitee poolt seatud kokku loodetakse katta ülemaalisel netusteſi ja muudest komite

Komitee tegewust ju komitee auesimees — kind mees — kohtu- ja sõseminis ministri abi, kaitseväe terw se Risti peawalitsuse esim walitsuse direktor ja komite liimapead ja maawalitsuse sed wolinikud.

Komitee tegewust on komisjon, koosseisus: sõse linna linna ja Harjuma Risti peawalitsuse esindaja asjaajamine ja arwepidam kõik kulud ja tulud on tões

Kindral Laidoneri nim mitee palub kõiki tema wol walitsuste esimehi, kõiki k raldamiseks kaasa aidanud wõtta wastu komitee ja a tud waewa ja annetuste c daniikudes auskus ja lugu liidide ja langenute laste n tulewikus oma rahwuskan hus!

Kindral Laido kap

Kaitseliidu eskadroni ratsapidu.

Kaitseliitlane raske hüppe sooritamisel.

25. mail s. a. korraldab eskadron S. S. „Kalewi" wäljal ratsapeo.

Kuna malewa eskadron on saatunud majandusliku kulu raskesse seisukorda, tuleb asuda tööle ühisel jõul ja nõul, et pääseda sellest seisukohast. Seepärast eskadroni liikmed, kaitseliitlased, asugem tööle peo eeskawa ettewalmistamisele.

Peol esinewad:

Hüpetes: Triumph, E., Hennings, N., Seedorf, A., Semjonow, P., Otsmann, G., Reimthal, W., Renner, P., Gerretz, G., Freiberg, W.

Woltižeerimises: Triumph, E., Henning, N., Otsmann, O., Rusmann, G., Aljas, W., Gerretz, G., Semjonow, P.

üksikutes numbrites: Hennings, N., Triumph, E., Rusmann, G., Semjonow, P.

Piigitorgetes: Rusmann, G., Seedorf, A., Beekmann, K., Gerretz, G.

„Korjamises": Ehrenberg, B., Otsmann, O., Hennings, N., Triumph, E.

Hüpetes ühes woltižeerimisega: Otsmann, O., Rusmann, G.

Hüpetes kahel hobusel: Triumph, E., Hennings, N.

Sõidus püsti sadulas: Otsmann, O., Gerretz, G., Triumph, E.

Gimkhnas: Seedorf, A., Semjonow, P., Freiberg, W., Simon, A.

Turniiris piikidega: Rosenfeldt, A., Semjonow, P., Seedorf, A. Beekmann, K.

Wehklemine espadronidega: Triumph, E., Otsmann, O., Freiberg, W., Gerretz, G., Ehrenberg, B., Karunga, R., Rosenblatt, F., Aljas, W.

Woltižeerim. riwisadulas: Triumph, E., Hennings, N., Rusmann, G., Otsmann, O.

Reedel, 24. mail, kell 20 — on koolisõpilastele peaproowile sissepääs á 10 senti.

Tartlaste sensatsiooniline wõit Riias.

Riiast, 22. mail. Täna oli jalgpalliwõistlus Tartu jalgpalliklubi ja Riia Wandererst wahel. Wõistlus lõppes tartlaste kasuks 1:0 (poolaeg 0:0).

Esimese wõistluse pidasid tartlased Riias nõrga Uniooni meeskonna wastu ja kaotasid 1:6.

W. s. Sport

wõitis pühade ajal Soomes Tampere Pallwilijaid 5:0 ja Helsingi jalgpalliklubi 3:1. Wiimane wõit on eriti hinnataw, kuna Spordil ei ole seni õnnestunud 11 aasta jooksul, mil nimetatud seltsid traditsioonilisel kohanud, saawutada HJK üle ühtki wõitu.

Täna Kalew — Sport jalgpallis.

TJK karikamängud jatkuwad.

Täna õhtul kohtawad Kadriorus TJK'i wäljal Sport ja Kalew. Matsch peetakse TJK'i karikamängude tõuklis. On oodata põnewat ja wärawarohket mängu. Kalewi innukal esinemisel wõib Spordi wõitmine kujuneda kaunis raskeks.

Järgmises karikamängus kohtawad TJK ja Kalew.

Kes wõidab pühapäewal rändauhinna — prefektuur wõi politseikool.

Pühapäewal on prefektuuri ja politseikooli waheline wõistlus teatejooksus ümber linna. See on niüd lõplik wõistlus rändauhinna omandamiseks. Pika tän. ärimehed panid rändauhinnaks wälja uhke hõbekarika, mille wäärtus 220 krooni. Kaks korda on prefektuuri ja politseikooli meeskonnad selle omandamiseks endid juba wõistlusel pingutanud. Kes niüd pühapäewal karika wõidab — see omandab ta teatejooksu politseikool ja l meeskond. Kes tuleb niüd päew. Kuid niipalju on ju dab — kas prefektuur wõi

Jooksumaa pikkus on jooks kell 11 e. l. „Kalew puiestee — Rannapuiestee sali puiestee — Wabadus takse neljas grupis à 10 me kuigi lõplik rändauhinna o ka tõsiseks eelproowiks järg mis toimub siis kindral J päewa puhul kaitseväe, kai meeskondade wahel samuti poolitähendatud marsruudi

Politsei

Wennad kallaletungid senberg teatas politseile, kallale tunginud wennad M kid. Wennad olewat Rosen Palub neid wastutusele wõ

Tarzanlik olemine üle linna metsawaht Luts, järwe rajoonis ringkäigu, tanduſeit on maha raiutud jämeduſed. Maharaiutud r ehitatud. Onnis magasid Laas, 26 a. w., ja Ilse F sawaht toimetas nad jaos Laas, et tema raiunud pu saada.

Toolilt kukkumine mu toodi rawimisele Anete Au lil püsti seistes maha ku murdnud.

Kasseeris ja wemmeld wig Kütt. Ta oli seisnud res. Saal oli sama mees, kasseerinud, temale kepiga ti selga.

Lehwiw tekk sai saat elutsew Liisa Ahnefer wed jale. Wäljalt tühjalt tull käes lehwiwat tekki, karan kukkunud wankrilt maha ja dunud käeluu. Ahnefer toi

Wõõrastemaja awaliku Kalamaja tän. nr. 6 asu omaniku Emilie Mutso pe sioonі otstarbeks numbritu majas leiti ka awalikke na wiibisid.

Kojamees kadus üürire no teatas politseile, et tem kojamehe Karl Ratassepa k jaomanikule edasiandmiseks. majaomanikule edasi annud dunud.

Wihane naine poisikese tas politseile, et Hõbe tän. on tema 8-aastasele pojale jast lõhki rebinud. — Pro elutsewa Liine Wariku pe prostitutsiooni otstarbeks.

Sõidunõnetused Pirita de Tõrutsele peale mootor nal teel sõitis Marie M E. Teich. — Protokoll sea peale, kes kihutas Kadriorus

Wigastused töö juures rikus sai töö juures wigastu mõõbliiõõstuses wigastas Rudolf Eilmann.

Poisikene omnibuse all. bal jäi omnibuse alla 5-a Poisikene toimetati haiglas oma jõul, kuna wigastus o

Maja lõkkus palitu. ja õhtul Paldiski m. maja jamurga wastu on teraw p binud. Kahju 20 krooni. tutusele wõtta.

Wäikesed juhtumid. nijate kaiuwõt warastati ka Kerjamise pärast wõeti was res Lepik. — Majaoma et tema üürinud oma ma toiduainetekauplusе ruumid on Rea sinna omawolitsei

Wäljaandja Tallinna
Wastutaw toim

Teater ja muusika.

„Estonia" teater.

Täna „Shiselli".

Alandatud hinnad.

Rõõmustawalt elaw osatõõt „Shiselli" wiimasest etendusest on tunnistuseks, et see teos ja ta lawastus „Estoonias" hakkawad huwi äratama järjest laiemates ringkondades. Tänasele etendusele pääseb jällegi alandatud hindadega. Kaastegewad: Wally Kuurman, Boris Blinoff, Elly Kubjas, Mafalda Koit, Klaudia Maldutis, Reinhold Koil j. t. Muusikajuht Raim. Kull.

Homme alandatud hindadega (kr. 1.50—20 s.) Youmansi lõbus tantsoperett „No, no Nanett".

Teatribüroo.

Töölisteatri orkestri ja koori kontserdid Helsingis.

Soe wastuwõtt soomlaste poolt.

Töölisteatri orkester ja koor pühade ajal andsid kaks kontserti Helsingis Työwäentalos. Solistidena esinesid pr. Wichman-Goldschmidt ja hr. A. Tamm.

Soomlased wõtsid wastu mõlemad kontserdid soojalt. Aplaus oli wäga suur ja annetati lilli. Samuti heatahtlikult ja kiitwalt suhtusid Soome lehed kontsertidele. „Suomen Sosialidemokraatti" nr. 134 märgib ära orkestri ja koori wastuwõtu Soome publiku poolt. Sama wõi weel kiitwamalt wõtab sõna sel puhul „Uusi Suomi", tähendades, et kooril on mahe häälematerjal, ilus laulumeel jne., kuna orkester olnud orkestreeritud ühtlusena.

Meelejäätwamate paladena olnud Saare ja Lüdigi à capella laulud.

Lilli annetasid Töölisteatri orkestrile-koorile Koitonsegakoor, töölisnaiskoor ja töölissegakoor.

G. M. Tschernjawskaja nus ballett.

G. M. Tschernjawskaja on lawastanud kuulsa laste-muinasjutu „Imedeokſake" järele 3-aktilise balleti, mis tuleb pühap., 26. mail, Saksa teatri ruumes etendusele.

Kõik kolm akti uues balletis: 1) „Markiisi pawiljoni juures", 2) „Saladuslik kuldpähkel" ja 3) „Printsi kuningriik", on täis klassikilisi tantse.

Muusikaline osa on kokku seatud asjatundja pianisti W. J. Iserowitschi poolt, kes ka ühtlasi orkestrit juhib.

Raadio.

Reedel, 24. mail.

Tallinn. 16—17 grammofonimuusika. — 18.30 päewaudised. — 19.00 hra Stümper: Inglise keele tund. — 19.30 prof. A. Mathiesen: Metsade mõju kliimale (Tartu saatejaamast.). — 20.00 Tallinna konserwatooriumi lõpetajate aktus „Estoonia" kontsertsaalist. — Wahepeal kell 21.00 inf. W. Waher: Esperantokeelne nädalakroonika.

Tartu. 17—18 grammofonimuusika. — 18.30 Tallinna eeskawa.

Berliin. 16.30 kõned. — 17.30 ajaw. kontf. — 19.10 kõned. — 21 kontf. Inglise operetid. — 22.40 sinf. kontsert.

Wiin. 12 muusika. — 17 pealel. kontf. — 18.20 laule. — 19.25 sõnal. — 21.15 kammermuusika. — 22.20 ballaade. — Lõpuks õhtukontsert.

Stokholm ja Motala. 18 grammofon. — 19 noortele. — 19.20 ajaw. muus. — 20 perenaiste tund. — 20.15 Saksa k. — 20.45 kõne India üle. — 21.15 Rootsi muusikat.: Aug. Söderman: „Rootsi rahwal. ja tantse". J. Schönning: Aariaid wiulile ja keelp. (Ernst Törnqwist). Ewald Holmqwist: Kaks miniatüüri keelp. orkestrile. Lars-Erik Larson: „Mängumehe wiimne retk" (Einar Waermö). Tor Aulin: Gotlandi tants. Aug. Söderman: „Ulfasa pulm".

Königswusterhausen. 11.15 Berliin. — 15.30 lastet. — 16 sõnal. — 18 Leipzig. — 19 sõnal. — 21 Berliin.

Langenberg. 11.15 ja 19.30 Kölni eeskawa. — Lõpuks kontf. kuni 1-ni.

London. 11.15 jumalat. — 13 sonaate. — 18.30 kontf. — 16.30 ballaade. — 19.30 kontf. — 22.35 wokaal kontf. — 24 tantsumuusika.

Helsingi ja Lahti. 12.05 kontf. — 18 lastet. — 19.15 põllum. kõne. — 19.45 kontf.: Chopin: Polonees. Micheli: Ninna Nanna; Pimedas öös. Frime: Egiptuse tants; Tütarlaste tants. — 20.10 kuulbem. — 20.45 laule. — 21.20 kontf.: Nagel: Rootsi laule ja tantse. Berg: Öhtulaul. Latan: Marss.

Leningrad. 16.10 lastet. — 17.20 sinf. kontf. — 18 kõned.

Moskwa. 11.10 päewaudised ja kontsert. — 17 pealel. kontf. — 18 raadiol. — 20 kontf.

Riia. 17 kontf. — 18 kõned. — 20 õhtukontf.: operettidest.

Praha. 12.15 grammofon. — 18.30 kontf. — 17.25 kammermuusika. — 18.45 Saksa eeskawa. — 20.05 kontf. — 23.25 tantsumuusika.

(R.-leht.)

Korteripakkumised

Wäike tuba
aia sees, ühele wõi kahele noormehele ära anda Luise tän. 84, krt. 9.

Päikesekülgne, soe
korter
kohe ära anda — 3 suurt tuba ja köök, üür 60 kr. kuus. — Paldiski mnt. 21—1.

Üürile anda
2 suurt tuba ühes köögi tarwitusega, elekter, wann (mööblita) ja möbleer. tuba, elekterwalg.— Wana Kalamaja tän. 33—2.

Kadriorus
üürile anda korter: 4 tuba palkoniga, 85 kr. kuus, Mäekalda tän. 25—1.

Nõmmel
Nurme tän. üürile anda 3-toaline korter, weranda, kõgi ja elektrwalgustusega. Soowikorral ka aastaks. Teat. saab Tallinnas, Narwa mnt. 10—4.

Kaasüüriliseks
lesknaisterahwa juure wõib tulla kindlas teenistuses meesterahwas. Kiwimurru t. 10—1.

Kellel on kahele rahul. naisterahwale suweks üürile anda
üks tuba
jaama lähedal, metsarikkas kohas, Teat. Tatari tän. 9—3.

Möbl. tuba
erasisseküiguga, üürile anda 1—2 härrale. Imanta tän. 13—3.

Meesterahwas wõib tulla
kaasüüriliseks.
Poska tän. 2—14, all.

Ilus korter
kohe üürile anda, kuuüür 60 kr. Wabriku tän. 8-b—3.

Kaasüüriliseks
wõib tulla wiisakas meesterahwas (ühes kostiga). Tellisktwi tän. nr. 17—7, Pelgulinnas.

Hästimöbl., päikesekülg. suur
saal
ja magamisetuba üürile anda 1—2 härrale, erasisseküiguga, elekterwalg. Pikal tän. nr. 29-a—11.

Toiduainetekauplus
ära anda. Soow. sõl. „Kauplus 9570".

Kesklinnas puhas päikesepoolne 4-toaline
korter,
kõgi ja mõnusustega, wahetada 2 toa ja kõgi wastu. Teat. sõl. „Nr. 80".

Töötoa- ja
wastuwõturuumid
ära anda rätsepale ühes õmblejaga; rätsepad wõiwad ka platsi peale kohti saada. Läbi räägida homm. kl. 8—10 Wiru t. 9—15, uks kino „Bi-Ba-Bo" kõrval.

Hea korter —
3 tuba, eestuba ja köök ära anda sellele, kes annab wastu wähemalt 1—2-toalise korteri 2., 3. wõi 4. korrandil. Teat. sõl. „Korter 3".

Kaasüüriliseks
wõib tulla ametiskäia noormees wõi preili üksiku juure S. Juhkentali t. nr. 6—6.

Kaasüüriliseks
wõib tulla ametiskäija naisterahwas. Luteri t. 12—1, sissekäik Israeli tän. poolt.

Toiduainetekauplus
sundmäärustele wastawalt renoweeritud, ära anda. Gildi t. nr. 11.

Mõõbliga tuba,
kõgi tarwitamisega üürile anda Koidula tän. 16—2.

Wäike möbleeritud
tuba
kesklinnas elekterwalg. üksikule rahulisele härrale
wälja üürida
Apteegi tän. nr. 5,—4, 2. korral. Küsida hommikul kl. 11—1 wõi õhtul kl. 6—8.

Ein gut eingeführtes
Agentur-Geschäft
mit erstklassigen Vertretungen und Kunden, ist abreisehalber abzugeben. Näheres: Müüriwahe 31/2, 8—9 abends.

Foto-äri
ära anda ühes elukorteriga. — Jõhwi alew, Rakwere tän. 1.

Kwassimüümiseks
paar kohta lahtise laua jaoks weel ära anda Kadriorus. Ka üleswõtjale ja kaalujale koht saada. Poska tän. 26—7.

Toiduainetekauplus
ühes elukorteriga ära anda — heas käidawas kohas, uuesti remonditud. Küsida Kopli tän. nurgalt, lehekioskist.

Üürile anda 2 hästimõbleeritud
tuba
soowikorral köögiga ja erasisseküiguga. S. Kompassi tän. nr. 2—1, ülemisel korral.

Suur päikesepaisteline, mõõblita
tuba
üürile anda intell. inimestele. W. Brooksmägi 10—3.

Möbl. tuba
anda üürile ühes kõrwaliste mugawustega 1—2 preilile. — Kõleri t. 10—5, hoowimajas, kõnetr. 40-74.

Kaasüüriliselle
omaette tuba ära anda Estonia puiesteel 23—2, hoowist sisseküik, 2. korral.

Üürile anda ilus, 2 aknaga
möbleer. tuba.
Liiwalaia tän. nr. 9—2, paraaduks.

Kaks äriruumi
üürile anda. S. Tartu mnt. nr. 61-E, küsida majaomanikult.

Nõmmel
möbl. korter — 3 tuba, köök, eestuba ja weranda, suweks wälja üürida. Põllu t. 25-a, krt. 2.

Wäike äriruum
odawasti wälja üürida. Suur Tartu mnt. 42, juukselõikuseärist.

Kesklinnas üürile anda kaks
mööblita tuba,
erasisset., wõib kõgi ja wanni tarwitamisega. S. Karja tän. 4—16.

Ära anda ilusa wäljawaatega omaette, päikesepaisteline
korter
— 4 tuba, köök, Toompeal, lepingu järgi 60 kr. kuu, ettemaksuga, osa remonti; elekter ja teis. kulud wälja maksa, 80 kr., põrand 20—22 r.-sülda. (Telefoni nr. tähendage!). — Soowid sõl. „80 kr. nõus".

Korteriotsimised

Lasteta abielupaar wajab 2—3-toalist
korterit
Wõimalik tasuda remondikulud wõi üür ette maksa. Pakk. sõl. „Korter 9124".

Otsitakse 4—6-toalist
korterit
wõib tarwiduse korral ka wastu saada 3-toalise, kesklinna lähedal, päikesepoolne. Teat. saata sõl. „Ajakohane 9220".

Üksik naisterahwas soowib
korterit
— 1 tuba pliidiga wõi waheseinaga, nüüd wõi edaspidi; wõib mõne kuu üüri ette maksa. Palub teat. hinna ärätähendamisega kuni esmasp. sõl. „Waikne üüriline".

Korterit,
2—3 tuba, wanniga, otsib lasteta abielupaar. Teat. Suur Kloostri tän. 16, büroo juhatajale (kl. 5—8 õht.) wõi tel. 10-54 (samal ajal).

Üksik härra soowib
möbl. tuba
wõi wäikest korterit. Hind kuni 35 kr. kuus. — Pakk. sõl. „Nr. 12345".

Waikne perekond, warandusega riigiteenija, wajab
korterit
2—3 toa ja kõgiga. Teatada sõl. „Korralik maksja 9241".

Üksik härra wajab kohe erasisseküiguga
möbleer. tuba
ühese kõgi tarwitusega. — Pakk. ühes hinnaga sõl. „Nr. 9243".

Waja suweks
Hiiu-Kiwimäel
üke perekonna
suwilat
wõimalikult mööbliga, wähemalt 4 tuba, weranda ja kõrwalruumid, soowitaw autokuuriga.
Inf. B. Urban, Estonia p. nr. 25, kõnetraat 16—12 ja 28—45.

Korterit
2—3 toa ja kõgiga, tarwis. Pakk. sõl. „318".

Nehu soowib
kaasüüriliseks
üksiku naisterahwa wõi abielupaari juure. Teat. sõl. „Kaasüüriline 36".

Waikne neiu soowib wäikest
korterit
wõi tuba kõgi tarwitusega. — Teat. sõl. „Waikne 30".

Korralik, intell., lasteta abielupaar
wajab 2—3-toal. korterit
linna wõi linna lähedal, kohe wõi 1. juunist. Pakkum. sõl. „Ärimees".

Kellel on ära anda
toiduainetekauplus
ühes elukorteriga. Teat. kirjal. sõl. „Pood nr. 200".

3-liikmel. perekond wajab päikesepaistelist
korterit
2 tuba kõgiga, soowitaw puumajja alumisele korrale. Soowikorral maksan ette mõne kuu üüri. Teat. Toom-Kooli tän. nr. 3—1.

Kes soowib lähemal ajal üle anda
leiwaküpsetamisetöötoa
ühes kõrwalruumidega. Soowitaw elukorteriga. Teat. sõl. „Leiwaahi".

Korterit
wajab kindlas ametis, lasteta abielupaar, nüüd wõi 1. juunist. Ettemaks wõimalik. Teat. sõl. „Korralik 1—3 toaga".

Kindlas ametis preili otsib wäikest
möbl. tuba
erasisseküiguga, mitte kaugel Balti waksalist ja mitte kallist. Palun teat. sõl. „Balti tuba".

3 suuremast wõi 4—5 wäiksemast toast koosnewat
korterit
otsib 1. juuliks 2-liikm. perekond (50-a. mees ja 40-a. naine). Dr. L. Hold, W. Pärnu mnt. 20—4. — Haigeid kodus wastu ei wõta. Üürihinna palun teatada.

Korralik proua otsib wäiksemat
korterit,
ettemaks wõimalik. Teat. sõl. „Wõimalik".

Nõmmele
wõi ümbrusse waja tuba wõi werandat suweks. Pakkum. sõl. „Kw. nr. 9375".

Wäike perekond wajab 3—4—5-toalist
korterit.
Pakk. sõl. „Elekterwalgustus".

2 kindlas ametis noormeest otsiwad 1—2-toalist
korterit
wõi omaette suuremat tuba. Teat. kirjal. sõl. „Korralikud 9232".

Soowin 1—2-toalist
korterit
wõi mööblita, erasisseküiguga tuba, wõib olla ka Järwel wõi Nõmmel. Teat. sõl. „Ühes hinnaga".

Kindlas ametis abielupaar soowib
korterit
1-, 2- wõi 3-toalist, 2. wõi 3. linnajaokku. Teat. sõl. „444".

Waja kesklinnas 3—5-toalist
korterit.
Pakk. sõl. „Advokaadi korter".

Korralik neiu soowib
kaasüüriliseks
wanema naisterahwa juure. Teat. sõl. „Waikne 200".

Kindlas ametis neiu soowib omaette ühetoalist
korterit
wõi mööblita tuba. Teat. sõl. „Nr. 115".

Korralik poissmees wajab omaette 1-toalist
korterit
wõib ka olla waheseinaga. Palun teat. ühes kuuüüri suurusega sõl. „A. G.".

1-toal. korter
2. linnajaos wahetada 1—2-toal. wastu. Teat. saab kella 7—9 õhtul ja 10—11 homm. Falkpargi tän. nr. 22—4.

Proua kahe tütrega otsib suweks maale, mere, järwe wõi jõe ligidale, ilusasse ümbrusesse
tuba
wõi wäikest korterit, kostiga wõi ilma. Aadr. pal. kiires korras teatada sõl. „3 suwitajat".

Lasteta abielupaar soowib 1—2-toalist
korterit.
Teat. ühes hinnaga sõl. ülikut. 729 ettenäitajale.

Soowin Nõmmele
1—2-toalist korterit wõi awarat tuba kõgi tarwitusega kuuwiisi üürida wõi Tallinna wäiksemat möbleeritud tuba korteri wastu Nõmmel elamise piirides wahetada. Teat. sõl. „Suwitaja".

Lasteta abielupaar wajab 1—2-toalist
korterit.
Teat. sõl. „9563".

Kaasüüriliseks
wõi omaette wäikest möbl. tuba soowib üksik, keskeal., waikne meesterahwas. Wast. sõl. „E. L. W.".

Noormees otsib wäikest, erasisseküiguga
tuba
wõi korterit, elektriga, wõib olla kelder, soowitawam pööning, linna sees. Teat. sõl. „Noormees A. E."

Soowin
korterit,
1-toalist wõi tuba kõgi tarwituseg, ilma mööblita, Nõmmel wõi linnas, wiimases soowitawam. Kirjad sõl. „Kiire 10".

Wajatakse jõudalinna 1—2—3-toalist
kontoriruumi
ja 5—6-toalist
kortert.
Teatada sõl. „24. V. 29".

Soowitakse kohe üürida wäiksemat
kuiwa ruumi
mõneks kuuks, mööbli alahoidmiseks. Teat. sõl. „Ruum nr. 10".

Otsin
Piritale
suweks möbleeritud tuba. Pakk. ühes hinnaga sõl. „Tuba Pirital".

Lasteta abielupaar soowib wäikest
korterit,
Wõib ka Nõmmele. Soowikorral aastaüüri ettemaks. Teat. sõl. „E. ü."

Tarwis 1—2-toalist
korterit
Pakk. sõl. „Nr. 9649".

Intell. perekond wajab 5-toal.
korterit
Wast. a.-s. „Odor", Kiwimurru tän. 2.

Ametisk. preili soowib 1. juun.
Nõmmele möbl. tuba
erasisset. Pakk. sõl. ühes hinnaga „L. T. — 131".

Waja korterit,
3—4-toalist, kesklinna lähedal. Pakk. sõl. „70 kr."

3-toalist wõi suuremat
korterit
wajab kõrg. haridusega soliidne härra. Teat. sõl. „Nr. 9619".

Puhtas ametis noormees soowib wäikest, omaette
tuba
wõi wäikest korterit, üüri ettemaksuga. Pakk. sõl. „Rahuline, puhius 12".

Kindla teenistusega abielupaar wajab omaette
tuba
kõgi tarwituseg. Teat. sõl. „2500".

Kraawitöölised!

25. mail algawad Uruste magistraali kaewamise tööd. Ilmuda Pärnu kaudu, Audru kirikumõisa. Küsida tööjuhatajat Määrseppa.

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Erasеaduse § 36 märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Wilhelm Hansu p. Mauritz ja tema abielunaine Julie Jaani tr. Mauritz, sündinud Reinek, kes elawad Otepää alewis, Turg nr. 1, Otepää notari K. Waldson'i juures 6. detsembril 1928. a. reg. nr. 35 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Erasеaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 30. aprillil 1929. a., nr. 506 — III.
Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretäri k. t. (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Erasеaduse § 36 märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Jakob Pritsu p. Tallmeister ja tema abikaasa Liine Jaani tr. Tallmeister, sünd. Kilk, kes elawad Tartu maak., Kastre-Wõnnu wallas, Kure talus, on Tartu notari J. Kallas'e juures 21. jaanuaril 1929. a. reg. nr. 465 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Erasеaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 30. aprillil 1929. a., nr. 561 — III.
Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretäri k. t. (allkiri).

Kuulutus.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond kutsub Tsiw. Kpd. sead. §§ 2081—2084 põhjal Marie Sofronow'i palwel sellega üles sõda isikut, kelle käes peaks olema pantkiri 20.000 rubla suuruses, kinnitatud 6. oktoobril 1917. a. Aleksander Peetri p. Rootsi kasuks, misjugune pantkiri blanko pealkirjaga on üle läinud paluja mehe Aleksander Peetri p. Sofronow'i omandusеks, Eesti Kisjastusühisusele „Ühiselu" kuuluwatele kinniswaradele Tallinna I linna hüpoteegiringkonnas kinnistus nr. nr. 34 ja 35 all, ühtlasi ka kõiki neid isikuid, kellel mingisugusеid õigusi, nõudmisi ja waidlusi oleks eelpoolmõõdetud pantkirja kadunuks ja maksituks tunnistamise wastu, neid üles andma kuue kuu jooksul kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas" arwatud, hoiatusega, et nende mitteilmumisel ja obligatsiooni mitteettepanemisel kuulutuse tähtajal kõik õigused, nõudmised ja waidlused maksmusetuks tunnistatakse, obligatsioon kadunuks ja maksituks loetakse ja palujale Marie Sofronow'ile õigus antakse wõla kustutamist nõuda kinnistusjaoskonnas.

Tallinnas, 10. mail 1929. a. Nr. 838 — 1929. a.
Rahukogu abiesimees (allkiri).
Abisekretär (allkiri).

Kuulutus.

Wiljandi-Pärnu rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Johan Hendriku p. Kiin'i woliniku wann. adw. abi Martin Kaps'i palwel, et 10. aprillil 1929. a. on rahukogu määranud awaliku kuulutuse teel üles kutsuda kõiki neid isikuid, kellel on õigusi, nõudmisi wõi waidlusi Pärnumaal, Woltweti wallas asuwa Woltweti mõisale alluwa wakumaa talukoha Tammessaare Johan nr. 27, kinn. nr. 1010 peale 27. oktoobril 1886. a. ingrossеeritud kahe obligatsiooni kohta, kumbki 1100 rbl. summas O. von Stryki kasuks, neid oma õigusi, nõudmisi ja waidlusi Wiljandi-Pärnu rahukogule kuue kuu jooksul, arwates selle kuulutuse „Riigi Teatajas" ilmumise päewast peale, üles andma ja obligatsioone ette näitama, hoiatusega, et wastasel korral need obligatsioonid hätwinenuks arwatakse, wõlg nende järele tasituks loetakse ja palujale õigus antakse nende obligatsioonide kustutamist Wiljandi-Pärnu kinnistusjsk. raamatutest nõuda ilma obligatsioonide ejitamata ja nende omaniku nõusolekuta.

Wiljandis, 7. mail 1929. a. Nr. 267. H. akt nr. 267 — 29. a.
Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretär (allkiri).

Kuulutus.

Wiljandi-Pärnu rahuk. tsiwiilosakond kuulutab Jaan Prituki'i wol. eraadw. H. Soo palwel, et 6. märtsil 1929. a. on rahukogu määranud obligatsiooni 15.000 rubla suur, kinnistatud Jaan Printsile kuuluwa Hallinga mõisa all olewa karjamõisa „Parris" Lit. C, kinnistu nr 1719 peale 6. märtsil 1914. a. nr. 404 all Johan Tambergi blanco pealkirjaga, misjuguse wõla eest ühtlasi wastutawad ka „Parrise" karjamõisast lahutatud maatükid, kinnistu nr. nr. 2012—2023 ja 2060—2063, mis kuuluwad Jüri Luur'ile, Ado Metsaots'ale, Andres Strabele, Jaan Lauerile, Mihkel Steinbergile, Aliide Lauerile, Matwei Kõrwitsale, Mihkel Rosensteinile, Aleksander Annuswerile, Mihkel Kleinile, Miina Metsaotsale, Maria Annuswerile, Johan Tõrwale, Julius Leppikusele ja Julius Saartile, tunnistada hätwinenuks ja obligatsiooni wõlg tasituks ja palujatele õigus anda obligatsiooni wõla kustutamist nõuda kinnistusjaoskonnast ilma obligatsiooni ettepanemata ja omaniku nõusolekuta.

Wiljandis, 7. aprillil 1929. a. Nr. 54. H. akt nr. 54 — 29. a.
Rahukogu esimees (allkiri).
Abisekretär (allkiri).

Kõige uuem. võimalustega sisseseatud
TRÜKIKODA
Kõige suuremad ja täielikumad rotatsioonmasinad, kiirpressid ja ladumasinad. Kõige mitmekesisem trükitäht. valik
Tsinkograafia
Litograafia
Offsettrükk
Köitekoda
T. E. K.-ü. „PÄEVALEHT"
Kõige suurem graafikatööstus Eestis.

Müüakse

Müüa hästihoitud
„Essex-" kupee
Näha Aia tän. 2, garaažis.

Müüa meesterahwa
jalgratas
(firma Naumann), wähe tarwitatud, hind 90 kr. Narwa mnt. 23—5. Näha kl. 6—8 õhtul.

Maatöötwanker
müüa Raja tän. nr. 15—1 (Mustamäe all), Nõmmel.

Müüa wärskelt lüpsma tulnud
lehm
ja tööhobune Majaka tän. nr. 14—1.

Omaniku surma puhul kohe müüa pealinna serwal, ilusas kohas puust
elumaja
kõrwalhoonetega ja pikaajalise linnarendim.-ala, 8 dess. suur, edasiandmisega. Teat. saab igal ajal Lubja tän. nr. 7, limonaaditeh., hra Tambergilt.

Korras tuule- ja õlimootorijõuline
weski
ühes wiljapuude ja aiamaaga rendile anda. Asub suure tee ääres, 2 klm. Kaarepere jaamast. Aadress: Kaarepere postiag. R. Toru.

Hea uus meesterahwa
jalgratas
odawasti müüa Küti tän. nr. 13—2 (toiduainetekauplusеs).

Lüpsilehmad
müüa Wilmsi tän. nr. 23.

Müüakse weel mõned
noored õunapuud.
Kadaka teel nr. 2.

Müüa 2 rattaga
käsikäru,
Türgi diiwan, tugitool, raudwoodi wedrumadratsiga, Tõnismägi 18, keldris, kauplusеs.

Suur ilus
kummipuu
odawasti müüa Puuwilja tän. 5—7.

Wäike maja
maaga ja tallirruumidega müüa Lasnamäel, Wõidujooksu tän. 9—1.

400 r.-.s head maad
juurewiljaaiaks, rendile anda Magasini tän. 3—3, kodus kuni kl. 11 e. l. ja kl. 4 alates p. l.

Platwormwanker,
põiduwoorimehe kuub ja Inglise hob.-riistad müüa. S. Pärnu mnt. nr. 68, hoovis.

Haapsalus
ilus wäike maja müüa. Küsida Tallinnas S. Tartu mnt. nr. 6, riidewärwitööstusest „Karu".

Pliidipuid,
kuiwi, kast kojutoomisega 9 kr., müüa Kopli tän nr. 5, telef. 24-65. Firma J. Paul ja H. R. Riese.

Müüa headel tingimustel
ehitusekrunt
Järwel, jaama läbed., ja maja Nõmmel, ühes 100 r.-s. päriskrundiga. Teat. saab Nõmmel, S. Pärnu mnt. 83, lihapoest.

K.-m. E. Waldt,
— Nunne tän. 3. —
Kohale jõudnud:
head walged taldrikud — 16—22—23—25 s. tk.,
alustassid — 10—15—20 s. tk.,
krussid — 20—25 s. tk.,
satskausid — 2—2.75 kr. sats,
üksikud salatis- ja piimakausid— 15—25—35—50—65—100 s. tk.,
napsi-, õlle- ja teeklaasid — 13—15—18 s. tk.,
piimakannud — 75—85—125 s. tk.,
nikkelpeadega noad-kahwlid — 45—50 s. paar,
alumiinkeedupotid — 1.25 kr. peale,
emailkeedupotid — 1 kr. peale.
emailweeämbrid, head, — 1.35—1.50—1.65—2 kr. tk.,
ja palju muid kaupu odawate hindadega.
Suwitajaile soodus ostukoht.

Müüa Tarabella tän. nr. 20, surnud Jüri Stenmann'i
wäike maja
krundiga.

Müüa
meester. ülikond,
ja ülikonnariiet Narwa mnt. nr. 61—3.

Rutuliselt odawasti müüa
ilus, gobelääniga kaetud Türgi diiwan, suur ärikapp, puhwet, söögilaud, pildid, raamid, raamatud, noodid, nahast kott ja palju muud. Malmi tän. nr. 5—10, Kopli tän. nurgal.

Poelett ja riiulid
odawasti müüa. Kana t. 12—1.

Müüa
tahwelklawer,
diiwan, laud, puhwet, kirjutuslaud, õmblusmasina jalg ja lamparmatuur ja p. t. asju. Wiru tän. nr. 4—4, waadata kella 10—12 ja 5—7.

Juhuslikult müüa harulda daselt hea
prismabinokkel
«Zeiss», 1/8 hinna eest.
Wene tän. 1—9.

2 woolumõõtjat,
220 wolti, 3 amp. ja 3×10 amp..
müüa.
Estonia puiesteel nr. 6, eineluua kontor; kella 11—1 e. l.

Heinu
müüa. Waksali puiesteel nr. 2, küsida kojamehelt.

Müüa prungitud
jääkapp.
Järele küsida Rannawärawa puiesteel 11—2.

Müüa
uus söögitoasissesead
must tammepuu, ühes nahast diiwaniga ja wäärtusliku serwiisiga, hind kr. 480 kr. Wilmsi t. nr. 18—8, teisel korral.

Lastewankrid
(kärud) ja tõukerattad müüa. Laulupeo tän. 9—7, igal ajal.

400 r.-s.
rendikrunt
ilus. kohal, edasi anda, Rahumäe jaamast 3 min. tee. Soow. sõl. „10×60".

Müüa
prungit., korras riietes- ja pesukapid, kirjutuslauad, marmorpesulauad, kiik- ja teisi toole, söögituba (Lutheri töö, hele kask) ja palju muud. Uus tän. nr. 5, mööblikauplus.

2 mut
jalgratast
odawasti müüa — naister. ja meester. — Maakri tän. 11, pealsetöötajas.

Wäike maja
aiaga müüa, keskinna lähedal. Soowid sõl. „Wäike maja".

Müüa
krunt,
4—500 r.-s., Tartu mnt. läheduses. Soowid Kiwimurru 2, aktsiaselts.

Auto
müüa, 5-istmel., Näha wõib igap. aimult kl. 9—10 ja 20—22 Koidu tän. 62—31.

Hobused
müüa Wana Wiru tän. 15—4.

Rahakapp
ja palju muid mööbleid müüa Ilmel tän. 5, mööblikaupluses.

Tammepuust
saalimõõbel
odawasti müüa S. Patarei t. 15—2.

Oru Linnamäel
(Rääga postiag.), hästi käidawas kohas, omaniku elumuutmise pärast müüa ilus, täielikult korras maja, wähese kaubaga. Kaupa teeb maja omanik.

Ostetakse

Soowin osta pruugitud
lapsewankrit
Teat. ühes hinn. sõl. „Wanker 2".

Soowin osta heas seisukorras
korwmõõbli
(pilliroost). Teat. sõl. „Korwmõõbel".

Juukselõikuseäri
soowin osta Tallinnas wõi alewis. — Teat. sõl. „Rutuline 8434".

Antiik
malelauda
suuremat, soowin osta. Teatada sõl. „Male".

Kanaarialindu
(emast) soowin osta. Pakkum. ühes hinna ülesandmisega saata Gonsiori tän. 9—2.

Ostan,
hinnaga wäljaspool wõistlust
briljante, kulda,
hõbedat ja waipu. Wene t. 4, kl. 8½—5

Kadunud

Kaotasin 30 krooni
2 tuhandelist ja 10 sajalist, kõik ajalehe sees pakis. Palun pisarsilmil ausat leidjat waewataju eest ära tuua Liiwalaia t. 15—8. Waese inimese wiimane raha!

Pruun
wäike koer
sadama piirkonnas kadunud. — Palun ära tuua Wana Kalamaja tän. 27—6.

Seda ausat inimest
kes leidis paki kahe kirju riidetükiga, mis kaotatud teel W. Karja tän. kuni Teisenrothi kaupl. (Wiru tän.), palun sõnamest selle ära tuua Liiwalaia tän. nr. 34-b—7, õmbleja kätte, wõi teat., kust wõib saada kätte. Waew tasutakse.

Raha kaotatud
22./23. mail — 50 krooni. Palun wäga ausat leidjat wiia leinbüroosse, seadusl. protsenti endale jättes.

Kaotatud naisterahwa
wiltkübar,
minnes Rackojapl. Niguliste t. „Päewaleheni", ausat leidjat palutakse teatada. Septembri t. 9—9.

Kaotatud reedel, 17. mail, Rackojaplatsilt Wiruwärawateni minnes walge siidist
lapsemüts
Ausat leidjat palut ära tuua W. Kompassi tän. 9—9.

„Päevalehe"
tellimisi ja kuulutusi wõetakse wastu Muhus, Hellamaa wallamajas.

Leitud

Autokummi
leitud Raudalu maanteelt. — Kätte saab Raudalu mnt., „Traani" poest.

Meriwälja poodi on tulnud noor
hundikoera
kuusikas, kuit omanik ta kuulutuse- ja tööpikulu eest wõib saada kätte seitsme päewa jooksul, wastasel korral omandan koera.

Leitud 1. mail Rahumäe jaama ümbruses naisterahwa
lauda-ussõrmus.
Kätte wõib saada kuulutusekulude tasumisel Lembitu t. 25—1.

Wäike, must, emane
toakoer
tulnud S. Tatari t. 48-b—6. Samas wäike reepinrscher müüa

Mitmesugust

Soowitakse üüriba
kirjutusmasinat
Pakk. ühes tingimustega: Russ, Warbola p.-ag.

Neidu,
kes 20. sõp. Estonias „Giselle" 2. waat. ajal istus toolil 285 (põrandal), palun jätta oma aadress sõl. „284".

Haru'dane juhus.
Ameerika ühisriikidesse elamaasumise wiisumi saamise eesõigus kohe ära anda elumuudatuse pärast. Lähem. teateid ja soowiawald. saata Kloostri p.-ag., postkast 13.

Intelligent noormees soowib
tutwust
samasug., intell. daamidega, kes on warand. kindlustatud.— Kirjad olgu waruštat. päewapildiga ja lühik. elulookirjeldusega. Kirj. sõl. „Ekstrawagantne N."

Hea pianiino
üürile anda. Näha kl. 4—6 Süda tän. 9—8.

Soowitakse ajakohase tasu eest
last kaswatada
wõita lastearmastajaste, waikseste, korralikku perekonda, ka maal suwituse wõimalus. Teat. sõl. „Sõbralik kodu".

Hiromant.
kuulutab ette kuulsa õpetlase prof. Koshuhowski meetodi järele. Igap. kl. 8 homm. kuni kl. 6 õht. **Heeringa tän. 15-a, krt. 12;** ka pühapäewiti.

Hiromant
räägib haruldaselt õieti tulewikku. Otsustab saatust käest, kaartidest ja päewapildist. — **Gildi t. 10—2 (hoowimajas).** Wastuwõtt kl. 9—7, ka pühapäewiti.

Wõtan enda peale
rottide ja hiirte
häwitamise.
Maakri tän. 8—2, R. Treder.

Otsin rahamehi-eraisikuid,
kes diskonteerikiid hea % kindlaid äriwekseid. Teat. postkast 377.

Hiromant,
paljudele tuntud ja õigusi rääkinud, enne Jõe ja Tolli tän., nüüd Kadriorus, Weizenbergi tän. 39—2, sissekäik hoowiwärawast.

Kuulutus.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond kutsub Tsiw. Kpd. sead. §§ 2081—2084 põhjal Ludmilla Beljajew'i palwel sellega üles sõda isikut, kelle käes peaks olema obligatsioon 50.000 rubla suuruses summas, kinnitatud 8. detsembril 1910. a. Tooni Põllupanga kasuks, Tallinna II alewi hüpoteegi ringkonnas kinnistus nr. 2315 all asuwa ja Ludmilla Beljajew'i päralt olewa kinniswara peale, ühtlasi ka kõiki neid isikuid, kellel mingisugusеid õigusi, nõudmisi ja waidlusi oleks eelpool tähendatud obligatsiooni kadunuks ja maksituks tunnistamise wastu, neid üles andma kuue kuu jooksul, kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas" arwatud, hoiatusega, et nende mitteülesandmisel ja obligatsiooni mitteettepanemisel kuulutuse tähtajal kõik õigused, nõudmised ja waidlused maksmusetuks tunnistatakse, obligatsioon kadunuks ja maksituks loetakse ja palujale Ludmilla Beljajew'ile õigus antakse wõla kustutamist nõuda kinnistusjaoskonnas.

Tallinnas, 10. mail 1929. a. Nr. 813 — 1929. a.
Rahukogu abiesimees (allkiri).
Abisekretär (allkiri).

Kuulutus.

Rakwere-Paide rahukogu kuulutab Tsiw. kohtupid. sead. § 726 põhjal, et tähendatud rahukogu oma kinnisel kohtuistungil 29. aprillil 1929. a. Eduard Mäll'i nõude asjas Liidia Mäll'i wastu abielulahutamise pärast otsustas tagaselja: nõudmise rahuldamiseks lahutada abielu sead. § 23 põhjal Eduard Karli p. Mäll'i ja Liidia Aleksandri t. Mäll'i wahel 18. jaanuaril 1921. a. Nõukogude Wenemaal Gatschinas sõlmitud ja registreeritud abielu.

Rakweres, 8. mail 1929. a.
Rahukoge alaline liige: (allkiri.)
Sekretär: (allkiri.)

Töötsimised

Pasfija
soowib teenistust. homm. enne kl. 9 wõi päewal peale kl. 8, omab hea soowituse. Pal. tulla läbi rääkima kl. 11—1 Maakri tän. 20—4.

Wilunud
ettekandja
soowib kohta, heade tunnistustega. Pal. teat. sst. „Ettekandja".

Wanem, lastearmastaja
teenija
soowib kohta; keedab hästi, tunneb iseseiswalt kõiki majatöid, omab isikliku soowituse. Palub teat. sst. „50×50".

Oirk neiu
soowib kohta tuppa, oskab õmmelda, wõib ka üksiteenijaks olla. Lai tän. 28—1.

Suuremate
laste juure
suweks soowib preili, pooleks wõi terweks päewaks. Teatada sst. kuni 30. skp. „Tunniandja-Fröblerin".

Wilunud
kraawikaewaja,
(saarlane) otsib kraawitööd. Wõib enda peale wõtta ka suuremaid töid ja tööjuhatusi. — Kaub. S. Kompassi t. 38—25

Wanem
ehitustööline
teeb igasugu remonttöid, wõtab ka wäikesema maja ehituse enda peale. Tulla pärast kl. 7 õhtl. Uus Kalamaja tän. 27—7.

Palun kohta
laste juure wõi kõigile tubastele töödele, teen käsitöid, wõin ka õmmelda, on kohased tunnistused. W. Pääsukese tän. 1—4.

Noor, wirk
Hiiuneiu
soowib kohta laste juure wõi perenaiseabiks, linna wõi maale. Teat. sst. „16".

Soowin kohta
üksiteenijaks
oskan teha kõiki majas ettetulewaid töid, olen keskealine, waikne ja kodune. Teat. sst. „Maria".

Noor inglanna
otsib suwekohta. Pakk kirjal. sst. „333".

Noor neiu otsib kohta
rätsepa käealuseks
Teat. Allika tän. 5—20.

Teadaanne.
Teaten, et wõtan wastu kõiksugu meester. pesutöid: päewasärke, pükse, supelmantleid, pidshamasid jne. Samasse waja tublit õpilast. Tallinnas, Uue Maailma tän. 6—10.

Barlt. Wene preili
tunneb hästi muusikat, räägib Eesti, Prantsuse ja Saksa keelt, otsib kohta laste juure, ärasõiduks. Teat. sst. „Muusika".

Intell. preili
soowib kohta laste juure, omab keskkooli haridust, walitseb keeli ja tunneb weidi muusikat. Soowitaw oleks koht wäljaspool Tallinna. Pakk. sst. „Soowitaw".

Wanem, truu naisterahwas soowib suweks
korteriholdjaks
räägib kolme kohal. keelt. Tina tän. 8—7.

Saksa keelt rääkija neiu otsib kohta laste juure wõi
perenaiseabiks
Tunnistus olemas. Wõib ka ärasõiduks. Teat. sst. „25+25" wõi Wambola tän. 5—9.

Korralik
passija
soowib kohta, kas äri- wõi kinokraamijaks, omab isikliku soowituse sakste poolt. Teat. S. Tartu mnt. 24—8.

Prouad!
Wõimaldage wilunud netule üksiteenijakoht. Teat. kirjal. sst. „181".

Wanem haritud daam,
kes walitseb Saksa ja Wene k., otsib kohta laste juure, peren.-abiliseks wõi üksiku härra juure majapidajaks. — Teat. sst. „E. K. 9249".

Keskealine
naisterahwas
Hiiumaalt palub anda teenistuse, soowitaw laste juure, wõib ka ärasõiduks. Kirjal. sst. „Ustaw 3, 0," wõi isikl. Toompuiestee 11—6.

Wanem naisterahwas otsib kohta
koduhoidjaks
soowikorral wõib ka keeta, omab tunnistused ja isikl. soowitused. Koidu tän. 26—3.

Korralik wanem
naisterahwas
otsib kergemat teenistust wõi laste juure. Teat. sst. „9289".

Juukselõikaja-neiu
soowib kohta, ühtlasi ka kaasüürilisena üksiku juure. Kirjad saata sst. „000 lootus".

Teeme majade ja tubade
remonditöid
üksk. missuguseid, kas wärwi-, krohwi- wõi puutööd. Töö korralik. Soow. südalinna ümbruses. Teat. sst. „K.F. 2+2"

Wanem tümnit
otsib ehitusetööd, wõib enda peale wõtta töid. Pakkum. sst. „Ustaw ka".

21-a. wiisakas neiu soowib
üksiteenijaks
Osk. keeta, wõib käia oma korteristi. Pakkum. kirj. sst. „Noor teenija".

Wanem õmbleja
soowib päewiti majja tööle, wõtab kiresti ja iseseiswalt.— Koidu (Allmani) tän. 27—8.

Katusteparandaja
wõtab odawate hindadega teha ja parandada plekk-, kiwi- ja pappkatuseid. Töö korralik ja odaw. — Lurheri tän. 18—8, A. Fritdolin.

24-a. tubli neiu
palub anda ming. päewast tööd, on rahul kõigega, wõib ka olla teenistus. Teat. sst. „Ainus soow".

Neiu palub
riikaid härrasid soowitada tööd wõi toetada weidi rahaliselt kuni tööjaamiseni. Teat. sst. „Tööta neiu".

Korralik, tugew
noormees
soowib teenistust üksküik mis alal, on rahul iga tööga. — Teat. sst. „Korralik noormees 17".

Keskealine naisterahwas palub
teenistust
linna wõi maale, enne teeninud, omab tunnistuse. Teat. sst. „K. R. 555".

22-a., aus, korralik, 8 kl. haridusega neiu
soowib
mingit teenistust, üksk. millisel alal. Teat. sst. „Kõigega rahul".

Wanem
Saksa teenija
soowib kohta wäikes. perekonda, soowitaw oleks sinna, kus proua ise ameris käib, olen lastearmastaja, keedan iseseiswalt, on tunnistused. Pal. teatada sst. „Kindel koht".

Keskealine
naisterahwas
soowib kohta restoraani pesupesijaks wõi päewiti perekondadesse pesema, wõrab ka kodus pesu pesta. Teat. sst. „9415"

Wanem, heast perekonnast
naisterahwas
soowib kohta, wäikes. perekonda, üksiku intell. härra wõi laste juure. Mõistab majapidamist, oskab õmmelda, walitseb Eesti ja Wene keelt. Nõus ärasõiduks. On soowitus. Aadr.: Tartu, Kastani tän. 78—2, H. N.

üksiteenijaks
soowib aus neiu, oskab keeta, on tunnistus. Teat. sst. „25×25".

Aus saareneiu
soowib kohta linna wõi maale, armastab lapsi. — Kirj. sst. „Paula".

Tugew, töökarmastaja
naister.
otsib tööd ehituste juure, tunneb oma tööd. Teat. Koidu t. 11—5, H. J.

Keskealine
aus teenija
palub teenistust wäikes. perekonda, armastab lapsi, wõib käia oma korteristi. W. Ameerika tän. 39-a—1.

Pesutöö
wastuwõtmine, härrade ja daamide pesu, pilu ja isik.-isak — 7 senti mtr., nööpaugud mastnal (10 nööpauku 9 senti). — Ombluse- ja tikandusateljee, Wiru tän. 9—15, kino „Bi-Ba-Bo" kõrwal uks.

Keskealine
neiu soowib kohta
suuremasse perekonda, mitte lapse järelewaatajaks, oskab iseseiswalt hästi keeta, omab tunnistused. Soowitaw oleks keermisekoht. Pakk. kirjal. sst. „N. H. 9274".

Bilanssiwõimeline
raamatupidaja
otsib teenistust. Wõtab enda peale raamatute sissefeadmist ja pidamist odawa tasu eest.— Teat. sst. „Raamatupidaja 14"

Wilunud keetja
soowib kohta üksteenijaks, on suuremas asutuses töötanud, on head tunnistused ja isikl. soowitusi, nõus sõitma prowinsi. Kirjad sst. „200 M."

Wilunud
õmbleja
soowib meester- wõi naister.-rätsepa tööle (wõi laagritööle). Septembri tän. 4—7.

Keskealine
saareneiu
soowib maale perenaiseks, tunneb igasugust talutööd ja karjakaswatust. Kaub. 24. ja 25. mail Koidu tän. 30—13.

Neiu
soowib tööd, kas aeda wõi majateenijaks, wõib olla ka wäljaspool Tallinna. Teatada sst. „Tööline 9387".

Esimesejärgu trio
otsib kohta Tallinnasse wõi ärasõiduks. Teat. sst. „Wiiulimängija".

Aus, korralik, wanem naisterahwas soowib
passikohta
wõi wäikes. perekonda, wõib ka päewiti töötada, keedab iseseiswalt, omab tunnistused ja isikl. soowitusi; tunneb kõiki majatöid. Pakk. sst. „L. S."

Noor neiu
palub kohta ettekandjaks wõi toatõlkukuks pansioni, räägib keeli, on ka nõus ära sõitma. Pakk. sst. „Ettekandja".

Aus neiu
soowib teenistusekohta, näit.: üksiteenijaks; armastab lapsi, mõistab weidi keeta, wõib ka wälja sõita. Pal. teatada sst. „Sa".

Keskealine neiu soowib kohta
üksiteenijaks
wõi muud tööd. Kordese tän. 9—5.

Kuupalk sellele,
kes soowitab tugewale, korraliselle noormehele mingi koha laewale. Teat. sst. kwiit. nr. 9544 ettenäitajale.

Noor, wiisakas
Hiiumaa neiu
palub sõdamest teenistust lihtsamasse perekonda. — Kirjad Wana Kalamaja tän. 23—10, L. P.

Trepitöödele
wõetakse wastu tellimisi, tehakse ka puusärgiäridesse puusärke. S. Tatari tän. 52.

Intell. neiu
palub wõimaldada mingit tööd, nõus ka restoraani minema.— Kirjad sst. „25".

Neiu soowib kohta
majateenijaks
wõi muud tööd. Teat. Nunne tän. 18—9.

Suwekohta maal,
pritillespidamise eest, otsib wilunud Inglise keele õpetajanna, wõib anda ka Inglise k. kursusi kuski wabrikus, ühisuses, supelkohas wõi perekonnas, wõtab enda peale ka klaweritundide andmise, laulu wõi wiiulimängu klaweril saatmise, Saksa k. tundide andmise. Pakk. kirjal. sst. „English teacher".

Noor
juukselõikaja-neiu
soowib praktiseerima wäikese palga eest. Kirjal. sst. „Nr. 104".

Tugew, töökarmastaja
naister.
otsib tööd ehituste juure, tunneb oma tööd. Teat. Koidu t. 11—5, H. J.

Keskealine
aus teenija
palub teenistust wäikes. perekonda, armastab lapsi, wõib käia oma korteristi. W. Ameerika tän. 39-a—1.

Pesutöö
wastuwõtmine, härrade ja daamide pesu, pilu ja isik.-isak — 7 senti mtr., nööpaugud mastnal (10 nööpauku 9 senti). — Ombluse- ja tikandusateljee, Wiru tän. 9—15, kino „Bi-Ba-Bo" kõrwal uks.

Keskealine
neiu soowib kohta
suuremasse perekonda, mitte lapse järelewaatajaks, oskab iseseiswalt hästi keeta, omab tunnistused. Soowitaw oleks keermisekoht. Pakk. kirjal. sst. „N. H. 9274".

Korralik, energiline
neiu
soowib kohta majateenijaks; omab tunnistused end. teenist.-kohast. Tulla Gonsiori t. 18, krt. 5, hoowil.

Tööpakkumised

Maale tallu waja
lapseholdjat
wanemat naister. wõi tütarlast. Läbi rääk. wõib Kunderi tän. 10—17, 24. mail kl. 6—8 õht.

Kraawitöölisi
tarwis. Kehra kaudu, Alawere as., P. Lass.

Wanainimest
waja maale, lapse juure. Tulla Lurri tän. 5—1, toiduainetekauplusse.

Härra (üksik), töostuseomanik, wajab noort, haritud
natssekretäri
Pakk. sst. ühes päewapildi, elulookirjeldusega ja tingimustega „Wirgo".

Sulast tarwis
linna ligidale maale. Kaub. 24. skp. S. Tartu mnt. 5, hoowis.

Korralikku
tütarlast,
kes lapsi armastab ja õmblustööd tunneb, tarwis Nõmmele, S. Pärnu mnt. 80, poodi.

Põllutöömeest
waja linna lähedale maale. — Kaub. täna, 24. mail, kl. 8—14 Härjapea tän. 18, poes.

Wajatakse wilunud
karbitegijaid
oma kodus töötamiseks. Töö wäljaandmine igap. kl. 8—11 e. l. a.-s. „Laferme'i" karbitööstuses, Klaasingi tän. nr. 2, wärawast.

Wajan tallu
naistöölist,
kellel huwi ja oskust talutöödele. Kaub. 28. mail kl. 7 õhr. Lutri-Waestekooli tän. 44—14

Tüdrukuid
pesupesijaid ja maja ümber korraldajaid kohe tarwis restoraanikohale, linna lähedale. — Ilmuda reedel, 24. skp., kl. 10—12 e. l. S. Pärnu mnt. 16, kojamehe juure.

Maale, wäikes. tallu kohe tarwis 17—18-a.
tütarlast
wõi wanemat inimest, kes ka lehmi lüpsab. Kaub. W. Pärnu mnt. 29, pudukauplusest.

Põllutöölist
waja wähemasse tallu, linna ligidale. — Soowid saata sst. „Sulane 2" wõi kaub. laup. kl. 12—1 majand.-ühisuse hoowis, S. Tartu mnt. 5.

Ahjupotiwormijaid
tarwis Tallinna telliskiwiwabrikusse, Telliskiwi t. 17, Pruuberg.

Karjast
tarwis. Kaub. wõib kuni laup. kl. 15—17 Tina tän. 3—13.

Waja meesterahwast
limonaadi wedamiseks ja müümiseks. Soowitaw, kes seda tööd tunneb. Allika tän. 10, „Salus".

Waja wilunud kleidi- ja
mantliõmblejat,
kes hästi tunneb Inglise jalitööd. Teat. sst. „Waaw ombleja".

Kaptenit
ramnasõiduks tarwis, ainult pühapäewiti. Kaub. Maneeshi tän. 4, mehaanikatöötoas, tel. 82-77.

Waja wilunud
modisti
Müüriwahe tän. 9.

Puutreijat
waja Ed. Tõnissoni harjatööstusse, Kuninga tän. 9, telef. 8-66.

Kangakudujaid
tarwis, kes tööd tunnewad. — Teat. sst. „Kuduja 9275".

Tüdrukut
waja linna ligidale maale. — Kaub. laup., 25. mail, kl. 9—11 S. Tartu mnt. 78, hoowis.

Waja wiisakat
uksehold'apoissi
kes räägib Wene keelt, alla 20 a. wana. Teat sst. „Maja 150".

Kohe waja keskealist, iseseiswat
üksiteenijat.
Toom-Kuninga tän. 20—1.

Aus teenija
kes weidi oskab õmmelda, wõib saada koha wäikeses perekonnas. S. Tartu mnt. 23—2.

Keskealist, iseseiswat
lapseholdjat
waja 1¼-a. lapse juure, soowitaw wenelane wõi kes räägib Wene keelt, ja ka lõunat walmistab. Uus Tatari tän. 4, krt. 19, hoowimajas. Tulla kl. 7—9 õht. wõi 8—10 homm.

2 tüdrukut,
kes põllutöödega wilunud, waja linna ligidale tallu. Teateid saab Tina tän. 12-a—1, ainult kl. 9—10 homm. Sissekäik hoowist.

Linna ligidale alewikku tarwis
teenijat.
Kaub. 24. mail Wilmsi t. 37, krt. 8.

2 karjast
(üks neist tütarlaps wõi wanem naisterahwas) tarwis. Kaub. kl. 9—11 S. Tartu mnt. 32, hoowis.

Tarwis
üksiteenijat,
kes keeta oskab ja kellel on head tunnistused. Tulla kl. 6—8 ja 10—12 Waksali puiest. 2—13

Juukselõikaja
õpilast
tarwis Woorimehe t. 5, äriske.

Leiwategijat
tarwis, korralikku ja kainet, kes töötab iseseiswalt ahju ees. Weerenni tän. 6—1.

Mustatöölisi
tarwis. Tulla Kadrioru lossi juure, hommikul kell 7, tööriistadega.

Tüdrukut ja karjapoissi
waja linna ligidale maale. Kaubelda kella 8—12, Paldiski m. nr. 15, Linzbachi äris.

Raadiotehnikut
waja aparaatide ehitamiseks ja parandamiseks. Saksa keele oskus tarwiline, Inglise keel soowitaw. Pakk. end. tegewuse kirjeldusega sst. „Raadio".

Juukselõikajat,
hästi wilunut, waja Tatari t. nr. 18, äriske.

Kokka
tarwis, kes oskab hästi keeta. Tulla kohe Lembitu t. 8-a—2.

Maale waja
karjast
Kaub. Kauba tän. 13—6.

Teenijat
tarwis wigasele üksikule naisterahwale Tatari tän. 25—48.

Wirka, rõõkat
tüdrukut
waja suweks maale tubastele töödele. Tulla kl. 2—8 Liiwalaia tän. 44—4.

Wilunud laagrimantli-
õmblejaid
waja.— Samas plaatsid wälja üürida. Kuninga tän. 8—4-a.

Karjalauda ehitustöö
wälja kaubelda (maal). Teat. saab Wilmsi tän. 43-b—23.

Arsenal wajab wilunud
rauatreialit.
Palwekirjad ühes lühikese elulookirjeldusega, 50-send. tempelmargiga warustatult, ära anda arsenali kantseleisse, Tallinnas, S. Karjamaa tän. 1.

Tüdrukut
tarwis maale, kes talutööd täiesti tunneb. Kaub. 24. skp. kl. 12—2 Paldiski mnt., Waarikiu poes.

Tarwis
tisleriõpipoissi,
kes oskab töötada. Pühawaimu tän. 15, Seemanni juure.

Õpilasi
wõetakse wastu igas. naister.-riiete töö äraõppimiseks. Peale õppeaega wõib tööle jääda. — üks wiisakas õpilane wõib ka korteri saada. — Rataskaewu tän. 14—7, „Atelier des Modes".

Tublit tüdrukut
tarwis maale. Kaub. Tartu mnt., majand.-ühisuse hoowis, homm. kl. 9.

Tarwis
rätsepa käealust,
kes hästi wilunud laagritööga. Wabriku tän. 37—1.

Waja maale
Teenijat
Tulla kl. 5—9 õht. Oskari t. 50—8-a.

Kena wälimusega
preili,
kes walitseb 3 kohal. keelt, ka kirjalikult, wõib wastuwõrjana koha leida B. Schocheri aurumõõrwimise- ja keemilise puhastuse töökojas, Wana Wiru tän. nr. 18, tulla kl. 5—7.

Kelnerinna
wõib end teatada Wiru tän. 13—6, kl. 2—4.

800—400-kroon. kapitaliga naisterahwas wõib tulla
osanikuks
töostusse. Ettewõttes laasatöötamine soowitaw. Kirjad: Tapa postkontor, A. Iwanson.

Tarwis kiiremas korras: ärasõiduks Soome nooremat
keetjatja üksiteenijat
kes iseseiswalt keedaks, mõlemad tunnistustega, Saksa keelt rääkijad; peale selle Tallinna perekonda wilunud pesutüdrukut. Tulla kl. 9—11 ja 1—4 H. Paulseni kontorisse, Kullasepa tän. 10—2-a.

Wajatakse kohe mantli- ja
kleidiõmblejaid
kestwale tööle. Rataskaewu t. 14—7, „Atelier des Modes".

Tüdrukut
(soowitaw saareneiu), kes hästi keeta oskab ja loomi wõib talitada, waja wäikes. perekonda, maale. Granitdi tän. 82—12.

Wajatakse ärasõiduks 1. järgu restorani
naiskokka.
kes sooja ja külma kõki täiesti tunneb
ja naisettekandjaid.
Läbirääkimisele tulla hotelli „Põllumeeste Kodu", tuba nr. 7, kella 10—3 p.

Hobuserautajat
tarwis U. Tatari tän. 16.

Õpipoissi
waja mehaanikatöökotta. Küsida Tsemendi tän. 14—5.

Pagarit
tarwis, kes iseseiswalt töötab ja oskab teha ka peenleiba. — Tulla Lina tän. 18, pagari juure.

Haapsalusse, pansioni waja heade tunnistustega
toatüdrukut
Tulla kl. 10—3 Weski tän. 10, krt. 1.

Lapseholdjaks
tarwis wanemat inimest. Tondi tän. 7.

Kingseppa
tarwis uuele ja wana parandusele tööle. S. Kompassi tän. nr. 1, Melsas.

Rätsepa käealust
tarwis tellitud ja laagritööbele. Soow. sst. „Naisterahwas + 100".

Tüdrukut
waja metsawahi tallu. Kaub. 24. mail kl. 11—12 S. Pärnu mnt. 10, hoowis.

Teenijat
tarwis, kes iseseiswalt keeta oskab ja wähemalt aasta on enne kohal teeninud. Ilmuda homm. kl. 9—10 W. Ameerika t. 11, krt. 1.

Tüdrukut
tarwis maale, linna ligidale.— Kaubelda reedel kl. ½8—½9 Paldiski mnt. 6—13.

Karjast
waja — poiss- wõi tütarlast, 14—15-a., wõib ka olla wanem inimene. Teat. Niguliste tän. 5, hoowil, küsida kojamehelt.

Krohwijaid, müürsepi
ja mullatööliist waja Tehnika t. nr. 20.

Waja kohe wanemat
teenijat-lapseholdjat
soowitaw, kes walitseb Saksa keelt. Tulla S. Tartu maant. 67-b, kauplusse.

Rutuliselt tarwis
õmblejat
päewiti. Tulla Nõmmele, Malewa tän. 2-a, Hiiu jaamas.

Poissi
tarwis potisepa juure. Tulla Lai tän. 28—2.

Otsitakse noormeest
väljavedajaks
jalgrattal. Pakk. sst. „Kärumees".

Tarwis hästiwilunud
kingseppa
parandustööle. Allika tän. 9.

Korralikku, puhtustarmastajat nais- wõi
meeskokka ja wirtsit.
kes oma tööd hästi tunnewad, tarwis kohe wäljasõiduks parimasse suwituskohta, kohwisõõgijaali. Tulla reedel, 24. mail, kl. 12—2 Falkpargi tän. 8—10. — Samasse waja wilunud naisettekandjaid, kautsijoniga.

Plekiseppa
tarwis wälistöödele; soowitaw, kes ka sisem. töid teeb. Nõmmele, jaama wastu, töökotta.

Tüdrukut ja karjast
tarwis linna ligidale maale.— Kaub. kl. 8—9 homm. Paldiski mnt. 6, hoowis, küsida kojamehelt.

Linna ligidale tarwis
tüdrukut
wõi wanemat naisterahwast.— Kaub. 24. skp. kl. 8—10 homm. Paldiski mnt. 34—9, hoowimajas.

Wulkaniseerimisetöökotta tarwis
õpipoissi.
Tulla Wana Wiru tän. 13.

Laagrimantli õmblejaid
tarwis, kes täiesti tööd tunnewad. Wäheoskajad ärgu tulgu! Wakfali puiestee 10, poodi.

Wilunud
kudujat,
waja sukatööle, soowikorral ühes korteriga. Nõmme, Aawa tän. 21—3 (Rahumäe peatus).

Linnast mitte kaugele maale tallu, kodustele töödele, tarwis
teenijat
kes tunneb ka loomade talitust. Kaubelda 24. mail kl. ½10—11 S. Roosikrantsi t. 12, hoowimajas, 2. korral.

Õpilast
waja õmbleja juure. Tulla Lembitu tän. 8—3.

Tööstus-õpilasi
wajab m.-t. „Laverna", Pääsukese tän. nr. 4.

Wajan
4 wilunud tisleri,
3 müürseppa,
ja kahte lihttööliist. Ilmuda 24. skp. hommikul kell 7 Narwa m. 82 wõi õhtul kell 7 Luha tän. 25—2.

Noor töömees
leiab kestwa teenistuse. Küsida Maakri t. 3—1.

Soowin maale wäikese karja juure
karjalast
Kaub. täna, 23. mail, kl. 6 ja 24. mail kl. 11 homm. töö-büroos, Wene tän.

Wajatakse wilunud
masinakirjutajannat,
kes tunneb ka raamatupidamist ja kontoritöid. — Pakk. kirjal. postkast 313.

Suure maja jaoks kesklinnas otsitakse
kojameest,
kes tunneb risleritööd. Isikud, kes omawad tunnistused wõi soowitused, wõiwad kirjal. teat. sst. „Kojamees".

Masinainseneri
wajab m.-t. „Laverna". Pakk. pöörduda tehase kontori, Pääsukese tän. nr. 4.

Naisteenijat
tarwis maale, kes wilunud loomadetalitamises, põllutöös ja majapidamises. Juhusteotsijail mitte ilmuda! Riiütli tän. 6, krt. 8, kl. 9—10 ja 15—17.

Teenijat
tarwis Soo tän. 1—6. Soowitaw Wene keele oskusega.

Tublisid
kingseppi
waja uuele ja wanale tööle.— Dunkri tän. 6.

Tarwis
kiwitrepitegijaid.
Kaub. kl. 9 W. Brookusmäel nr. 2.

Lastefa abielupaari juure, Lagedi jaama läheduses, waja
üksiteenijat.
Teha kodune töö ja talitada 1 lehm. Tulla kl. 9—4 Kaupmehe t. 6—8, sissekäik hoowist.

Wilunud
telliskiwi-wormijat
tarwis. Kaub. 24. mai homm. Katusepapi tän. 1-c—1.

Korteripakkumised

Talwekorter
— 8 tuba, kõik, eeskoda, weranda — Nõmmel. Rahumäe j. 10 m. tee, iluja metsa secs, üürile anda. — Ligem. teateid saab Tallinnas, Malmi tän. 8, krt. 2, wõi telef. 1-83.

Kojamehekorter,
keldrikorral, kuiw, wastu lõunat, 2 toaga, elektrwalg., kojamehetöö eest ära anda karskele abielupaarile; puutöötundmine soowitaw. Kirjad sst. „555".

Ruumid
keldrikorral, ära anda töostuseks wõi laoks. Jaani t. 6—8, Kütt.

Pood ära anda
alewis, ühes sissesõidu, kauba ja elurruumidega. Teat. saab S. Juhtentali tän. 21—2.

2 päikesekülgist, hästimõbleer.
tuba
wälja üürida, ühes telefoni tarwitusega. Raua tän. 20-a, krt. 10; telef. 40-39.

Kindlas teenistuses meester. wõi naister. (õmbleja) wõib tulla
kaasüüriliseks
üksiku naister. juure Laulupeo tän. 4—6, peale kl. 4.

Elumuutmise tõttu ära anda
pagariäri
(sisse töötatud) soodsatel ringimustel. Soowid sst. „Hea äri".

Tuba,
mööblita, erasisek., ära anda Liiwalaia tän. 59—11.

Tööstusruum
wähema elamisruumiga üürile anda, kohane sadulsepale, kingsepale jne., S. Pärnu mnt. 16. Lähemalt kojamehelt.

Üürile anda
2 head tuba,
mööbliga, erasisekäiguga, köögi ja wanni tarwit., Kreutzwaldi tän. 15—2.

Suwemaja
üürile anda — 2 klm. Põllküla jaamast, Lahepere rannal, 3 toa ja kõõgiga. Läh. teateid saab Narwa mnt. 9, telef. 7-97

Wäike tuba
mööbliga, elektrwalg., ära anda üksik. meesterahwale. — Küsida Luise tän. 29—11, wõi juukselõikusärist.

Toiduaineteкauplus
ära anda ühes elukorteriga. Teat. Tolli tän. 4—1, pesuäri.

Piimapood,
kelder ja korter ära anda. — Küsida Katusepapi t. 38, peremehelt.